

Kultur, medier, trossamfund och fritid

17

UTGIFTSOMRÅDE 17

Förslag till statsbudget för år 1997

Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagtext	11
	2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram	11
	2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:852) om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift	12
3	Inledning	13
4	A. Allmän kulturverksamhet	17
	4.1 Inledning	17
	4.2 Anslag	17
	A 1. Statens kulturråd	17
	A 2. Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	18
	A 3. Kulturåret 1998	20
	A 4. Nationella uppdrag	20
5	B. Teater, dans och musik	21
	5.1 Inledning	21
	5.2 Anslag	21
	B 1. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, Dansens Hus och Svenska rikskonserter	21
	B 2. Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	24
	B 3. Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	26
6	C. Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter	29
	6.1 Inledning	29
	6.2 Anslag	29
	C 1. Bidrag till regional biblioteksverksamhet	29
	C 2. Litteraturstöd	30
	C 3. Stöd till kulturtidskrifter	31
	C 4. Stöd till bokhandel	31
	C 5. Talboks- och punktskriftsbiblioteket	32
	C 6. Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	33
	C 7. Bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk	34
	C 8. Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden	34

Innehållsförteckning, forts

7	D. Bild och form samt konsthantverk	37
	7.1 Inledning	37
	7.2 Anslag	37
	D 1. Statens konstråd	37
	D 2. Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	38
	D 3. Nämnden för hemslöjdsfrågor	39
	D 4. Främjande av hemslöjden	40
	D 5. Bidrag till bild- och formområdet	41
8	E. Ersättningar och bidrag till konstnärer	43
	8.1 Inledning	43
	8.2 Anslag	43
	E 1. Konstnärsnämnden	43
	E 2. Ersättningar och bidrag till konstnärer	44
9	F. Arkiv	47
	9.1 Inledning	47
	9.2 Anslag	47
	F 1. Riksarkivet och landsarkiven	47
	F 2. Arkivet för ljud och bild	48
	F 3. Språk- och folkminnesinstitutet	49
	F 4. Svenskt biografiskt lexikon	50
10	G. Kulturmiljö	51
	10.1 Inledning	51
	10.2 Anslag	53
	G 1. Riksantikvarieämbetet	53
	G 2. Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad	54
	G 3. Utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål ...	56
	G 4. Restaureringsarbeten vid de kungliga slotten och rikets fästningar	56
11	H. Museer och utställningar	57
	11.1 Inledning	57
	11.2 Anslag	58
	H 1. Centrala museer: Myndigheter	61
	H 2. Centrala museer: Stiftelser	61
	H 3. Bidrag till regionala museer	61
	H 4. Bidrag till vissa museer	62
	H 5. Stöd till icke-statliga kulturlokaler	63
	H 6. Stiftelsen Riksutställningar	64
12	I. Film och medier	67
	12.1 Inledning	67
	12.2 Anslag	68
	I 1. Filmstöd	68
	I 2. Statens biografbyrå	69
	I 3. Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	70
	I 4. Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete	70

Innehållsförteckning, forts

13	J. Forskning	73
	13.1 Inledning	73
	13.2 Anslag.....	73
	J 1. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	73
	J 2. Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	75
14	K. Trossamfund	77
	14.1 Inledning	77
	14.2 Anslag.....	77
	K 1. Stöd till trossamfund	77
15	L. Folkbildning	79
	15.1 Inledning	79
	15.2 Anslag.....	81
	L 1. Bidrag till folkbildningen	81
	L 2. Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen	82
	L 3. Bidrag till kontakttolkutbildning	84
16	M. Ungdomsfrågor	85
	16.1 Allmänt	85
	16.2 Anslag.....	86
	M 1. Ungdomsstyrelsen	86
	M 2. Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.	86
17	N. Folkrörelse- och idrottsfrågor	89
	17.1 Allmänt	89
	17.2 Anslag.....	90
	N 1. Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	90
	N 2. Stöd till demokratiutveckling	91
	N 3. Stöd till idrotten	91
	N 4. Lotteriinspektionen	93

1. Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till
  - lag om ändring av lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram,
  - lag om ändring i lagen (1996:852) om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift,
2. godkänner att de övergripande målen för
  - Statens kulturråd skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet A 1. Statens kulturråd,
  - statens bidrag till Svenska riksteatern skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 1. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, Dansens Hus och Svenska rikskonserter,
  - Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 1. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, Dansens Hus och Svenska rikskonserter,
  - Talboks- och punktskriftsbiblioteket skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet C 5. Talboks- och punktskriftsbiblioteket,
  - statens bidrag till LL-stiftelsen skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet C 6. Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur,
  - statens bidrag till Sveriges dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk (Dövas TV) skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet C 7. Bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk,
  - statens bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet C 8. Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden,
  - Statens konstråd skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet D 1. Statens konstråd,
  - Nämnden för hemslöjdsfrågor skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet D 3. Nämnden för hemslöjdsfrågor,
  - Konstnärsnämnden skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet E 1. Konstnärsnämnden,
  - Riksarkivet och landsarkiven skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet F 1. Riksarkivet och landsarkiven,
  - Arkivet för ljud och bild skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet F 2. Arkivet för ljud och bild,
  - Språk- och folkminnesinstitutet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet F 3. Språk- och folkminnesinstitutet,
  - Svenskt biografiskt lexikon skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet F 4. Svenskt biografiskt lexikon,
  - Riksantikvarieämbetet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet G 1. Riksantikvarieämbetet,
  - Centrala museer: Myndigheter skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet H 1. Centrala museer: Myndigheter,
  - Centrala museer: Stiftelser skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet H 2. Centrala museer: Stiftelser,
  - statens bidrag till under anslaget H 4. inrymda museer och övriga institutioner skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet H 4. Bidrag till vissa museer,
  - Stiftelsen Riksutställningar skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet H 6. Stiftelsen Riksutställningar,

- Statens biografbyrå skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet I 2. Statens biografbyrå,
- 3. godkänner att Dramaten får möjlighet att ta lån i Riksgäldskontoret,
- 4. medger att regeringen lämnar Talboks- och punktskriftsbiblioteket ett beställningsbemyndigande på 11 000 000 kr för år 1998,
- 5. godkänner vad regeringen föreslår om Konstrådets beställning av konst som föranleder utgifter efter år 1997,
- 6. medger att Boverket disponerar medel under anslaget D 2. Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön för utbetalning av bidrag enligt förordningen (1987:316) om bidrag till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden,
- 7. godkänner villkoren för bidraget till verksamheten med länschemslöjds konsulenter,
- 8. godkänner att verksamheten med en rikskonsulent för barn och ungdom permanentas,
- 9. godkänner det inom ramen för anslaget G 2. Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad får beslutas om bidrag för utbetalningar under senare år än 1997, dock längst t.o.m. år 1999,
- 10. bemyndigar Boverket att inom ramen för anslaget H 5. Stöd till icke-statliga kulturlokaler besluta om bidrag för utbetalning under senare år än år 1997, dock längst t.o.m. år 1999,
- 11. godkänner regeringens förslag till ändrad medelsberäkning för år 1997 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB,
- 12. godkänner att de resurser som behövs för studieförbundens särskilda kurser för arbetslösa under första halvåret 1997 skall fördelas från anslaget Bidrag till folkbildningen,
- 13. godkänner att högst 600 000 kr av anslaget Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen får användas till att ge verkamma teckenspråklärare kompletterande utbildning vid Stockholms universitet,
- 14. bemyndigar Boverket att inom ramen för anslaget N 1. Stöd till allmänna samlingslokaler besluta om bidrag för utbetalning under senare år än år 1997, dock längst t.o.m. år 1999,
- 15. för budgetåret 1997 anvisar anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt följande uppställning:

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp (tusental kr)
A 1. Statens kulturråd	ramanslag	27 883
A 2. Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	ramanslag	131 288
A 3. Kulturåret 1998	reservationsanslag	65 000
A 4. Nationella uppdrag	ramanslag	6 000
B 1. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, Dansens Hus och Svenska rikskonsorter	anslag	712 254
B 2. Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	anslag	659 843
B 3. Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	ramanslag	93 094
C 1. Bidrag till regional biblioteksverksamhet	anslag	37 482
C 2. Litteraturstöd	ramanslag	71 253
C 3. Stöd till kulturtidskrifter	ramanslag	19 500
C 4. Stöd till bokhandel	ramanslag	7 301
C 5. Talboks- och punktskriftsbiblioteket	ramanslag	56 482
C 6. Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	anslag	12 970
C 7. Bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk	anslag	17 471
C 8. Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden	anslag	3 409

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp (tusental kr)
D 1. Statens konstråd	ramanslag	4 655
D 2. Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	ramanslag	42 938
D 3. Nämnden för hemslöjdsfrågor	ramanslag	1 126
D 4. Främjande av hemslöjden	ramanslag	16 464
D 5. Bidrag till bild- och formområdet	ramanslag	14 741
E 1. Konstnärsnämnden	ramanslag	9 173
E 2. Ersättningar och bidrag till konstnärer	ramanslag	235 051
F 1. Riksarkivet och landsarkiven	ramanslag	223 973
F 2. Arkivet för ljud och bild	ramanslag	25 213
F 3. Språk- och folkminnesinstitutet	ramanslag	28 021
F 4. Svenskt biografiskt lexikon	ramanslag	3 413
G 1. Riksantikvarieämbetet	ramanslag	147 586
G 2. Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad	ramanslag	224 337
G 3. Utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	ramanslag	80
G 4. Restaureringsarbeten vid de kungliga slotten och rikets fästningar	anslag	50 000
H 1. Centrala museer: Myndigheter	ramanslag	506 477
H 2. Centrala museer: Stiftelser	anslag	168 525
H 3. Bidrag till regionala museer	anslag	105 680
H 4. Bidrag till vissa museer	anslag	37 951
H 5. Stöd till icke-statliga kulturlokaler	ramanslag	10 000
H 6. Stiftelsen Riksutställningar	anslag	33 849
I 1. Filmstöd	ramanslag	125 338
I 2. Statens biografbyrå	ramanslag	7 591
I 3. Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	anslag	30 744
I 4. Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediesamarbete	ramanslag	1 510
J 1. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	ramanslag	37 131
J 2. Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	anslag	820
K 1. Stöd till trossamfund	ramanslag	57 300
L 1. Bidrag till folkbildningen	anslag	2 357 533
L 2. Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen	anslag	68 416
L 3. Bidrag till kontakttolkutbildning	anslag	8 608
M 1. Ungdomsstyrelsen	ramanslag	11 819
M 2. Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.	ramanslag	97 989
N 1. Bidrag till allmänna samlingslokaler	ramanslag	40 000
N 2. Stöd till demokratiutveckling	ramanslag	8 133
N 3. Stöd till idrotten	ramanslag	480 240
N 4. Lotteriinspektionen	ramanslag	17 935
Summa för utgiftsområdet		7 161 590

2. Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

9 §¹

Avgift för granskning enligt denna lag tas ut med

1. grundavgift 200 kr,
2. tidsavgift 40 kr per spelminut vid normal visningshastighet, dock minst 200 kr,
3. avgift för varje tillståndskort utöver det första med 1 550 kr.

Avgift för granskning enligt denna lag tas ut med

1. grundavgift 200 kr,
2. tidsavgift 20 kr per spelminut vid normal visningshastighet, dock minst 200 kr,
3. avgift för varje tillståndskort utöver det första med 1 300 kr.

Tidsavgift tas inte ut om en film eller ett videogram till väsentlig del är en dokumentär framställning.

Om en film eller ett videogram har en speltid under trettio minuter vid normal visningshastighet utgår avgiften för varje tillståndskort utöver det första med 500 kr, eller, om speltiden understiger fem minuter, med 150 kr.

Om en film eller ett videogram har en speltid under trettio minuter vid normal visningshastighet utgår avgiften för varje tillståndskort utöver det första med 500 kr, eller, om speltiden understiger fem minuter, med 100 kr.

Om en film eller ett videogram endast skall visas vid en filmfestival eller ett annat konstnärligt eller ideellt evenemang där sådana framställningar förekommer som godkänts för personer under femton år, får Biografbyrån medge befrielse från avgift för granskningen.

¹Senaste lydelse 1994:367.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

**2.2 Förslag till lag om
ändring i lagen (1996:852)
om ändring i lagen
(1989:41) om TV-avgift**

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1989:41) om TV-avgift i paragrafens lydelse enligt lagen (1996:852) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

TV-avgiften är 1 524 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 381 kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

FÖRESLAGEN LYDELSE

7 §²

TV-avgiften är 1 536 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 384 kronor.

²Senaste lydelse 1995:596.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

3. Inledning

Utgiftsområdet Kultur, medier, trossamfund och fritid består av följande verksamhetsområden: Allmän kulturverksamhet; Teater, dans och musik; Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter; Bild och form samt konsthantverk; Ersättningar och bidrag till konstnärer; Arkiv; Kulturmiljö; Museer och utställningar; Film och medier; Forskning; Trossamfund; Folkbildning; Ungdomsfrågor samt Folk rörelse- och idrottsfrågor.

Kulturområdet

Kulturområdet har varit föremål för ett omfattande utredningsarbete. Kulturutredningen överlämnade i augusti 1995 sitt slutbetänkande Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84). En sammanfattning av det omfattande remissmaterialet har publicerats i departementspromemorian Remissvar på Kulturutredningen (Ds 1996:23). I proposition 1996/97:3 Kulturpolitik lägger regeringen fram förslag till en fortsatt långsiktig kulturpolitik. De kulturpolitiska målen förändras. Fokuseringen på yttrandefrihet, kulturell jämlikhet och mångfald består. Regeringen lyfter fram litteraturen och läsfrämjandet samt konstnärernas villkor. Åtgärder för att få regional balans i det ekonomiska stöd som ges inom kulturens olika verksamhetsområden uppmärksammas särskilt.

En bibliotekslag föreslås bli införd. En ny stödform med inriktning på barn och ungdom erbjuds kommunerna för inköp av litteratur till folk- och skolbiblioteken. En bokutredning kommer att tillsättas som skall analysera förhållandena på bokmarknaden och komma med förslag till ytterligare åtgärder på området som kan initieras under mandatperioden.

Konstnärernas villkor förbättras. Därför förstärks flera stödformer i form av bl.a. ökad visningsersättning och fler långtidsstipendier. Samtidigt betonas att huvudlinjen måste vara att konstnärerna skall leva på ersättningen för sitt arbete och att bidragen endast skall vara ett komplement. Fortsatta åtgärder när det gäller bl.a. egenavgiftsproblematiken samt relationen mellan arbetsmarknadspolitik och kulturpolitik aviserar.

Ett antal åtgärder för att förbättra förhållandena inom områdena dans, teater, musik, film, bildkonst samt arkitektur och formgivning föreslås. Genomgående be-

tonas tillgängligheten för medborgarna. Regeringen avger för första gången en arkitekturpolitisk programförklaring.

Nuvarande grundbeloppssystem till regionala och lokala kulturinstitutioner reformeras och utvidgas till att gälla även bidrag till länskonstnärer samt regionala resurscentrum för film och video. Systemet skall ge ökad flexibilitet samt drivkrafter för de regionala organen att satsa på verksamhet som gör att de ökar tillgängligheten för medborgarna. Inom ramen för existerande anslag görs en omfördelning till riktade bidrag för t.ex. publikarbete. Andelen utgör 2 procent år 1997 för att öka till 4 procent år 1998 och 6 procent år 1999. En nyhet när det gäller regionala satsningar är tidsbegränsade nationella uppdrag för utveckling av utvalda verksamheter.

År 1998 blir kulturens år. Särskilda medel avsätts för Kulturhuvudstadsåret. Kultur i hela landet 1998 drivs som ett projekt i Kulturdepartementet och skall komplettera kulturhuvudstadsprojektet. Flera av satsningarna sker i samarbete med andra departementsområden.

Kulturarvets betydelse för samhällsutvecklingen och demokratin lyfts fram. Kulturarvssektorns roll när det gäller att motverka främlingsfientlighet och rasism lyfts fram. Nya byggnader tas i anspråk för Moderna museet och Arkitekturmuseet.

Ett samlat etnografiskt centralmuseum bildas i Göteborg.

Medierna är bland de viktigaste kulturbärarna. I propositionen om kulturpolitik förtydligas dagstidningsbegreppet. Vidare föreslås vissa förändringar i reglerna för distributionsstödet till dagspressen samt en avveckling av utvecklingsstödet. Under utgiftsområde 1 Rikets styrelse behandlas pressstödet, stödet till radio- och kassettidningar samt de statliga myndigheterna inom press-, radio- och TV-området. Vid sidan av de ändamål som finansieras över statsbudgeten finansieras radio och TV i allmänhetens tjänst med TV-avgiftsmedel. För kalenderåret 1997 föreslås att ca 4,8 miljarder kronor (1994 års prisläge) anvisas för verksamheten.

Regeringens övriga bedömningar inom kulturområdet och skälen för dem återfinns i regeringens proposition om kulturpolitik (prop. 1996/97:3).

Trossamfund

Inom verksamhetsområdet Trossamfund utgår statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan samt till ekumenisk verksamhet, kyrklig beredskap och restaurering av äldre domkyrkor m.m. Med anledning av principbeslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan under år 1995 utreds bl.a. stödet till trossamfunden (C 1996:14). Utredningsarbetet skall redovisas senast den 31 mars 1997.

Folkbildning

Folkbildningen, studieförbund och folkhögskolor har länge varit ett viktigt komplement till den offentliga vuxenutbildningen i arbetet med att höja utbildningskompetensen i samhället. Folkbildningens betydelse i detta sammanhang kommer att ytterligare befästas genom den vuxenutbildningssatsning som skall komma till stånd under fem år med början år 1997 för att under denna period åstadkomma ett kraftigt kunskapslyft för den grupp vuxna som har störst behov av utbildning och hittills fått minst av samhällets utbildningsinsatser. Utbildningserbjudandet skall avse utbildning upp till treårig gymnasiekompetens för vuxna som saknar sådan utbildning. Inom ramen för denna satsning kommer folkhögskolorna att tilldelas 10 000 platser per år. Medel för dessa platser för budgetåret 1997 har beräknats under anslaget Bidrag till folkbildningen. Ytterligare möjligheter att delta i vuxenutbildningssatsningen kommer att ges studieförbund och folkhögskolor genom att kommunerna kan uppdra åt dem att svara för hela eller delar av utbildningen. Under inledningen till verksamhetsområdet Folkbildning behandlas folkbildningens roll i vuxenutbildningssatsningen mera ingående.

40 miljoner kronor föreslås till särskilt stöd åt uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor.

Folkbildningens uppgift är att bidra till att stärka demokratin, ge medlemsskolning, ge utrymme för studier som växer fram ur deltagarnas egna erfarenheter, intressen och behov samt inte minst att svara för kulturverksamhet av olika slag. Vuxenutbildningssatsningen där arbetslösa och lågutbildade prioriteras överensstämmer väl med folkbildningens idé.

Ungdomsfrågor

Inom verksamhetsområdet Ungdomsfrågor behandlas frågor som påverkar dels ungdomars villkor under uppväxttiden, dels ungdomars förutsättningar inför vuxenlivet. Ungdomspolitik syftar till att anlägga ett ungdomsperspektiv på allmänna åtgärder inom olika sektorer, utifrån ungdomars behov och livssituation.

Ungdomspolitiska kommittén (C 1995:10) har under året till uppgift att presentera förslag som kommer att ha avgörande betydelse för den framtida ungdomspolitikens inriktning och innehåll.

Inom verksamhetsområdet utgår även statsbidrag till ungdomsorganisationers centrala och lokala verksam-

het. Ungdomars egna organisationer har stor betydelse såväl när det gäller demokratisk fostran som att stärka ungdomars delaktighet i samhället. De statliga bidragen skall fungera på ett sådant sätt att det uppmuntrar utvecklingen av föreningslivet.

Folkrorelse- och idrottsfrågor

Inom verksamhetsområdet Folkrorelse- och idrottsfrågor bedrivs politik som bl.a. syftar till att stärka medborgarnas inflytande och delaktighet i samhällsutvecklingen. Föreningsengagemang av olika slag utgör grunden för ett demokratiskt styrelseskick och åtgärder som kan uppmuntra och underlätta en förnyelse och utveckling av föreningslivet prioriteras. De medel som beräknas för sådana insatser återfinns under verksamhetsområdets anslagsavsnitt om allmänna samlingslokaler, demokratiutveckling och stödet till idrotten. Anslagsnivån för stödet till idrotten minskas i förhållande till tidigare år. Den huvudsakliga besparingen skall ske på idrottens gemensamma verksamhet så att den lokala barn- och ungdomsidrotten värnas. Statens stöd till idrotten skall utvärderas.

Prioriteringar

Kulturområdet

Den ekonomiska ramen medger nya satsningar inom kulturområdet. Inom Kulturdepartementets del av utgiftsområdet har följande varit utgångspunkt för regeringens prioriteringar. Regeringens förslag till prioriteringar inom kulturområdet har för de närmaste tre budgetåren huvudsakligen inriktats på insatser för litteraturen och läsfrämjandet samt för att förbättra konstnärernas villkor. Under åren 1997 och 1998 prioriteras även satsningar i samband med kulturåret 1998.

Reformerna har finansierats både via det ökade utrymme som den ekonomiska ramen medger samt genom omprioriteringar. Nivån på den ekonomiska ramen har också beräknats med hänsyn till kravet på besparing på statlig konsumtion. Nivån på den ekonomiska utgiftsramen är således densamma som den som presenterades i regeringens vårproposition (prop. 1995/96:150), exkl. de överföringar som skett från andra departement. Ramen har för år 1997 uppjusterats med ca 60 miljoner kronor. Detta förklaras huvudsakligen med att de försvarshistoriska museerna har överförts från utgiftsområde 6 Totalförsvar.

Med utgångspunkt i ovanstående uppgår regeringens förslag till reformer inom kulturområdet under år 1997 till 132 miljoner kronor. Därutöver ligger förslag på engångsvisa satsningar under år 1997 på 94 miljoner kronor. För åren 1998 och 1999 gör regeringen beräkningen att ytterligare 79 resp. 111 miljoner kronor kan satsas för varaktiga reformer, vilka till viss del möjliggörs genom omprioriteringar inom utgiftsramen. År 1998 beräknas dessutom 65 miljoner kronor engångsvis.

För litteraturen och läsfrämjandet med en inriktning på i första hand barn- och ungdomskultur föreslås för år 1997 en ökning med 30 miljoner kronor för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek. Som en engångsinsats föreslås att 5 miljoner kronor anvisas för läsfrämjande aktiviteter. För år 1999 föreslås en ökning med ytterligare 30 miljoner kronor.

Vidare föreslås att bidragen och ersättningarna till konstnärerna ökar med 68 miljoner kronor, varav 30 miljoner kronor år 1997 och 34 miljoner kronor beräknat för år 1999. Därutöver föreslås att författarnas ersättning för utlåning av deras verk genom bibliotek ökar med 2 öre till 96 öre per lån.

För att uppnå en bättre regional balans sker en tyngdpunktsförskjutning i statens insatser från storstäderna till regionerna samt från etablerade institutioner till fria grupper.

För satsningar i samband med kulturåret 1998 beräknar regeringen att sammanlagt 285 miljoner kronor finns tillgängliga under de två åren 1997 och 1998.

Regeringens förslag till besparingar på statlig konsumtion på myndigheternas och institutionernas förvaltningskostnader inom Kulturdepartementets område uppgår som tidigare aviserats till 100 miljoner kronor under åren 1997 och 1998, prisomräknat 51,5 miljoner kronor år 1997 respektive 53 miljoner kronor år 1998. Därutöver föreslås en besparing på ca 20 miljoner kronor engångsvis 1997 i enlighet med vad som redovisades i vårpropositionen (prop. 1995/96: 150). Detta är inräknat i utgiftsramen och är i enlighet med vad som presenterades i regeringens vårproposition.

Samtliga myndigheter och institutioner inom kulturområdet har ingått i underlaget för uttaget av besparingen på statlig konsumtion. Vissa myndigheter och institutioner bör enligt regeringens bedömning få medel för att täcka besparingen, helt eller delvis. Regeringen har t.ex. bedömt att vissa myndigheter bör få ett uppskov beträffande besparingen under år 1998, vissa även år 1997, för att ge dem möjligheter att använda medlen för deltagande i kulturåret 1998. Därmed får de också större möjligheter att planera inför de förändringar, som den föreslagna besparingen kan innebära. Besparingen för resp. myndighet eller institution framgår under anslagsredovisningen.

Utgiftsområdet

Regeringen bedömer att verksamheterna inom utgiftsområdet kan genomföras inom den ram som regeringen beräknar för utgiftsområdet. Ramen uppgår för år 1997 till 7 161,6 miljoner kronor, för år 1998 till 7 274,1 miljoner kronor och för år 1999 till 7 427,9 miljoner kronor.

Anslagsstrukturen

Kulturområdet

Kulturdepartementets delar av statsbudgeten tillhör de avsnitt i statsbudgeten som hittills har omfattat flest anslag och anslagsposter. Kulturutredningen föreslår i sitt slutbetänkande Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) en kraftig minskning av antalet anslag i den statliga kulturbudgeten. Regeringen delar utredningens uppfattning. Statens strävan att bedriva mål- och resultatstyrning av sin verksamhet bör enligt regeringens bedömning få ett genomslag även i anslagsstrukturen. De som ansvarar för verksamheterna skall ha stor frihet att själva välja vägar och metoder för att åstadkomma de begärda resultaten utan att begränsas av en detaljerad fördelning av medel på anslag och anslagsposter. Anslagsstrukturen bör dessutom tydligare bindas ihop med mål- och myndighetsstrukturen inom kulturområdet, vilket inte minst är viktigt från uppföljnings- och utvärderingssynpunkt. Det finns dessutom en allmän ambition från regeringen att i samband med införandet av utgiftsområden att minska antalet anslag. Regeringen har i proposition 1995/96:220 Lag om statsbudget föreslagit att antalet anslagstyper skall minska från nuvarande fyra till tre. Förslagsanslag kommer inte längre att användas som en konsekvens av införandet av utgiftstak för statsbudgeten.

Regeringen presenterar därför i denna proposition ett förslag till en förenklad anslagsstruktur vad gäller Kulturdepartementets del av utgiftsområdena 1 och 17. I budgetpropositionen för år 1998 kommer ytterligare förenklingar att föreslås.

De grupperingar av anslag som tidigare benämnts littera kommer fortsättningsvis att benämnas verksamhetsområden. I tabellen nedan redovisas verksamhetsområdena inom utgiftsområdet Kultur, medier, trosamfund och fritid. Nuvarande littera A. Särskilda insatser inom kulturområdet samt vissa anslag inom littera C. Konstarnas och det tryckta ordet under Kulturdepartementets huvudtitel sammanförs till ett nytt verksamhetsområde A. *Allmän kulturverksamhet*. Delar av nuvarande littera C. delas upp på verksamhetsområdena B. *Teater, dans och musik*, C. *Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter*, D. *Bild och form samt konsthantverk samt E. Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Nuvarande littera B. Arkiv, museer och kulturmiljövård delas upp på verksamhetsområdena F. *Arkiv*, G. *Kulturmiljö* samt H. *Museer och utställningar*.

Övriga delar från nuvarande littera C. samt de delar av nuvarande littera D. Radio och television som faller inom utgiftsområde 17 sammanförs till verksamhetsområde I. *Film och medier*. De anslag som behandlar forskning inom kulturområdet sammanförs till verksamhetsområdet J. *Forskning*.

Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 17 framgår av följande sammanställning (miljoner kronor).

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM UTGIFTSOMRÅDET (MKR)

	UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996	1997	1998	1999
Allmän kulturverksamhet	127,8	214,9	212,5	140,0	230,2	230,9	180,1
Teater, dans och musik	1 393,2	2 204,1	2 199,9	1 448,0	1 465,2	1 487,2	1 507,1
Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter	187,5	290,5	297,3	199,1	225,9	223,5	257,5
Bild och form samt konsthantverk	62,4	113,8	101,5	72,0	79,9	80,4	81,2
Ersättningar och bidrag till konstnärer	212,3	334,7	337,2	289,1 ¹	244,2	247,7	285,2
Arkiv	229,9	417,8	434,5	301,9	280,6	287,4	295,6
Kulturmiljö	395,9	625,2	672,0	487,0	422,0	421,2	425,5
Museer och utställningar	788,4	1 192,6	1 201,9	821,5	862,5	895,0	933,6
Film och medier	161,1	240,6	241,3	98,3	165,2	170,5	175,8
Forskning	35,0	56,0	57,4	41,9	37,9	38,9	40,0
Trossamfund	70,0	91,2	91,5	47,7	57,3	56,3	56,3
Folkbildning	2 445,9	3 815,3	3 815,3	2 536,8	2 434,6	2 483,3	2 537,2
Ungdomsfrågor	119,0	190,1	190,1	117,8	109,8	110,1	110,4
Folkrörelse- och idrottsfrågor	640,4	893,7	900,3	591,9	546,3	541,8	542,4
Totalt	6 868,8	10 680,5	10 752,7	7 193,0	7 161,6	7 274,1	7 427,9

¹ Konstnärsnämndens fördelning av anvisade medel för budgetåret 1995/96 koncentrerades till våren 1996.

4 A. Allmän kulturverksamhet

4.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar myndigheten Statens kulturråd samt bidrag till allmänculturella ändamål, utvecklingsverksamhet och internationellt kulturutbyte.

Statens kulturråd tilldelas 1 miljon kronor för metodutveckling inom mål- och resultatstyrning samt för ökad bidragsgivning till internationellt kulturutbyte.

För bidrag till Norrdans under nästa år beräknas 2,7 miljoner kronor.

Ett särskilt stöd till regional verksamhet med länskonstnärer inrättas. För detta beräknas en medelsökning på 5 miljoner kronor.

För insatser rörande kulturarvet och främlingsfientlighet beräknas 1 miljon kronor.

För förberedelsearbete m.m. inför Kulturrådet 1998 anvisas 65 miljoner kronor.

För nationella uppdrag inom kulturområdet beräknas 6 miljoner kronor.

Med anledning av vad som anförs om Statens kulturråd i regeringens proposition 1996/97:3 om kulturpolitik föreslås att rådet tilldelas sammanlagt 1 miljon kronor för metodutveckling inom mål- och resultatstyrning samt för ökad bidragsgivning till internationellt kulturutbyte.

Ett särskilt bidrag till Norrdans bör utgå under år 1977. Bidraget beräknas till 2,7 miljoner kronor.

I propositionen om kulturpolitik föreslås vidare ett särskilt stöd till regional verksamhet med länskonstnärer inom olika konstområden. Stödet beräknas till 6 700 000 kr, inkl. medel som Kulturrådet hittills disponerat för försöksverksamhet främst med regionala danskonsulenter.

För insatser inom museiområdet i frågor om kulturarv och främlingsfientlighet beräknas 1 miljon kronor.

År 1998 då Stockholm kommer att vara Europas kulturhuvudstad görs även en särskild satsning på kulturen i hela landet. För projektförberedelser m.m. under år 1997 anvisas 65 miljoner kronor.

I propositionen om kulturpolitik förelås att tidsbe-

gränsade nationella uppdrag ges inom ett antal kulturområden. För bidrag i samband med dessa uppdrag beräknas 6 miljoner kronor.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remiss- yttrandena över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultatet inom verksamhetsområdet Allmän kulturverksamhet. Vid resultatbedömningen har tonvikten lagts på Statens kulturråds verksamhet. Regeringens prövning har därvid främst inriktats på Kulturrådets roll inom kulturpolitiken och dess förhållande till andra myndigheter och institutioner. Den prövningen redovisas i propositionen om kulturpolitik.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
127,8	214,9	212,5	140,0	230,2	230,9	180,1

4.2 ANSLAG

A 1. Statens kulturråd

1994/95	Utgift	28 491 ¹	Anslagskredit	504
1995/96	Anslag	41 598	Utgiftsprognos	41 094
			därför 1996	26 682
1997	Förslag	27 883		
1998	Beräknat	27 999		
1999	Beräknat	29 010		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens kulturråd är en central förvaltningsmyndighet med uppgift att följa utvecklingen inom kulturområdet och ge ett samlat underlag för den statliga kulturpolitiken samt bistå regeringen vid genomförandet av denna. Vidare skall rådet handlägga ärenden om statliga

bidrag för kulturell verksamhet och om andra statliga åtgärder som rör teater, dans, musik, konst, museer, utställningar, litteratur, folkbibliotek, folkbildning och folkrörelser i den mån sådana ärenden inte ankommer på någon annan myndighet. Rådet skall varje år i anslutning till sin anslagsframställning göra en sammanfattande bedömning av utvecklingen inom dessa delar av kulturområdet och lämna förslag till de åtgärder som kan föras av bedömningen.

För Statens kulturråd gäller förordningen (1988:676) med instruktion för Statens kulturråd.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar ingen anmärkningsvärd avvikelse. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att denna inte kommer att avvika från anvisade medel.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målen för Statens kulturråd är att

- genom bidragsgivning, information, samverkan och andra åtgärder främja konstnärlig och kulturell förnyelse, främja kulturarvet och bruket av det inom konstarterna, folkbiblioteksväsendet och museerna samt vidga delaktigheten i kulturlivet och stimulera eget skapande.
- bidra till att utveckla samspelet mellan de statliga, regionala och kommunala insatserna i syfte att slå vakt om en nationell kulturpolitik, främja kulturell mångfald och geografiskt jämlik fördelning av kulturutbudet,
- verka för att kulturpolitiska aspekter på utvecklingen beaktas inom andra samhällsområden,
- främja kulturpolitisk utvecklingsverksamhet samt förbättra metoderna för uppföljning och utvärdering av kulturpolitiken i syfte att öka och sprida den samlade kunskapen inom kulturområdet.

Resurser 1997

Ramanslag 27 883 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens kulturråds årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Kulturrådet. Regeringens ställningstaganden angående Statens kulturråd redovisas i propositionen om kulturpolitik. Regeringens prövning har främst inriktats på Kulturrådets övergripande roll i kulturpolitiken. Därvid har särskild uppmärksamhet ägnats åt samspelet mellan Kulturrådet och andra statliga organ inom kulturområdet och åt samspelet med den regionala nivån.

Som framgår av nämnda proposition är det reger-

ingens bedömning att såväl den bidragsgivande som utredande verksamheten har stor betydelse för utvecklingen inom rådets ansvarsområden. Insatserna skulle dock få större effekt inom ramen för ett närmare samarbete med andra berörda myndigheter och institutioner.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några invändningar.

Av skäl som redovisas i propositionen om kulturpolitik bör Statens kulturråd tillföras medel för metodutveckling bl.a. vad gäller mål- och resultatstyrning inom kulturområdet. För detta föreslår regeringen att anslaget ökas med 500 000 kronor.

Med hänvisning till vad regeringen har föreslagit om besparing på statlig konsumtion i Kulturdepartementets avsnitt av inledningen till utgiftsområdet föreslås att besparingen på detta anslag blir 1 405 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till 849 000 kr.

Regeringen föreslår att Statens kulturråd för nästa budgetår beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 900 000 kr.

Målen för Statens kulturråd bör vara i enlighet med lydelsen i sammanfattningen. Målen innebär ingen förändring av den nuvarande verksamhetsinriktningen.

Regeringen föreslår att 27 883 000 kr anvisas till Statens kulturråd för år 1997.

För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna uppgå till 27 999 000 kr resp. 29 010 000 kr. Beräkningen utgår från att inriktningen på Kulturrådets verksamhet skall vara i huvudsak oförändrad.

A 2. Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Nytt anslag (förslag)		131 288 ¹
1998	Beräknat	123 232
1999	Beräknat	145 113

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under detta anslag beräknas medel till en rad skilda ändamål på kulturområdet.

Inom anslaget beräknas medel till Statens kulturråds disposition för tillfälliga insatser av utvecklingskaraktär eller som är på annat sätt kulturpolitiskt angelägna.

Vidare beräknas inom anslaget bidrag till centrala amatörorganisationer, centrubildningar, lokalthållande organisationer för kulturverksamhet och mångkulturella organisationer för arkiv, dokumentation och forskning.

Medel för bidrag till internationellt kulturutbyte disponeras under anslaget av Statens kulturråd och Svenska institutet. Vidare utgår bidrag till Svenska pennklub-

ben för gäststipendium till flyktingförfattare, Svenska föreningen Norden, Svenskhemmet Voksenåsen i Norge, Svensk-norska samarbetsfonden för stipendier för vistelse vid Svenskhemmet Voksenåsen, Hanaholmens kulturcentrum i Finland, Östersjöns författar- och översättarcentrum i Visby och Nämnden för svensk-grekiskt kultursamarbete.

Inom anslaget beräknas också bidrag för kulturinsatser i arbetslivet, bidrag till länsbildningsförbund m.fl. för kultur- och föreläsningssamverksamhet samt bidrag för vissa gemensamma ändamål för folkbiblioteken.

För bidragsgivningen gäller förordningen (1984:326) om statsbidrag till kulturella ändamål, förordningen (1991:975) om statsbidrag till föreläsningssamverksamhet m.m. och förordningen (1985:528) om statsbidrag till folkbibliotek.

Vidare finns under anslaget medel för bidrag till samisk kultur. Sametinget fördelar bidraget enligt bestämmelser i Sametingslagen (1992:1433).

Slutligen tas under anslaget upp vissa medel till regeringens disposition. Dessa avser kostnader dels för utvecklingsprojektet Kultur i Skolan, som bedrivs av en särskild arbetsgrupp inom Kulturdepartementet, dels för internationellt samarbete samt utvecklingsarbete och andra särskilda insatser inom kulturområdet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 131 288 tkr

Övrigt

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik redovisar regeringen förslag om ett nytt stöd till regional verksamhet med länskonstnärer och om förstärkta insatser för bl.a. danskonsten och det internationella kulturutbytet.

De ändamål som bekostas inom detta anslag griper över de flesta av kulturpolitikens verksamhetsområden. I propositionen om kulturpolitik redovisas regeringens fördjupande prövning av hela kulturområdet. Den bedömning av utvecklingen inom skilda sakområden som där har gjorts äger giltighet även som sammanfattande resultatbedömning för bidragen inom detta anslag.

Enligt regeringens bedömning har bidragsgivningen inom ramen för Statens kulturråds dispositionsmedel för utvecklingsverksamhet och de organisationsstöd som lämnas över anslaget haft en positiv inverkan på utvecklingen. Statens kulturråd har i sin fördjupade anslagsframställning gjort en ingående resultatanalys över den bidragsgivning som rådet svarar för. Härutöver har regeringen tagit del av årsredovisningar och anslagsframställningar från enskilda organisationer och institutio-

ner. Regeringens uppfattning är att statens stöd har inneburit att projekt har kunnat genomföras och verksamhet upprätthållas i en utsträckning som annars inte hade varit möjlig.

Det bör ankomma på regeringen att i regleringsbrev fördela medlen mellan de skilda ändamålen. Regeringen vill redovisa följande förändringar.

I propositionen om kulturpolitik redovisas förslag om förstärkta insatser för dansen i regionerna. Under detta anslag beräknas 2,7 miljoner kronor för ett särskilt bidrag till Norrdans under nästa år.

Som anförs i nämnda proposition bör Kulturrådet ges möjlighet till ökade insatser för det internationella kulturutbytet. Rådets särskilda medelsram för sådana ändamål föreslås därför öka med 500 000 kr.

I propositionen om kulturpolitik läggs också förslag om att inrätta ett nytt bidrag till regional verksamhet med länskonstnärer inom olika konstområden. Bidraget skall ingå i ett reformerat stödsystem för regionala kulturinstitutioner. Anslaget bör för detta ändamål tillföras 5 miljoner kronor. Inom ramen för de medel som Kulturrådet disponerar för utvecklingsverksamhet har försöksverksamhet under ett antal år bedrivits med bidrag till vissa län främst för danskonsulenter. Dessa medel på 1,7 miljoner kronor bör tillföras det nya bidraget, som därmed kommer att uppgå till 6,7 miljoner kronor. Detta belopp motsvarar 67 stödenheter i det nya stödsystemet.

I propositionen om kulturpolitik betonas vikten av att aktivt motverka att kulturarvet utnyttjas för främingsfientliga syften. Regeringen föreslår att 1 miljon kronor anvisas för insatser på museiområdet med denna inriktning.

Det svenska bidraget till Hanaholmens kulturcentrum för Sverige och Finland bör öka med 200 000 kr för att bidraget skall motsvara Finlands bidrag.

Baltiska institutets verksamhet är under avveckling. Statsbidraget till institutet på 938 000 kr för budgetåret 1995/96 används huvudsakligen för att täcka avvecklingskostnaderna. Något medelsbehov för verksamheten beräknas inte uppstå år 1997.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 131 288 000 kr för år 1997.

För år 1998 beräknas utgifterna preliminärt uppgå till 123 232 000 kr och för år 1999 till 145 113 000 kr.

Till anslaget har förts de ändamål som för innevarande budgetår funnits uppförda under anslagen Utveckling, internationellt samarbete m.m. och Bidrag till samisk kultur. Dessa anslag upphör. De gamla reservationsanslagen ligger dock kvar i statsbudgeten med den behållning som kan finnas vid utgången av budgetåret 1995/96.

A 3. Kulturåret 1998

Nytt anslag (förslag)		65 000 ¹
1998	Beräknat	73 636

¹ Beloppen anges i tusental kr

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Reservationsanslag 65 000 tkr

År 1998 skall bli kulturrens år i hela Sverige. Stockholm kommer då att vara Europas kulturstad. För att öka samspelet i kulturlivet i landets alla delar och huvudstaden kommer en särskild satsning att göras på kulturen i hela landet det året.

Stockholm - Europas kulturhuvudstad 1998 AB har i skrivelse den 2 maj 1998 hemställt om ersättning för planering, marknadsföring och genomförande av program, evenemang och aktiviteter inför och under Kulturhuvudstadsåret 1998.

Regeringens ställningstagande till dessa och andra satsningar i samband med kulturåret 1998 redovisas i propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3). För förberedelsearbetet med dessa projekt bör medel anvisas redan år 1997. Regeringen beräknar f.n. att sammanlagt 285 miljoner kronor kommer att ställas till förfogande för satsningarna under Kulturåret 1998, varav 65 miljoner kronor år 1997 under detta anslag.

A 4. Nationella uppdrag

Nytt anslag (förslag)		6 000 ¹
1998	Beräknat	6 000
1999	Beräknat	6 000

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget beräknas medel för bidrag till kulturinstitutioner eller verksamheter som får särskilda nationella uppdrag.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 6 000 tkr

I propositionen om kulturpolitik föreslås att regeringen ger tidsbegränsade nationella uppdrag till vissa institutioner eller verksamheter som står för utveckling och förnyelse inom en konstriktning eller verksamhetsform. Regeringen föreslår sådana nationella uppdrag inom områdena barn- och ungdomsteater, regional filmverksamhet, ungdomskultur, musik, samtidskonst och museer. Uppdragen ges för tre år. För perioden 1997–1999 avser regeringen att ge nationella uppdrag till Backateatern, Film i Väst, Kulturskolan Rosteriet, Falun Folkmusik Festival, Malmö Konsthall och Arbetets museum. Med anledning av uppdraget bör varje institution tilldelas ett årligt bidrag på en miljon kronor.

Regeringen föreslår att sammanlagt 6 miljoner kronor anvisas för nationella uppdrag år 1997.

5 B. Teater, dans och musik

5.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar Svenska riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus, Svenska rikskonserter samt stöd till länsmusiken och till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner. Vidare ingår stöd till vissa teater-, dans- och musikändamål såsom fria grupper, Drottningholmsteatern, Vadstena-akademien, Ulriksdals slottsteater, Marionetteatern, arrangerande musikföreningar, fonogram och musikalier samt stöd till Musikaliska akademien.

Bidraget till Dansens Hus förstärks med 250 000 kr. För upprätthållande av verksamheten vid Östgötatabletten och Skånes dansteater beräknas 4,3 miljoner kronor engångsvis. För uppbyggnaden av Norrlands Musik och Dansteater beräknas 6 miljoner kronor. För de fria teater- och dansgruppernas marknadsföring och turnéer beräknas en bidragshöjning med 5 miljoner kronor. Bidraget till Svenska rikskonserter minskar med 16 miljoner kronor på grund av att verksamheten med blåsmusik upphör.

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik betonar regeringen vikten av en ökad satsning på dansen i regionerna och att Dansens Hus ges ökade möjligheter att presentera dansföreställningar bl.a. från de regionala dansinstitutionerna. För att vidareutveckla musikteatern i regionerna föreslås att en uppbyggnad av Norrlands Musik och Dansteater påbörjas. I propositionen föreslås även att fria teater- och dansgrupper ges ett ökat stöd för marknadsföring och turnéer.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens kulturråds och institutionernas årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömningar vad gäller teater-, dans- och musikområdet. Statens insatser har sammantaget givit goda resultat. Regeringen bedömer dock att danskonsten och musikteatern behöver utvecklas ytterligare i länen. De fria grupperna skall ges förbättrade ekonomiska villkor. Regeringen redogör närmare för dessa

bedömningar i propositionen om kulturpolitik.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS PROGNOS 1995/96	UTGIFTS DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
1 393,2	2 204,1	2 199,9	1 448,0	1 465,2	1 487,2	1 507,1

5.2 ANSLAG

B 1. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, Dansens Hus och Svenska rikskonserter

Nytt anslag (förslag)		712 254 ¹
1998	Beräknat	734 267
1999	Beräknat	755 248

¹ Beloppen anges i tusental kr

Svenska riksteatern

Svenska riksteatern är en ideell förening uppbyggd på lokala teaterföreningar och länsteaterföreningar. Budgetåret 1994/95 fick Riksteatern 203 225 000 kr i bidrag. Utöver bidraget hade Riksteatern intäkter på 1 618 000 kr under år 1994/95.

Riksteaterns uppgift är att berika den regionala och lokala teaterverksamheten i hela landet genom att förmedla egen produktioner och samarbetsproduktioner med andra teater- och dansproducenter. Riksteatern har vidare till uppgift att främja teater- och danskonstens utveckling, tillgänglighet, bredd och mångfald samt att bevaka olika teaterpolitiska frågor.

Operan

Operan bedriver sin verksamhet i aktiebolagsform.

Budgetåret 1994/95 fick Operan 253 563 000 kr i bidrag. Utöver bidraget hade Operan intäkter på 48 983 000 kr.

Dramaten

Dramaten bedriver sin verksamhet i aktiebolagsform. Budgetåret 1994/95 fick Dramaten 150 030 000 kr i bidrag. Utöver bidraget hade Dramaten intäkter på 46 224 000 kr.

Dansens Hus

Dansens Hus har till uppgift utveckla dansen i Sverige genom att fungera som gästspelsscen åt svenska och internationella dansensembler. Av verksamhetens offentliga bidrag kommer 3/4 från staten och 1/4 från Stockholms stad. Budgetåret 1994/95 fick Dansens Hus 16 421 000 kr i bidrag från stat och kommun. Övriga intäkter, bl.a. biljettintäkter, uppgick till 5 966 065 kr.

Svenska rikskonserter

Svenska rikskonserter har till uppgift att främja utvecklingen av musiklivet i hela landet genom kompletterande musikproduktion, service till musiklivets organisationer m.fl. och lansering av svensk musik i utlandet.

Svenska rikskonserterns intäkter uppgick budgetåret 1994/95 till 23,3 miljoner kronor, exkl. det statliga bidraget på ca 70 miljoner kronor.

Enligt bokslutet för 1994/95 innebar årets resultat ett överskott på ca 2,5 miljoner kronor.

ANSLAGETS FÖRDELNING (TKR)

	1995/96	REGERINGENS FÖRSLAG 1997
1. Bidrag till Svenska riksteatern	316 867	214 532
2. Bidrag till Operan	416 740	269 202
3. Bidrag till Dramatiska teatern	248 995	159 017
4. Bidrag till Dansens Hus	20 772	14 546
5. Bidrag till Svenska rikskonserter	106 356	54 957
	1 109 730	712 254

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Svenska riksteatern

Målen för statens stöd är att Riksteatern skall

- bedriva teater- och dansfrämjande verksamhet,
- berika teater- och dansverksamheten i hela landet med egen produktion och samarbeten med andra

producenter,

- presentera ett allsidigt utbud som håller hög kvalitet och är en förebild för övriga regionala och lokala teatrar,
- internationellt värna om och främja svenska språket och svensk teater.

Operan

Målen för Operan är att

- vara den i Sverige ledande institutionen inom opera och balett och som nationalscen vara ett föredöme för andra institutioner vad gäller utveckling, förnyelse och konstnärlig kvalitet,
- vårda och främja det nationella kulturarvet inom operans och balettens områden,
- stödja nyskapande svensk opera- och balettkonst genom att beställa och framföra nya verk av tonsättare, författare och koreografer,
- ha en bred repertoar med både klassiska och moderna verk,
- nå en så bred och stor publik som möjligt,
- genom hög kvalitet och bevarad nationell egenart kunna hävda sig väl i jämförelse med de främsta scenerna utomlands och i det internationella samarbetet.

Dramaten

Målen för Dramaten är att

- vara den i Sverige ledande institutionen inom teaterns område och som nationalscen vara ett föredöme för andra institutioner vad gäller utveckling, förnyelse och konstnärlig kvalitet,
- vårda och främja det svenska språket och det nationella kulturarvet inom teaterns område,
- stödja nyskapande svensk teaterkonst genom att beställa och framföra nyskriven svensk dramatik,
- ha en bred repertoar med både klassiska och moderna verk,
- nå en så bred och stor publik som möjligt,
- genom hög kvalitet och bevarad nationell egenart kunna hävda sig väl i jämförelse med de främsta scenerna utomlands och i det internationella samarbetet.

Dansens Hus

Målen för Dansens Hus är att

- tillförsäkra danskonsten plats och angelägenhet i samhället genom att presentera främst samtida svensk och internationell danskonst av högsta kvalitet,

- i övriga arrangemang som exempelvis film, föreläsningar, seminarier m.m. verka för danskonstens utveckling, tillgänglighet, bredd och mångfald gentemot publik och massmedier.

Svenska rikskonserter

Målen för Svenska rikskonserter är att

- bidra till bredd och variation i musikutbudet i hela landet genom att komplettera regional och lokal musikproduktion och i samarbete med andra intressenter arrangera konsertturnéer samt stödja musikfestivaler och andra större musikevenemang,
- främja utvecklingen av olika musikgenrer genom stöd och service till musiklivets intresseorganisationer,
- verka för att svenskt musikliv berikas genom ökade kontakter med andra länder

Resurser 1997

Anslag 712 254 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Riksteaterns, Operans, Dramatens, Dansens Hus och Rikskonserter årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av verksamheterna. Utöver det som framgår i denna proposition redovisas regeringens ställningstaganden angående nämnda institutioner i proposition 1996/97:3 Kulturpolitik.

Svenska riksteatern

Budgetåret 1994/95 gav Riksteatern totalt 1653 föreställningar och publikantalet var 226 728. Publiktillströmningen till Riksteaterns föreställningar varierar mellan åren. Den senaste säsongen har publiken ökat men i ett längre perspektiv har Riksteatern tappat publik. Enligt Riksteaterns årsredovisning förklaras detta av att ökade kostnader lett till att antalet föreställningar minskat och av att teaterarrangörerna inte har samma köpkraft som tidigare. Enligt regeringens bedömning påverkas de sjunkande publiksiffrorna även av att andra regionala och lokala teatrar alltmer konkurrerar med Riksteaterns utbud, vilket bl.a. visas av att andelen Riksteaterproduktioner i de lokala teaterföreningarnas utbud minskar.

Riksteatern har byggt ut arrangörsnätet under det gångna året. Regeringen ser positivt på detta och liknande initiativ som syftar till att öka efterfrågan på teater.

De övergripande målen för bidraget till Riksteatern bör vara i enlighet med den lydelse som framgår av den inledande sammanfattningen. Målen innebär ingen förändring av Riksteaterns uppdrag.

Regeringen föreslår att Riksteatern anvisas ett bi-

drag på 214 532 000 kr för år 1997. För åren 1998 beräknas bidragen uppgå till 221 054 000 kr respektive 227 022 000 kr. Beräkningarna utgår från att inriktningen på Svenska riksteaterns verksamhet är oförändrad.

Operan

Antalet föreställningar och besökare har varit relativt konstant de senaste tre åren (1992/93–1994/95) med en liten ökning av publiken det senaste året. Antalet föreställningar år 1994/95 var 292 och antalet besök till föreställningarna uppgick till 195 989. Den genomsnittliga beläggningen på Operans föreställningar låg på 92 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Regeringen har tagit del av Operans årsredovisning, fördjupade anslagsframställning och en särskild resultatredovisning. Dessa visar att verksamheten i allt väsentligt svarar mot de mål som gäller för en nationalscen.

Som redovisas nedan föreslår regeringen att Operan skall undantas från den generella besparing på statlig konsumtion som åläggs offentliga institutioner. Den föreslagna bidragsnivån torde dock komma att kräva rationaliseringar och omstruktureringar i teaterns verksamhet. Regeringen är medveten om att Operan därvid kan behöva ta upp ett tillfälligt lån. Regeringen följer utvecklingen och är beredd att under de kommande åren diskutera olika lösningar för att underlätta en sådan omstrukturering.

De övergripande målen för Operan bör vara i enlighet med den lydelse som framgår av den inledande sammanfattningen. Målen innebär ingen förändring av Operans uppdrag.

Bidraget till Operan har minskats med de 6 miljoner kronor som för budgetåret 1995/96 anvisats med anledning av Operans stängning hösten 1996. Regeringen föreslår att Operan anvisas ett bidrag på 269 202 000 kr för år 1997. För åren 1998 och 1999 beräknas bidragen till 277 386 000 kr respektive 284 876 000 kr. Beräkningarna utgår från att inriktningen på Operan är oförändrad.

Dramaten

De senaste åren har antalet föreställningar minskat något samtidigt som antalet besökare till föreställningarna ökat. Budgetåret 1994/94 gav Dramaten 1 237 föreställningar och antalet besökare var 337 545. Beläggningen på Dramatens föreställningar ligger kring 90 procent.

Regeringen har tagit del av Dramatens årsredovisning och fördjupade anslagsframställning. Dessa visar att verksamheten i allt väsentligt svarar mot de mål som gäller för en nationalscen.

Som redovisas nedan föreslår regeringen att Dramaten skall undantas från den generella besparing på statlig konsumtion som åläggs offentliga institutioner. Den

föreslagna bidragsnivån torde dock komma att kräva vissa omstruktureringar i teaterns verksamhet. Regeringen följer utvecklingen och är beredd att under de kommande åren diskutera olika lösningar för att underlätta en sådan förändring.

Dramatens behov av rörelsekapital och kapital för investeringar har delvis finansierats genom banklån. Regeringen noterar att Dramaten har vidtagit och vidtar en rad åtgärder för att minska detta lånebehov och att Dramaten avser att gradvis bygga upp en egen reserv. Som ett led i ett åtgärdsprogram för att förbättra teaterns ekonomi föreslår regeringen att Dramaten dessutom får möjlighet att under en begränsad tid lägga över sina banklån på Riksgäldskontoret.

De övergripande målen för Dramaten bör vara i enlighet med den lydelse som framgår av den inledande sammanfattningen. Målen innebär ingen förändring av Dramatens uppdrag.

Regeringen föreslår att Dramaten anvisas ett bidrag på 159 017 000 kr för år 1997. För åren 1998 och 1999 beräknas bidragen till 163 851 000 kr respektive 168 275 000 kr. Beräkningen utgår från att Dramatens verksamhet är oförändrad.

Dansens Hus

Antalet besökare har ökat med tio procent i relation till föregående säsong. Beläggningen har legat kring 80 procent. Utöver dansföreställningar har Dansens Hus anordnat ett stort antal seminarier, utställningar och kurser. Dansens Hus har också medverkat i ett antal dansproduktioner. En mycket aktiv marknadsföring har resulterat i ökad uppmärksamhet i media med följande publikökning.

Regeringen har tagit del av Dansens Hus årsredovisning och fördjupade anslagsframställning. Dessa visar att verksamheten i allt väsentligt svarar mot de mål som gäller för verksamheten.

I propositionen om kulturpolitik har regeringen i samband med sin överväganden om dans i regionerna förordat att Dansens Hus ges ökade möjligheter att inrymma gästspel av regionala dansensembler i sin föreställningsverksamhet. Regeringen föreslår därför att bidraget till Dansens Hus höjs med 250 000 kr. Regeringen förutsätter att Stockholms kommun ökar sitt bidrag med 25 procent av detta belopp.

De övergripande målen för Dansens Hus bör vara i enlighet med den lydelse som framgår av den inledande sammanfattningen. Målen innebär ingen förändring av Dansens Hus uppdrag.

Regeringen föreslår att Dansens Hus anvisas ett bidrag på 14 546 000 kr för år 1997. För åren 1998 och 1999 beräknas bidragen till 15 075 000 kr respektive 16 041 000 kr. Beräkningen utgår från att Dansens Hus verksamhet är oförändrad.

Svenska rikskonserter

Regeringen har i propositionen om kulturpolitik redo-

visat sin bedömning av Svenska rikskonserterns verksamhet och angivit riktlinjer för framtiden. Regeringen har även tagit del av Svenska rikskonserterns årsredovisning och fördjupade anslagsframställning. Dessa visar att verksamheten i allt väsentligt svarar mot de mål som nu gäller för verksamheten.

De övergripande målen för Svenska rikskonserter bör vara i enlighet med den lydelse som framgår av den inledande sammanfattningen. Målen har anpassats till den verksamhetsinriktning som regeringen har föreslagit i propositionen om kulturpolitik.

I propositionen föreslås bl.a. att Svenska rikskonserter befrias från uppdraget att driva en blåsmusikensemble. Med anledning av detta beräknas en minskning av anslaget med 16 miljoner kronor. Därvid har beaktats att viss kostnad för lokalhyra m.m. kvarstår under år 1997.

Regeringen föreslår att Svenska rikskonserter anvisas ett bidrag på 54 957 000 kr för år 1997. För åren 1998 och 1999 beräknas bidragen till 56 901 000 kr respektive 59 035 000 kr. Beräkningen utgår från att Svenska rikskonserterns verksamhet är oförändrad.

Övrigt

Regeringen har redogjort för besparing på statlig konsumtion i Kulturdepartementets avsnitt av inledningen till utgiftsområdet. Regeringens förslag under detta anslag innebär dock att Riksteatern, Operan och Dramaten befrias från uttag av besparingar. För Dansens Hus innebär förslaget att ingen besparing tas ut år 1997, men att en besparing på 221 000 kr beräknas för år 1998. För Svenska rikskonserter föreslås att besparingen tas ut med 750 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till 381 000 kr.

B 2. Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater, dans- och musikinstitutioner

Nytt anslag (förslag)		659 843 ¹
1998	Beräknat	654 977
1999	Beräknat	649 036

¹ Beloppen anges i tusental kr

Bidrag till den regionala musikverksamheten (*länsmusiken*) fastställs genom årliga förhandlingar mellan staten och Landstingsförbundet enligt av riksdagen och regeringen fattade beslut år 1985 och 1986 (prop. 1984/85:1, bet. 1984/85:KrU7, rskr. 1984/85:53; prop. 1985/86:114, bet. 1985/86:KrU22, rskr. 1985/86:330; regeringsbeslut 1986-10-23 angående godkännande av avtal om regional musikverksamhet).

Bidrag till teater-, dans- och musikinstitutioner läm-

nas för närvarande enligt förordningen (1974:451) om statsbidrag till teater-, dans- och musikinstitutioner. Enligt beslut av regeringen är för närvarande 28 teater- och dansinstitutioner och 11 musikinstitutioner berättigade till bidrag. Statens kulturråd fördelar bidraget mellan dem.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 659 843 tkr

Övrigt

Staten och Landstingsförbundet har träffat överenskommelse om statsbidraget till länsmusiken för år 1997. Överenskommelsen har träffats under förutsättning att erforderliga medel anvisas.

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik redovisar regeringen bl.a. förslag om ett nytt system för stödet till regionala kulturinstitutioner.

Regeringen föreslår att anslagen Bidrag till regional musikverksamhet och Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner redovisas under ett gemensamt anslag.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttrandet över detta samt Statens kulturråds årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av bidragen till länsmusiken samt regionala och lokala teater-, dans och musikinstitutioner. Regeringens ställningstaganden redovisas i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik.

Länsmusiken

Regeringen har den 27 juni 1996 godkänt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om statsbidraget till länsmusiken för år 1997. Enligt överenskommelsen skall statsbidraget för år 1997 vara sammanlagt 252 920 000 kr. Överenskommelsen har godkänts under förutsättning att riksdagen anvisar erforderliga medel.

I propositionen om kulturpolitik redovisar regeringen sin bedömning vad gäller den framtida bidragsgivningen till länsmusiken.

Regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner

Som framgår av propositionen om kulturpolitik föreslår regeringen att nuvarande grundbeloppsbaserade stöd till regionala och lokala kulturinstitutioner fr.o.m. år 1997 ersätts av ett enhetligt och förenklat stödssystem.

I propositionen betonas vikten av att de regionala

och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner som får statligt stöd ökar sin tillgänglighet bl.a. genom aktivt publikarbete och ökad turnéverksamhet. För att ge incitament till en utveckling i denna riktning föreslår regeringen att en viss del av stödet avsätts till riktade, tidsbegränsade insatser. För år 1997 skall denna andel vara två procent.

I propositionen om kulturpolitik redovisas vidare skälen för en ökad satsning på musikteater och dans i regionerna. För att upprätthålla verksamheten under år 1997 bör de tre regionala dansensemblerna Östgötabaletten, Skånes Dansteater och Norrdans tilldelas engångsbidrag om sammanlagt 7 miljoner kronor. Vidare föreslår regeringen att 6 miljoner kronor anvisas för uppbyggnad av Norrlands Musik och Dansteater.

Anslagsfrågor

För statsbidraget till länsmusiken beräknas för år 1997 sammanlagt 252 920 000 kr, vilket är en ökning med cirka 3 procent jämfört med bidraget enligt avtalet för år 1996.

Bidragen till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner bör fr.o.m. år 1997 beräknas på det förenklade sätt som regeringen har föreslagit i propositionen om kulturpolitik. Det innebär att nuvarande 556 grundbelopp för musikinstitutioner och 2 431,5 grundbelopp för teater- och dansinstitutioner omvandlas till stödenheter på vardera 100 000 kr. Enligt det nya beräkningssättet kommer det efter prisomräkning att utgå 831 stödenheter för musikinstitutioner och 3 155 stödenheter för teater- och dansinstitutioner. Därutöver skall 83 stödenheter motsvarande 8,3 miljoner kronor tillföras anslaget. Härav avser 43 stödenheter satsningar på regional dans och 40 stödenheter uppbyggnaden av Norrlands Musik och Dansteater.

För Norrlands Musik och Dansteater skall ytterligare 20 stödenheter tas i anspråk genom omfördelning inom anslaget.

Av de för dansen avsedda 43 nya stödenheterna skall engångsvis för år 1997 30 stödenheter tillfalla Östgötabaletten och 13 gå till Skånes Dansteater. För Norrdans har ett engångsanslag på 2,7 miljoner kronor beräknats under anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

Bidraget till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner beräknas för år 1997 sammanlagt uppgå till 406 923 000 kr, vilket motsvarar 4 069 stödenheter. Två procent av det totala antalet stödenheter skall avse riktade, tidsbegränsade insatser.

Regeringen föreslår att totalt 659 843 000 kr anvisas under detta anslag för år 1997.

För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 654 977 000 kr och för år 1999 till 649 036 000 kr. Beräkningen utgår bl.a. från att stödet till länsmusiken skall minska med 30 miljoner kronor år 1998 och med ett lika stort belopp år 1999.

B 3. Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Nytt anslag (förslag)		93 094 ¹
1998	Beräknat	97 931
1999	Beräknat	102 771

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från detta anslag lämnas bidrag enligt förordningen (1974:452) om statsbidrag till teater-, dans- och musikverksamhet i mindre ensembler och fria grupper.

Från anslaget ges vidare bidrag till arrangerande musikföreningar och Skådebaneverksamhet samt stöd till Musikaliska akademien och vissa teaterinstitutioner av nationellt intresse såsom Drottningholmsteatern, Ulriksdals slottsteater, Vadstena-akademien och Marionetteatern.

Från anslaget bekostas också stöd enligt förordningen (1982:505) om statsbidrag för framställning och utgivning av fonogram samt ett särskilt bidrag för fonogramdistribution.

Slutligen beräknas under anslaget ett särskilt bidrag till Musikaliska akademien för notutgivning av äldre tonsättares verk och till Svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM) – Svensk Musik för information och notutgivning. Statens kulturråd fördelar samtliga medel under anslaget.

Enligt stadgar som godkänts av regeringen den 13 december 1990 har *Musikaliska akademien* till uppgift att främja tonkonsten och musiklivet, följa utvecklingen inom det svenska och internationella musiklivet, ta initiativ för att gagna musikkulturen samt inom musikens område stödja utbildning, forskning och konstnärligt utvecklingsarbete.

Stiftelsen *Drottningholms teatermuseum* har enligt stadgar som regeringen har fastställt den 23 maj 1969 till uppgift att vidga kännedomen om framför allt den svenska teaterkonstens historia. Detta görs dels genom att visa museets samlingar, dels genom att anordna föreställningar i slottsteatern. Stiftelsen har ett samarbetsavtal med *Ulriksdals slottsteater (Confidencen)* som innebär att 250 000 kr av det gemensamma statsbidraget avsätts till Confidencens verksamhet.

Stiftelsen *Internationella Vadstena-akademien* grundades år 1964 och har sedan starten presenterat ett femtiotal operaverk. Särskild vikt läggs vid repertoarforskning, framtagande och dokumentation av äldre sceniska musik-verk samt att stimulera nyskapande inom operakonsten.

Marionetteatern startade sin verksamhet på 1950-talet. Teatern har haft stor betydelse för utvecklingen av modern dockteater i Sverige och utomlands.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 93 094 tkr

Övrigt

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik redovisas regeringens ställningstaganden inom området teater, dans och musik.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns anslagen Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper, Bidrag till Musikaliska akademien, Stöd till fonogram och musikalier samt de under anslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. uppförda anslagsposterna Stiftelsen Drottningholms teatermuseum för föreställningsverksamheten vid Drottningholmsteatern och vid Ulriksdals slottsteater spelsäsongen 1995, Stiftelsen Internationella Vadstena-akademien för kurs- och föreställningsverksamheten, Marionetteatern och Skådebaneverksamhet. Dessa medelansvningar föreslås fr.o.m. år 1997 redovisas under ett gemensamt ramanslag, benämnt Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.

Med anledning av betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttrandena över detta har regeringen gjort en fördjupad prövning av statens insatser på kulturområdet. Ingivna årsredovisningar och anslagsframställningar har vägts in vid regeringens bedömning. Regeringens ställningstaganden vad gäller teater, dans och musik redovisas huvudsakligen i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik.

Fria grupper och arrangerande musikföreningar

Beträffande stödet till fria teater-, dans- och musikgrupper som bekostas från detta anslag har regeringen i nämnda proposition inte föreslagit någon ändrad inriktning. Regeringen anser dock att teater- och dansgrupperna bör ges större möjligheter att turnéra och marknadsföra sig. Med anledning av detta beräknas en höjning av anslaget med 5 miljoner kronor.

Fonogram och musikalier

Regeringens slutsatser i propositionen om kulturpolitik vad gäller stödet till utgivning och spridning av fonogram är att inriktningen och omfattningen på detta stöd skall vara oförändrad. Bidrag till STIM och Musikaliska akademien för notutgivning och information bör utgå i oförändrad omfattning.

Musikaliska akademien

Akademien uppbär statsbidrag för kansli- och lokal-kostnader. Regeringens bedömning är att bidraget har stor betydelse för effektiviteten i akademiens dagliga

verksamhet. Inriktningen på bidraget till Musikaliska akademien skall vara oförändrad.

**Drottningholmsteatern, Ulriksdals slottsteater,
Vadstena-akademien och Marionetteatern**

För att möjliggöra en större flexibilitet i bidragsgivningen till Drottningholmsteatern, Ulriksdals slottsteater, Vadstena-akademien och Marionetteatern och för att förbättra styrningen och uppföljningen av bidragens användning bör Statens kulturråd få i uppgift att fördela ett samlat belopp till nämnda institutioner.

Övrigt

Regeringen föreslår att sammanlagt 93 094 000 kr anvisas under detta anslag för år 1997. Det bör ankomma på regeringen att i regleringsbrev fördela medlen. För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 97 931 000 kr och för år 1999 till 102 771 000 kr. Beräkningarna grundas på vad regeringen har anfört i propositionen om kulturpolitik om förstärkta resurser för bl.a. musiklivets lokala arrangörsled.

6 C. Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter

6.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar bidrag till den regionala biblioteksverksamheten, litteraturstöd, kulturtidskriftsstöd, stöd till bokhandeln, myndigheten Talboks- och punktskriftsbiblioteket, bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk samt bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden.

Ett nytt statsbidrag införs för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek fr.o.m. 1997. Därutöver anvisas särskilda medel för läsfrämjande verksamhet. Bidragen riktar sig till barn och ungdomar och införs samtidigt som en bibliotekslag träder i kraft. Anslaget för litteraturstöd förstärks med anledning av det nya bidragen med 30 miljoner kronor.

Som en följd av regeringens förslag i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik bör anslaget till litteraturstöd förstärkas med 30 miljoner kronor i syfte att öka tillgången på litteratur vid folk- och skolbiblioteken för barn och ungdomar samt stimulera läsaktiviteter. En bibliotekslag föreslås samtidigt för att skydda folkbiblioteken och garantera medborgarna tillgång till kultur och information. Regeringen föreslår dessutom under utgiftsområde 16. Utbildning och universitetsforskning att ett särskilt övergångsvis stöd införs för folkbiblioteken (huvudbibliotek i varje kommun) och länsbiblioteken i syfte att förbättra tillgången till nätverk och databaser. Kungliga biblioteket får medel för modernisering av biblioteksdatasystemet LIBRIS.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttrandena över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultatet inom verksamhetsområdet bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter. Resultatet av regeringens bedömning redovisas i propositionen om kulturpolitik. Regeringens bedömning är sammanfattningsvis att insatserna på området varit ändamålsenliga och därför bör fortsätta

med i huvudsak oförändrad inriktning. Staten bör dock ta ett utökat ansvar i syfte att stimulera läsandet och förbättra tillgången på litteratur särskilt för barn och ungdomar.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
187,5	290,5	297,3	199,1	225,9	223,5	257,5

6.2 ANSLAG

C 1. Bidrag till regional biblioteksverksamhet

1994/95	Utgift	35 944 ¹		
1995/96	Anslag	54 207	Utgiftsprognos	54 207
			därav 1996	39 176
1997	Förslag	37 482		
1998	Beräknat	38 869		
1999	Beräknat	40 152		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Bidrag till regional biblioteksverksamhet lämnas enligt förordningen (1985:528) om statsbidrag till folkbibliotek. Från anslaget utgår dessutom statsbidrag till tre allmänna lånecentraler, en invandrarcentral samt ett depåbibliotek. Syftet med bidraget är i första hand att bibehålla fjärrlånefunktionen och stödja utvecklingsverksamhet. Underlaget för statsbidrag till kostnader för länsbiblioteken utgör 252 grundbelopp. För verksamheten vid varje länsbibliotek beräknas lägst sex grundbelopp. Statsbidrag utgår med 55 % av grundbeloppen. Av grundbeloppen avser tio lånecentralverksamhet i enlighet med vad riksdagen har uttalat härom (bet. 1987/88: KrU14 s. 20). Under anslaget har beräknats medel till lånecentraler och depåbibliotek samt en invandrarlånecentral med 9 596 000 kr.

Medel under detta anslag fördelas av Statens kulturråd.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 37 482 tkr

Övrigt

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik redovisas förslag om en ny beräkningsmodell för stödet till regionala kulturinstitutioner.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens kulturråds årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning. Enligt regeringens bedömning är resultatet av det statliga bidraget till den regionala biblioteksverksamheten mycket gott.

Länsbibliotekens grundfunktion är att som första länk i fjärrlånekedjan bistå kommunerna med medier och information som kommunen själv inte har tillgång till och statsbidraget avser därför i första hand att stödja den kompletterande medie- och informationsförsörjningen. Staten bidrar därmed till att garantera att varje medborgare har en god tillgång till böcker och information. Regeringen bedömer att den finansieringsform som byggts upp i samverkan mellan den regionala och statliga nivån fungerat bra och därför bör behållas oförändrat. Som redovisas i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik bör dock en teknisk förenkling av grundbidragssystemet ske. Det innebär att nuvarande 242 grundbelopp som avser länsbiblioteken, omvandlas till stödenheter om vardera 100 000 kr. Det motsvarar 264 stödenheter och skall enbart avse medel till länsbiblioteken.

Utfallsutvecklingen för närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen avvikelse från anvisade medel. Utgångspunkten för beräkningen av anslaget är de för innevarande budgetår slutligt fastställda grundbidragen samt viss prisomräkning. För lånecentraler och depåbibliotek beräknas medel för år 1997 med 11 082 000 kr.

Sammanfattningsvis drar regeringen slutsatsen att bidraget i allt väsentligt används på ett effektivt sätt och ger önskade resultat.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 37 482 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 38 869 000 kr och för år 1999 till 40 152 000 kr.

C 2. Litteraturstöd

1994/95	Utgift	41 340 ¹	Reservation	4 166
1995/96	Anslag	65 180	Utgiftsprognos	69 346
			därav 1996	42 710

1997 Förslag 71 253

1998 Beräknat 66 253

1999 Beräknat 96 253

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utgår stöd till utgivning av litteratur enligt förordningen (1993:449) om statligt litteraturstöd. Frågor om utgivningsstöd prövas av Statens kulturråd i enlighet med nämnda förordning och förordning (1988:676) med instruktion för Statens kulturråd. Inom ramen för utgivningsstödet utgår även medel till Statens kulturråd för bidrag till utgivning av klassisk litteratur för skolans behov. Vidare utgår från anslaget stöd till En Bok För Alla AB för utgivning och spridning av kvalitetslitteratur till lågpris enligt avtal mellan staten och bolaget, samt stöd till Expertkommittén för översättning av finsk facklitteratur till svenska.

Syftet med litteraturstödet är att tillförsäkra allmänheten ett rikt och varierat utbud av kvalitetslitteratur.

Regeringen har beräknat ytterligare reformmedel år 1999 under anslaget i avvaktan på resultatet från aviserat utredningsarbete.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 71 253 tkr

Övrigt

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik redovisar regeringen förslag om att ett statligt stöd införs fr.o.m. år 1997 för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek, att särskilda engångsmedel anvisas för läsfrämjande verksamhet för barn och ungdomar samt att En Bok För Alla AB skall få statliga medel för åren 1997–1999.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens kulturråds fördjupade anslagsframställning och årsredovisning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning. Regeringens ställningstaganden redovisas i propositionen om kulturpolitik.

Utgivningsstödet motsvarar endast någon enstaka procent av den totala omsättningen på marknaden. Det är därför svårt att ge några statistiska mått på stödets effekter. Stödet främjar i första hand möjligheterna till kvalitetsutgivning i mindre skala och därmed förekomsten av små och medelstora kvalitetsförlag. Enligt Kulturrådets redovisning ansökte 264 förlag och utgivare

om statligt litteraturstöd budgetåret 1994/95, jämfört med 255 året innan. Ca 150 av dessa förlag var en- eller tvåboksutgivare. Sammanlagt 139 förlag fick del av utgivningsstödet. År 1994/95 fördelades 25,5 miljoner kronor till 733 titlar. Dessutom fördelades 2,7 miljoner kronor till lagerstöd för klassiker och invandrarstöd.

Den årliga utgivningen av En bok för alla är 40 titlar, varav 20 för vuxna och 20 för barn och ungdomar. En Bok För Alla AB bedriver dessutom en läsbejämmande verksamhet. Regeringen bedömer att syftet att nå nya läsargrupper med kvalitetslitteratur uppnås på ett tillfredsställande sätt.

Sammanfattningsvis drar regeringen slutsatsen att bidragen till litteraturstöd i allt väsentligt används på ett effektivt sätt och ger goda resultat. Som närmare redovisas i propositionen om kulturpolitik bör staten dock ta ett utökat ansvar för barns och ungdomars litteraturförsörjning i syfte att stimulera läsandet. Regeringen bedömer därför att 25 miljoner kronor bör tillföras anslaget för stöd till inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek. Inom ramen för de anvisade medlen om 25 miljoner kronor beräknar regeringen ett belopp om maximalt 500 000 kr för administrativa kostnader. Därutöver bör engångsvisa medel på 5 miljoner kronor utgå för läsfrämjande verksamhet för barn och ungdomar. Medel till verksamheten med En bok för alla har beräknats till 8,2 miljoner kronor. Inom ramen för anslaget till litteraturstöd bör även fortsättningsvis medel utgå till Expertkommittén för översättning av finsk facklitteratur till svenska.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 71 253 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 66 253 000 kr och år 1999 till 96 253 000 kr. Beräkningen utgår från att anslaget för litteraturstöd ökar med 30 miljoner kronor år 1999.

C 3. Stöd till kulturtidskrifter

1994/95	Utgift	19 564 ¹	Reservation	–
1995/96	Anslag	29 250	Utgiftsprognos	29 247
			därav 1996	18 425
1997	Förslag	19 500		
1998	Beräknat	19 500		
1999	Beräknat	19 500		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för produktionsstöd och utvecklingsstöd enligt förordningen (1993:567) om statligt stöd till kulturtidskrifter. Frågor om stöd prövas av Statens kulturråd i enlighet med nämnda förordning och förordningen (1988:676) med instruktion för Statens kulturråd. Syftet med statens stöd till kulturtidskrifter är att garantera en kulturellt värdefull mångfald i tidskriftsutbudet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 19 500 tkr

Statens kulturråds fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning. Regeringens ställningstaganden redovisas i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik.

I Sverige finns idag ca 1 000 kulturtidskrifter. Drygt 200 av dem är rikstäckande och har en sammanlagd upplaga på ca 300 000 exemplar per nummer. Det statliga bidraget utgår både för produktion och utveckling. Budgetåret 1994/95 erhöi 168 tidskrifter statligt kulturtidskriftsstöd. Ansökningar inkom från 281 tidskrifter. Produktionsstödet har, enligt Kulturrådets bedömning, haft avgörande betydelse för en rad tidskrifter. Genomsnittligt utgör produktionsstödet ca 35 procent av tidskriftens omsättning. Utvecklingsstödet har använts bl.a. för att etablera tidskriftsverkstäder i Lund, Stockholm, Luleå och Göteborg. Dessa verkstäder utnyttjas idag av 140 tidskrifter som enligt Kulturrådets bedömning därigenom kunnat sänka sina produktionskostnader med ca 25 procent. Ett arbete med teknikutveckling har lett till att verkstäderna kunnat bygga upp en stor teknisk kompetens.

Sammanfattningsvis drar regeringen slutsatsen att bidraget till kulturtidskrifter används på ett effektivt sätt och ger goda resultat. Som närmare redovisas i propositionen om kulturpolitik bör dock en översyn göras av kulturtidskrifternas situation.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 19 500 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 19 500 000 kr och år 1999 till 19 500 000 kr.

C 4. Stöd till bokhandel

1994/95	Utgift	7 583 ¹	Reservation	7 062
1995/96	Anslag	12 152	Utgiftsprognos	12 152
			därav 1996	8 102
1997	Förslag	7 301		
1998	Beräknat	7 301		
1999	Beräknat	7 301		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för kreditstöd, sortimentsstöd, stöd till rådgivning samt katalogdatorstöd enligt förordningen (1985:525) om statligt stöd till bokhandeln. Syftet med statens stöd till bokhandeln är att behålla och om möjligt förstärka ett vittförgrenat bokhandelnät och öka tillgängligheten av kvalitetslitteratur i bokhandeln.

Bidraget fördelas av Bokbranschens Finansierings-

institut AB (BFI). Från anslaget utgår även bidrag till BFI för dess kostnader för administration av den statliga stödverksamheten.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 7 301 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens kulturråds och BFI:s fördjupade anslagsframställning och årsredovisning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning.

Tätorterna i de kommuner som saknar bokhandel är nästan uteslutande sådana som har mindre än 10 000 invånare. Samtliga sex lån till nyetableringar som BFI beviljat under de senaste tre åren har varit i kommuner som saknat bokhandel. Under de senaste tre åren har 11 avskrivningslån, 1 investeringslån och 20 lån med en kombination av avskrivningslån och investeringslån beviljats. 75 procent av lånen har beviljats bokhandlar på orter med mindre än 15 000 invånare. Samtliga investeringar som kommit till stånd med hjälp av kreditstödet har varit beroende av att sådant stöd beviljats. Enligt en enkätundersökning som BFI gjort hos servicebokhandeln anser 70 procent att det inte går att driva bokhandel med brett sortiment av kvalitetslitteratur utan sortimentstödet. 90 procent av bokhandlarna hävdar, enligt BFI:s undersökning, att katalogdatorstödet påverkat deras beslut att skaffa dator och att det utan statens bidrag hade varit omöjligt att göra datorinvesteringen. BFI gör den bedömningen att datoriseringen får allt större betydelse i bokhandelsbranschen och att det finns stora rationaliseringsvinster att hämta. Samtidigt blir också datoriseringen ett viktigt konkurrensmedel.

Sammanfattningsvis drar regeringen slutsatsen att bidraget till bokhandeln används på ett effektivt sätt och ger goda resultat. Som närmare redovisas i propositionen om kulturpolitik bör dock en översyn på litteraturområdet göras.

Katalogdatorstödet infördes som ett tidsbegränsat stöd och skulle upphöra med utgången av 1996. Regeringen bedömer att ett reducerat stöd bör utgå även i fortsättningen. De små bokhandlarna, ofta belägna i glesbygd, riskerar annars att hamna utanför utvecklingen på den kommande bokmarknaden. Anslaget har minskats med 800 000 kr till följd av reducerat bidrag till katalogdatorstödet.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 7 301 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 7 301 000 kr och år 1999 till 7 301 000 kr.

C 5. Talboks- och punktskriftsbiblioteket

1994/95	Utgift	49 345 ¹	Anslagssparande	13 270
1995/96	Anslag	78 496	Utgiftsprognos	81 213
			därav 1996	56 530
1997	Förslag	56 482		
1998	Beräknat	57 183		
1999	Beräknat	58 933		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) är en statlig myndighet som i samverkan med andra bibliotek skall förse synskadade och andra läshandikappade med litteratur. Biblioteket skall särskilt framställa och låna ut talböcker och punktskriftsböcker, sälja punktskriftsböcker samt ge upplysningar och råd inom sitt verksamhetsområde till främst kommunbibliotek. Biblioteket fungerar som lånecentral för talböcker. Biblioteket har vidare en central utskrivningstjänst för dövblinda och svarar för framställning av studielitteratur för läshandikappade högskolestuderande (anslaget anvisas under utgiftsområde 15. Studiestöd). Till biblioteket är knuten en punktskriftsnämnd som skall främja och utveckla punktskriften för synskadade.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar ett anslagssparande på 13,2 miljoner kr. Det höga anslagssparandet beror på att TPB rationaliserat sin verksamhet och fått ett överskott. Detta skall användas till att delfinansiera övergången till ett nytt digitalt talboksmedium.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Talboks- och punktskriftsbiblioteket är att i samverkan med andra bibliotek tillgodose synskadades och andra läshandikappades behov av litteratur.

Resurser 1997

Ramanslag 56 482 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Talboks- och punktskriftsbibliotekets årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Enligt regeringens bedömning har Talboks- och punktskriftsbiblioteket i allt väsentligt uppfyllt målen för verksamheten. Resultaten måste betecknas som goda mot bakgrund av uppnådd produktion och kvalitet. Servicen har ökat när det gäller punktskriftsverksamheten i så måtto att antalet låntagare ökat med 28 pro-

cent. Dessutom har produktionen som bygger på låntagarförslag ökat med 19 procent. När det gäller talboksverksamheten gjordes 28 procent av svartskriftsproduktionen (beräkningsunderlaget är 11 951 böcker och broschyrer, nya upplagor och årsböcker producerade 1993) tillgänglig som talbok under 1994/95. Produktionen av talböcker har under de senaste åren legat på ungefär samma nivå. Utlåningen av talböcker vid läns- och kommunbiblioteken har uppskattningsvis ökat med 2–7 procent. Inom ramen för TPB:s verksamhet sker en utveckling av punktskriften – bilder för synskadade och användning av digital teknik i produktion och kommunikation.

Biblioteket har under de senaste åren genomfört en omfattande rationalisering av verksamheten. FoU-verksamheten har därför kunnat utvecklas. Flera av projekten har lett till internationell uppmärksamhet såsom utvecklingen av en digital talbok samt resultatet av forskningen kring bilder för synskadade. Vidare fick folkbiblioteken i maj 1995 tillgång till on-line sökning i TPB:s katalog på Infotorg.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några inläggningar.

Regeringen föreslår att TPB för nästa budgetår beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 5 500 000 kr.

TPB har en individuell utskrivningstjänst på punktskrift för dövblinda. Synskadades Riksförbund (SRF) har en liknande utskrivningstjänst på punktskrift. Denna finansieras inom ramen för utgiftsområde 9. Hälsovård, sjukvård och social omsorg (Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder). SRF och TPB har i sina anslagsframställningar hemställt om att SRF:s utskrivningstjänst samordnas med TPB:s verksamhet. Regeringen bedömer att en sammanslagning skulle ge såväl kvalitetsmässiga som resursmässiga vinster och utveckla TPB:s service till punktskriftsläsarna. Det är därför angeläget att SRF:s utskrivningstjänst läggs inom ramen för TPB:s verksamhet och medel bör därför överföras till TPB:s ramanslag med 780 000 kr.

Biblioteket bör få ett bemyndigande att göra beställningar av talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial som kommer att belasta anslaget budgetåret 1998. Bemyndigandet bör avse högst 11 000 000 kr.

Utfallsutvecklingen för närmast föregående och innevarande budgetår innebär att TPB, åtminstone för den närmaste perioden, kan finansiera och påbörja överföring av gamla titlar från analoga till digitala talböcker.

Mot bakgrund av vad som ovan har anförts drar regeringen sammanfattningsvis slutsatsen att TPB svarat mot en effektiv användning av insatta resurser och att uppdraget för myndigheten bör ligga fast.

Målet för TPB bör således alltså vara att TPB i samverkan med andra bibliotek skall tillgodose synskadade och andra läshandikappade med litteratur.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparingar på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 711 000 kr år 1997. Besparing-

en beräknas bli lika stor år 1998.

Regeringen föreslår att 56 482 000 kr anvisas Talboks- och punktskriftsbiblioteket för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 57 183 000 kr och för år 1999 till 58 933 000 kr. Beräkningen utgår från att verksamheten skall vara oförändrad.

C 6. Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur

1994/95	Utgift	13 000 ¹	Reservation	–
1995/96	Anslag	19 632	Utgiftsprognos	19 632
			därav 1996	13 088
1997	Förslag	12 970		
1998	Beräknat	13 343		
1999	Beräknat	13 783		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Enligt stadgarna för Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (LL-stiftelsen) som fastställdes av regeringen den 22 juni 1988, har stiftelsen till ändamål att äga och ge ut en nyhetstidning för begåvningshandikappade samt att ge ut lättlästa böcker (LL-böcker). Verksamheten skall drivas utan vinstsyfte och inom ramen för ett avtal som träffas mellan staten och stiftelsen. Det gällande avtalet avser perioden den 1 juli 1993–den 31 december 1996.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för statens bidrag till LL-stiftelsen är att begåvningshandikappade och vissa andra grupper med läsvårigheter skall tillgodoses med nyhetsinformation och litteratur.

Resurser 1997

Anslag 12 970 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta och LL-stiftelsens fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning.

Tidningen 8 SIDOR, som under det senaste året kunnat ges ut en gång i veckan, har 10 000 prenumerationer vilket är nästan 50 procent i ökning under den senaste treårsperioden. Verksamheten sprids i hög utsträckning genom läsobud som ingår i marknadsfunktionen och som stiftelsen håller samman med en central resurs. LL-stiftelsen producerar ca 25 LL-böcker per år. Böckerna utprovas i förväg genom läsargrupper.

Resultaten av olika utvärderingar av LL-böckerna har varit goda, vilket framkommit senast genom ett forskningsprojekt vid Linköpings universitet. LL-stiftelsen deltar aktivt i ett nordiskt projekt för att utveckla multimediala speciellt anpassade för förståndshandikappade.

Mot bakgrund av vad som anförts i prop. 1996/97:3 om kulturpolitiken och vad som anförts ovan drar regeringen sammanfattningsvis slutsatsen att LL-stiftelsens verksamhet svarat mot en effektiv användning av insatta resurser och att uppdraget för stiftelsen bör ligga fast.

Målet med bidraget till LL-stiftelsen skall alltså vara att begåvningshandikappade och vissa andra grupper med lässvårigheter skall tillgodose med nyhetsinformation och litteratur.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparingar på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 106 000 kr år 1997. Besparingen beräknas bli lika stor 1998.

Regeringen föreslår att 12 970 000 kr anvisas till LL-stiftelsen för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 13 343 000 kr och för år 1999 till 13 783 000 kr.

C 7. Bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk

1994/95	Utgift	17 500 ¹	Reservation	–
1995/96	Anslag	26 427	Utgiftsprognos	26 427
			därav 1996	17 618
1997	Förslag	17 471		
1998	Beräknat	17 599		
1999	Beräknat	18 021		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utgår bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) för produktion av videogram på teckenspråk (Dövas TV). Dövas TV utgör sedan den 1 juli 1994 en egen sektion inom SDR, vars styrelse utses av regeringen och SDR.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för statens bidrag till Sveriges Dövas Riksförbund för produktion av videogram på teckenspråk (Dövas TV) är att tillgodose döva med nyheter, information och kultur på teckenspråk. Barn och ungdomar skall särskilt prioriteras.

Resurser 1997

Anslag 17 471 tkr

Sveriges Dövas Riksförbunds fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens prövning.

Dövas TV har under de tre senaste åren genomgått en omfattande omställning. Från att huvudsakligen ha arbetat med dramaproduktioner och interna program för kassettdistribution är produktionen idag helt inriktad på etersända program. I avtal med Sveriges Television och Utbildningsradion, har Dövas TV åtagit sig att producera teckenspråkiga TV-program varje vecka. Genom att det statliga bidraget till verksamheten kraftigt höjdes budgetåret 1994/95, med 7,5 miljoner kronor, har stora investeringar gjorts för att öka produktionen och hålla god kvalitet på programmen. Dövas TV har numera en kontinuerlig produktion av program för barn och ungdomar, nyhets- och faktaprogram.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att bidraget används på ett effektivt sätt och att döva genom Dövas TV kan erbjudas ett gott utbud av nyheter och kultur på sitt eget språk, teckenspråket.

Målet för bidraget till Dövas TV bör således alltså vara att tillgodose döva med nyheter, information och kultur på teckenspråk. Barn och ungdomar skall särskilt prioriteras.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparingar på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 342 000 kr år 1997. Besparingen beräknas bli lika stor år 1998.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med 17 471 000 kr för år 1997. För 1998 beräknas utgifterna uppgå till 17 599 000 kr och för år 1999 till 18 021 000 kr.

C 8. Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden

1994/95	Utgift	3 219 ¹		
1995/96	Anslag	5 113	Utgiftsprognos	5 113
			därav 1996	3 409
1997	Förslag	3 409		
1998	Beräknat	3 501		
1999	Beräknat	3 584		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utgår bidrag till Svenska språknämndens och Sverigefinska språknämndens verksamheter. Ca 40 procent av Svenska språknämndens verksamhet bekostas av anslag från olika fonder m.m.

Sverigefinska språknämnden har bidrag även från den finska staten.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för statens bidrag till Svenska språknämnden är att nämnden skall följa utvecklingen av det svenska språket i tal och skrift och med denna kunskap som utgångspunkt ge råd till språkanvändarna i syfte att främja gott språkbruk. Ett kompletterande mål är att stärka den nordiska språkgemenskapen.

Målet för statens bidrag till Sverigefinska språknämnden är att nämnden skall utveckla finska språket i Sverige.

Resurser 1997

Anslag 3 409 tkr

Svenska språknämndens fördjupade anslagsframställning och Sverigefinska språknämndens anslagsframställning har legat till grund för regeringens bedömning.

I proposition 1996/97:3 om kulturpolitik har regeringens ställningstagande redovisats.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att bidragen används på ett effektivt sätt och ger önskade resultat.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med sammanlagt 3 409 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 3 501 000 kr och för år 1999 till 3 584 000 kr.

7 D. Bild och form samt konsthantverk

7.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar Statens konstråds verksamhet och vissa andra insatser för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön. Vidare ingår statens stöd till konstbildningsrörelsen och annan konstfrämjande verksamhet, inkl. Akademien för de fria konsterna, samt bidrag till hemslojden.

Statens konstråd tilldelas 15 miljoner kronor för konstinsatser i olika samhällsmiljöer. Det särskilda bidraget till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden upphör. Konstbildningsrörelsen tillförs 4 miljoner kronor för utställningsersättning till konstnärer.

I propositionen om kulturpolitik föreslår regeringen att uppdraget till Statens konstråd vidgas till att omfatta insatser även i icke-statliga gemensamma miljöer, t.ex. kommunala skol- och fritidsmiljöer och bostadsområden. Det särskilda bidrag som Boverket disponerar för konstnärlig utsmyckning i bostadsområden upphör och Konstrådets anslag för konstförvärv tillförs 15 miljoner kronor. Anslaget bör i fortsättningen betecknas Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.

I syfte att höja kvaliteten på lokala konstutställningar föreslås i nämnda proposition att konstbildningsorganisationerna skall beredas större möjlighet att erbjuda konstnärer utställningsersättning. Stödet till dessa organisationer bör öka med 4 miljoner kronor.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultaten inom verksamhetsområdet Bild och form samt konsthantverk. Sammantaget har statens insatser haft en gynnsam effekt på utvecklingen inom verksamhetsområdet, men utanför storstadsområdena är bild- och formkonsten alltjämt sämre tillgodosedd än andra konstarter. Insatserna för hemslojden har dock en till-

fredsställande bredd. Regeringen utvecklar denna bedömning i propositionen om kulturpolitik.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (mkr)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
62,4	113,8	101,5	72,0	79,9	80,4	81,2

7.2 ANSLAG

D 1. Statens konstråd

1994/95	Utgift	5 094 ¹	Anslagssparande	46
1995/96	Anslag	7 562	Utgiftsprognos	7 769
			därav 1996	5 125
1997	Förslag	4 655		
1998	Beräknat	4 659		
1999	Beräknat	4 813		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens konstråd har till uppgift att genom förvärv av konstnärliga arbeten till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet verka för att konstnärliga värden införlivas med samhällsmiljön.

Rådet skall vidare sprida kunskaper om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

För Statens konstråd gäller förordning (1988:743) med instruktion för Statens konstråd.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar ingen anmärkningsvärd avvikelse. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår pekar på ett anslagssparande av obetydlig storlek.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Statens konstråd är att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön. Konstrådet skall verka för detta genom att

- förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet,
- när det bedöms som kulturpolitiskt angeläget medverka till att konst tillförs även andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten,
- sprida kunskaper om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

Resurser 1997

Ramanslag 4 655 tkr

Övrigt

I propositionen om kulturpolitik föreslås att Statens konstråds verksamhet får en bredare inriktning.

Betänkandet Konst i offentlig miljö (SOU 1995:18) och remissyttrandena över detta samt Statens konstråds årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Statens konstråd. I propositionen om kulturpolitik föreslås att uppdraget till Statens konstråd breddas till att avse insatser även i andra gemensamma miljöer än de statliga. Insatser skall således kunna göras i t.ex. kommunala skol- och fritidsmiljöer, gaturum och bostadsområden. Utöver vad som redovisas i nämnda proposition vill regeringen anföra följande angående Statens konstråd.

Med anledning av ett större överskridande av anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m.m. budgetåret 1993/94 har regeringen för innevarande och föregående budgetår föreskrivit begränsningar i Statens konstråds dispositionsrätt till anslaget. Under de senaste budgetåren har Konstrådet också ålagts att öka omsättningen av sitt konstlager samt minska kön av väntande konstansökningar.

Konstrådets årsredovisning visar att åtgärder vidtagits för att avhjälpa de tidigare bristerna i verksamheten. Den ekonomiska styrningen har påtagligt förbättrats. En ökad omsättning av konstlagret har åstadkommits bl.a. genom att ett särskilt kontrollsystem har införts. Kön av konstansökningar har väsentligt förkortats. Regeringens bedömning är således att den befintliga verksamheten har utvecklats på ett tillfredsställande sätt.

RRV:s revisionsberättelse visar inga invändningar.

Med anledning av regeringens förslag om en bredare inriktning på verksamheten bör Statens konstråd få ett nytt övergripande mål. Regeringens förslag till mål

framgår av den inledande sammanfattningen.

Mot bakgrund av den positiva utveckling som Statens konstråd har redovisat bedömer regeringen att rådet har förutsättningar att bedriva verksamheten med ökad effektivitet. Regeringen drar av detta den slutsatsen att verksamhetens förändrade inriktning bör kunna genomföras inom ramen för befintliga förvaltningsresurser.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i Kulturdepartementets avsnitt av inledningen till utgiftsområdet föreslås att besparingen tas ut med 245 000 kr år 1997. Regeringen beräknar besparingen till 147 000 kr år 1998.

Konstrådet bör för år 1997 beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 350 000 kr.

Regeringen föreslår att 4 655 000 kr anvisas till Statens konstråd för år 1997.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 4 659 000 kr och för år 1999 till 4 813 000 kr. Beräkningen utgår från att inga förändringar görs i verksamheten jämfört med år 1997.

D 2. Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Nytt anslag (förslag)		42 938 ¹
1998	Beräknat	42 938
1999	Beräknat	42 938

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget bekostas dels konstförvärv som beslutas av Statens konstråd, dels, under en övergångsperiod, bidrag enligt förordningen (1987:316) om bidrag till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden.

För Statens konstråds förvärv har för budgetåret 1995/96 anvisats 36 200 000 kr under anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m.m. Av medlen skall 900 000 kr användas för inköp och beställningar hos Handarbetets Vänner. Utöver beställningar som är möjliga inom anslagets ram får Konstrådet innevarande budgetår beställa konst för högst 15 miljoner kronor för betalning under följande budgetår.

Utgifterna för Konstrådets förvärv styrs huvudsakligen av volymen och takten i det byggande som sker. En annan vägande utgiftsfaktor är myndigheternas flyttningsbenägenhet och därav följande behov av ny konstnärlig utsmyckning. En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar ett anslagssparande på 2 375 000 kr. Härav är 1 miljon kronor särskilt anvisade medel för utsmyckning av en nybyggnad för EU:s ministerråd (prop. 1994/95:105, bet. 1994/95:KrU8, rskr. 1994/95:176). Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar ingen avvikelse från anvisade medel.

Under detta anslag beräknas även medel för bidrag till vissa samlingslokalhållande organisationer för konst-

inköp. För budgetåret 1995/96 har bidrag lämnats med 2 060 000 kr till Folkparkerna i Sverige och 3 797 000 kr till Samlingslokalorganisationernas samarbetskommitté för att fördelas mellan allmänna samlingslokaler inom Folkets husföreningarnas riksorganisation, Bygdegårdarnas riksförbund och Riksföreningen Våra gårdar. Bidragens användning redovisas för Statens kulturråd.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 42 938 tkr

Övrigt

Det särskilda bidraget till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden upphör. Medlen tillförs detta anslag.

Anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m.m. bör i fortsättningen benämnas Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.

Regeringen har under föregående anslag redovisat sin bedömning av Statens konstråds verksamhet.

I propositionen om kulturpolitik föreslår regeringen att Statens konstråd skall kunna medverka vid konstnärlig gestaltning och utsmyckning av även andra gemensamma miljöer än de statliga, t.ex. bostadsområden samt skol- och fritidsmiljöer. Det särskilda anslaget Bidrag till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden bör upphöra och medlen bör föras över till detta anslag. Regeringen beräknar således en ökning av anslaget med 15 miljoner kronor. För att under år 1997 kunna göra utbetalningar på grund av tidigare beslut bör Boverket få disponera högst 8 miljoner kronor av anslaget för bidrag enligt förordningen (1987:316) om bidrag till konstnärlig utsmyckning i bostadsområden.

I nämnda proposition redovisar regeringen också sin syn på beställningsåtagandet gentemot föreningen Handarbetets Vänner. Regeringens bedömning är att en medelsram för beställning av textil konst inte bör knytas till ett enda företag. För att lindra eventuella negativa effekter för Handarbetets Vänner bör Statens kulturråd ges möjlighet att öka sitt verksamhetsbidrag till föreningen. Regeringen föreslår därför att 100 000 kr förs över till anslaget Bidrag till bild- och formområdet.

Konstrådet bör för år 1997 medges beställa konst till ett belopp av högst 10 miljoner kronor för betalning inom anslagets ram under följande år.

Bidraget till konstinköp för allmänna samlingslokaler fyller en god funktion enligt Statens kulturråds årsredovisning. Regeringen instämmer i detta. Det samlade bidraget bör vara oförändrat.

Regeringen förslår att 42 938 000 kr anvisas till konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön för

år 1997.

För år 1998 och år 1999 beräknas ingen förändring av utgifterna.

D 3. Nämnden för hemslöjdsfrågor

1995/96	Anslag	4 550 ^{1,2}	Utgiftsprognos	4 550
			därav 1996	3 642

1997 Förslag 1 126

1998	Beräknat	1 063
------	----------	-------

1999	Beräknat	1 097
------	----------	-------

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Anslaget uppfört på statsbudgeten fr.o.m. budgetåret 1995/96

Nämnden för hemslöjdsfrågor skall ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd i den mån sådana uppgifter inte ankommer på annan statlig myndighet. Nämnden skall inom sitt verksamhetsområde fördela statligt stöd till hemslöjdsfrämjande verksamhet.

Nämnden står som samordnare av hemslöjdskonsulentverksamheten och har bemyndigande att pröva frågan om huvudmannaskap för konsulenterna.

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) svarar för nämndens medelsförvaltning och personaladministration.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att utgifterna inte överstiger anvisade medel.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Nämnden för hemslöjdsfrågor är att öka intresset för, kunskapen om och utövandet av hemslöjd i hela landet.

Resurser 1997

Ramanslag 1 126 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Nämnden för hemslöjdsfrågors årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning.

Enligt regeringens bedömning har myndigheten i allt väsentligt uppfyllt de nuvarande målen för verksamheten. Nämnden har under året prioriterat områdena barn och ungdomar, sameslöjden, råvaror till slöjden, dräktområdet och hotade slöjdtekniker. Nämndens insatser uppvisar en mycket bred och aktiv verksamhet

med god geografisk spridning. Tonvikten i nämndens arbete har under året lagts på informations- och fortbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte samt utbildnings-, forsknings- och utvecklingsfrågor. Insatserna har bl.a. fört med sig ökad samverkan mellan konsulenter från olika delar av landet. Bland de studier som initierats av nämnden kan nämnas förstudien Hemslöjdens arkivprojekt. Nämnden har som en följd av det arbetet tilldelats SESAM-medel för att digitalisera och tillgängliggöra landets hemslöjdsarkiv.

Temat Barn – Ungdom – Hemslöjd har genomfört det gångna årets projekt. Flera av årets projekt, däribland Slöjdtåget som besöktes av ca 150 000 personer och slöjdverkstaden på Hultsfredsfestivalen, har fått stor uppmärksamhet och väckt intresse för hemslöjd hos nya grupper.

Sammantaget har det statliga stödet till hemslöjden enligt regeringens bedömning bidragit till att öka intresset för hemslöjd, hålla hemslöjdstraditionen levande och samtidigt förnya den.

Under anslaget för Nämnden för hemslöjdsfrågor anvisas 1 350 000 kr för bidrag till projekt inom hemslöjdsområdet. Regeringen föreslår att dessa medel i stället anvisas som en särskild anslagspost under anslaget Främjande av hemslöjden. Under anslaget anvisas också 500 000 kr för en rikskonsulent för barn och ungdom. Regeringen föreslår att dessa medel i stället anvisas under anslagsposten för konsulentverksamhet under anslaget Främjande av hemslöjden. Nämndens anslag minskas sålunda med 1 850 000 kr och består härfter enbart av nämndens förvaltningskostnader.

Utgiftsutvecklingen för Nämnden för hemslöjdsfrågor närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelse från anvisade medel.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen följande slutsatser. Nämnden för hemslöjdsfrågor svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Det övergripande målet för Nämnden för hemslöjdsfrågor skall vara att bidra till att öka intresset för, kunskapen om och utövandet av hemslöjd i hela landet. Omformuleringen av det övergripande målet innebär ingen förändring av verksamhetsinriktningen.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 92 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till samma belopp.

Regeringen föreslår att för år 1997 bör 1 126 000 kr anvisas till Nämnden för hemslöjdsfrågor. För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 1 063 000 kr och för år 1999 till 1 097 000 kr.

D 4. Främjande av hemslöjden

1994/95	Utgift	15 725 ¹		
1995/96	Anslag	21 149	Utgiftsprognos	21 417
			därav 1996	14 679
1997	Förslag	16 464		
1998	Beräknat	17 060		
1999	Beräknat	17 625		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Nämnden för hemslöjdsfrågor för bidrag till hemslöjds konsulenternas verksamhet, projekt samt till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund.

Hemslöjds konsulentverksamheten består av två hemslöjds konsulenter i varje län, en med inriktning mot textil slöjd och en mot hård slöjd, samt fyra rikskonsulenter, varav tre är verksamma som sameslöjds konsulenter och en som spetskonsulent. Sedan år 1992 har även försöksverksamhet med en projektanställd rikskonsulent för barn och ungdom bedrivits. Läns hemslöjds konsulenternas viktigaste uppgifter är att väcka intresse för, främja, utveckla och förmedla kunskap om hemslöjd med beaktande av såväl kulturella, kvalitativa som ekonomiska aspekter.

Kostnaderna för läns hemslöjds konsulenter beräknas under budgetåret 1995/96 bli ca 268 000 kr mer än vad som anvisats.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 16 464 tkr

Av Nämnden för hemslöjdsfrågors årsredovisning och fördjupade anslagsframställning framgår att konsulentverksamheten under budgetåret varit aktiv och mångsidig. Ett flertal rikstäckande projekt har genomförts, t.ex. Slöjdtåget och den öppna slöjdverkstaden vid Hultsfredsfestivalen. Ett stort antal utställningar i länen har genomförts av eller i samarbete med hemslöjds konsulenter. Kursverksamheten uppvisar också en markant uppgång, vilket har stor betydelse för upprätthållandet av kunskapsnivån inom slöjdområdet. Regeringen ser positivt på att samverkan mellan konsulenter över länsgränserna har ökat liksom på prioriteringen av barn och ungdom. I några län har man t.ex. startat ull- och täljarskola samt hemslöjdsskola för barn. De senaste årens utveckling har inneburit att allt fler konsulenter har bytt lokaler och fått ett eget eget hemslöjdens hus vilket är viktigt för att göra hemslöjden tydligare inför allmänheten och för möjligheterna

att nå nya grupper.

Erfarenheterna av försöksverksamheten med en riks-konsulent för barn och ungdom har varit positiva. Regeringen föreslår därför att anslaget till barn- och ungdomskonsulenterna permanentas. I propositionen om kulturpolitik motiveras förslaget ytterligare.

Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund (SHR) är en ideell förening som har till uppgift att främja den svenska hemslöjden och dess utveckling samt fungera som centralt organ för landets hemslöjdsföreningar. SHR bedriver en varierad verksamhet, bl.a. är man majoritetsägare i Sätergläntan – hemslöjdens kursgård, ger ut Tidskriften Hemslöjden, bedriver kursverksamhet på olika håll i landet, ordnar utställningar och verkar för en rationell organisation för försäljning av hemslöjdsprodukter.

Nämnden för hemslöjdsfrågor beräknar att kostnaderna för läns-hemslöjds-konsulenterna under budgetåret 1995/96 blir ca 268 000 kr mer än vad som anvisats. Regeringen avser att bevilja nämnden att överskrida anslaget.

Under anslaget till Nämnden för hemslöjdsfrågor anvisas 1 350 000 kr för bidrag till projekt inom hemslöjdsområdet. Regeringen föreslår att dessa medel i stället anvisas som en särskild anslagspost under anslaget Främjande av hemslöjden. Under anslaget för Nämnden för hemslöjdsfrågor anvisas också 500 000 kr för en riks-konsulent för barn och ungdom. Regeringen föreslår att dessa medel anvisas under anslagsposten för konsulentverksamhet under anslaget Främjande av hemslöjden. Anslaget till Främjande av hemslöjden ökar således med 1 850 000 kr.

År 1981 fattade riksdagen beslut om riktlinjerna för det statliga stödet till hemslöjdsverksamheten (prop. 1980/81:87, bet. 1980/81:NU 42, rskr. 1980/81:276). Vad gäller läns-hemslöjds-konsulenterna innebar detta bl.a. att den regionala organisationen på sikt skulle byggas ut till att i varje län omfatta två läns-hemslöjds-konsulenter, en med inriktning på mjuk slöjd och en med inriktning på hård slöjd. Utbyggnaden har skett i enlighet därmed och idag finns två statsbidragsunderstödda hemslöjds-konsulenter i varje län.

Beslutet innebar också att statsbidraget skulle utformas som ett schablonbidrag beräknat i förhållande till den genomsnittliga årslönen för konsulenter. Bidraget skulle beräknas till 110 procent av den genomsnittliga årslönen exkl. statligt lönekostnadspålägg. Bidraget har beräknats enligt ovanstående modell och har betalats ut under förutsättning att berört landsting givit minst lika stort bidrag.

Den redovisade grunden för utbetalning av bidraget har inneburit en viss osäkerhet när det gäller att fastställa anslagets storlek i regeringens förslag till riksdagen och en risk för överskridande. Regeringen föreslår därför att denna grund för utbetalningen av anslaget upphör och att anslaget fr.o.m. år 1997 anvisas med ett fastställt belopp. Det bör ankomma på Nämnden för hemslöjdsfrågor att inom ramanslaget besluta om hur medlen till läns-hemslöjds-konsulenterna skall fördelas.

Förändringar i den regionala indelningen gör att nuvarande system, där staten preciserar antalet hemslöjds-konsulenter i varje län, inte är ändamålsenligt. Detta i kombination med utvecklingen mot minskad detaljstyrning från statens sida motiverar att det bör ankomma på Nämnden för hemslöjdsfrågor att tillsammans med länen fastställa omfattningen av läns-hemslöjds-konsulentverksamheten. Regeringen vill dock understryka att omfattningen inte bör minska i förhållande till i dag samt att bidraget från berörd landstingskommun eller primärkommun även i fortsättningen bör vara minst lika stort som statens.

Regeringen föreslår att 16 464 000 kr bör anvisas till Främjande av hemslöjden.

D 5. Bidrag till bild- och formområdet

Nytt anslag (förslag)		14 741 ¹
1998	Beräknat	14 741
1999	Beräknat	14 741

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget beräknas medel till Statens kulturråds disposition för bidrag till *organisationer m.m. på bild- och formkonstområdet*. Statens kulturråd har innevarande budgetår, med stöd av förordningen (1984:326) om statsbidrag till kulturella ändamål, lämnat bidrag till Sveriges konstföreningars riksförbund, Folkrorelsernas konstfrämjande, Föreningen Svensk form, föreningen Handarbetets Vänner, Grafiska sällskapet, Svenskt barnbildarkiv, Nutida svenskt silver och Stiftelsen Gerlesborgsskolan. Vidare har stöd lämnats till 15 konsthantverkskooperativ enligt förordningen (1982:502) om statsbidrag till konsthantverkskooperativ.

Vidare beräknas under anslaget bidrag till *Akademien för de fria konsterna*. Enligt stadgar som godkänts av regeringen den 21 december 1978 (ändrade senast den 1 juli 1993) har akademien till uppgift att inom Sverige främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonsten och övriga till den bildande konsten hänförliga konstarter samt att yttra sig i frågor som hör till akademiens verksamhetsområde.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 14 741 tkr

Övrigt

I propositionen om kulturpolitik redovisar regeringen förslag om ett förstärkt stöd till de konstbildande organisationerna, vilket skall användas för att betala utställningsanläggning till konstnärer.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns anslagsposten Organisationer inom bild- och formkonstområdet under anslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. samt anslaget Bidrag till Akademien för de fria konsterna. Regeringen föreslår att dessa medelsanvisningar i fortsättningen redovisas under ett gemensamt raman-slag, benämnt Bidrag till bild- och formområdet.

Organisationer m.m. på bild- och formkonstområdet
Statens kulturråd har i sin fördjupade anslagsframställning utförligt beskrivit den konstfrämjande, konstbildande och delvis också konstproducerande verksamhet som enskilda organisationer och institutioner bedriver med stöd från Kulturrådet. Av redovisningen framgår att dessa organ, med skilda uppgifter och verksamhetsmål, tillsammans spelar en viktig roll för utvecklingen inom flertalet av de områden där bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare är verksamma. De har även stor betydelse för kunskapsuppbyggnaden kring den kreativa processen och utvecklingen av det estetiska sinnet hos såväl barn som vuxna. Det statliga stödet har enligt regeringens bedömning överlag en kvalitetshöjande effekt och är i vissa fall nödvändigt för att verksamheten skall upprätthållas. Inriktningen på bidragsgivningen bör därför inte ändras.

I propositionen om kulturpolitik föreslår regeringen ett förstärkt stöd till bl.a. Sveriges konstföreningars riksförbund och Folkrörelsernas konstfrämjande för att öka deras möjligheter att betala utställningsersättning till de konstnärer som ställer ut i organisationernas regi. Med anledning härav beräknas en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor.

För att möjliggöra en mindre förstärkning av bidraget till Handarbetets Vänner beräknas en anslagsökning på 100 000 kr. En motsvarande minskning görs av anslaget Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.

Akademien för de fria konsterna

Genom bidraget täcks en del av akademiens kostnader för kansli, bibliotek internationell kontaktverksamhet m.m. Regeringens bedömning är att bidraget har stor betydelse för effektiviteten i akademiens dagliga verksamhet. Bidrag bör utgå i oförändrad omfattning.

Övrigt

Regeringen föreslår att sammanlagt 14 741 000 kr anvisas till bidrag till bild- och formområdet för år 1997.

För år 1998 och år 1999 beräknas ingen förändring av utgifterna.

8 E. Ersättningar och bidrag till konstnärer

8.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar Konstnärsnämndens verksamhet och fördelning av ersättningar och bidrag till konstnärsgруппerna inom bild-, form-, ton-, scen och filmkonstområdena samt fördelning av ersättningar och bidrag till ordområdet som beslutas av styrelsen för Sveriges författarfond.

Konstnärsnämndens anslag ökas med 3 miljoner kronor för att möjliggöra en utvidgad satsning på det internationella konstnärsutbytet.

Ersättningar och bidrag till konstnärer tillförs 18 miljoner kronor för att förbättra möjligheten för yrkesverksamma konstnärer att bedriva ett konstnärligt utvecklingsarbete av hög kvalitet under viss ekonomisk trygghet. Bibliotekersättningens grundbelopp för hemlån ökas med två öre till 96 öre.

I propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3) föreslår regeringen att Konstnärsnämnden ges möjlighet att utveckla en internationell ateljéverksamhet (IASPIS) med syfte att stimulera utbytet mellan konstnärer i Sverige och utomlands. För ändamålet bör Konstnärsnämnden tillföras 3 miljoner kronor.

Vidare föreslår regeringen, i syfte att förbättra yrkesaktiva konstnärers arbets- och inkomstmöjligheter, dels en individuellt fördelad visningsersättning för bildkonstnärer, dels en förstärkning av långtidsstipendier och bidrag till konstnärer. Stödet till bidrag och ersättningar bör öka med 18 miljoner kronor.

Slutligen föreslås att bibliotekersättningens grundbelopp för hemlån av originalverk ökas till 96 öre.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultaten inom verksamhetsområdet. Regeringen redogör för detta i propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3). Sammantaget är det regeringens bedömning att statens insatser har medverkat till att förbättra konst-

närernas ekonomiska villkor och till att stimulera konstnärligt skapande och utvecklingsarbete.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTS- PROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
212,3	334,7	337,2	289,1 ¹	244,2	247,7	285,2

¹ Konstnärsnämndens fördelning av anvisade medel för budgetåret 1995/96 koncentrerades till våren 1996.

8.2 ANSLAG

E 1. Konstnärsnämnden

1995/96	Anslag	9 708 ^{1,2}	Utgiftsprognos	9 708
			därför 1996	6 672
1997	Förslag	9 173		
1998	Beräknat	9 264		
1999	Beräknat	9 579		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Anslaget uppfört på statsbudgeten fr.o.m. budgetåret 1995/96

Konstnärsnämnden har till uppgift att besluta om statliga bidrag och ersättningar till bild-, form-, ton-, scen- och filmkonstnärer. Nämnden skall vidare hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden. Tillsammans med styrelsen för Sveriges författarfond skall nämnden avge förslag till innehavare av inkomstgarantier.

Konstnärsnämndens förvaltningskostnader betalades t.o.m. budgetåret 1994/95 av de bidragsmedel som nämnden disponerade (prop. 1994/95:100 bil. 12).

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Konstnärsnämnden är att främja bild-, form-, scen- och filmkonstnärers möjligheter att ägna sig åt kvalificerat konstnärligt arbete samt att främja internationellt konstnärsutbyte genom att bl.a. erbjuda gästateljéer.

Nämnden skall också bidra till ökade kunskaper om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden.

Resurser 1997

Ramanslag 9 173 tkr

Övrigt

Regeringen har i propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/96:3) redogjort för sin avsikt att ändra Konstnärsnämndens inre organisation för att möjliggöra en ökad flexibilitet och effektivitet i bidragsgivningen. Vidare föreslår regeringen i samma proposition att Konstnärsnämnden ges möjlighet att utveckla en internationell ateljéverksamhet.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Konstnärsnämndens årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Konstnärsnämndens verksamhet. I propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3) föreslår regeringen att Konstnärsnämnden får i uppgift att bedriva internationell gästateljéverksamhet. Utöver vad som framgår i nämnda proposition vill regeringen redovisa följande resultatbedömning.

Enligt regeringens bedömning har Konstnärsnämnden i allt väsentligt uppfyllt de nuvarande målen för verksamheten. Nämnden har vinnlagt sig om att effektivisera ärendehantering. Bland annat har en förkortning av handläggningstiderna åstadkommit genom ADB och förändringar av ansökningsrutinerna.

Nämnden har vidare i enlighet med angivna mål påbörjat en uppbyggnad av rutiner och metoder för uppföljning och analys av bidragsgivningen.

Under innevarande budgetår har nämnden presenterat en studie av tonsättarnas villkor. I anslutning här till har nämnden redogjort för svårigheter bl.a. med att hitta lämpliga metoder för bevakningen av konstnärernas ekonomiska och sociala situation. Ett arbete med metodutveckling pågår dock kontinuerligt, även på detta område.

Mot bakgrund av den positiva utvecklingen av ärendehantering och den pågående uppbyggnaden av analys- och utvärderingsmetoder för bidragsgivningen, bedömer regeringen att nämnden har goda förutsättningar att ytterligare effektivisera och utveckla sin bidrags- och bevakningsverksamhet. RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några invändningar.

Regeringen föreslår att Konstnärsnämnden för år

1997 anvisas 3 miljoner kr för att utveckla en väl fungerande internationell ateljéverksamhet.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparingar på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 325 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen bli 195 000 kr.

Regeringen föreslår att Konstnärsnämnden för budgetåret 1997 beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 425 000 kr.

För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 9 264 000 kr och för år 1999 till 9 579 000 kr. Beräkningen utgår från att Konstnärsnämnden skall bedriva sin verksamhet med oförändrad inriktning och omfattning.

E 2. Ersättningar och bidrag till konstnärer

Nytt anslag (förslag) 235 051¹

1998	Beräknat	238 453
1999	Beräknat	275 662

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget lämnas Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentlig institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt. Anvisade medel får användas dels för ändamål som syftar till att ge yrkesverksamma konstnärer ekonomisk och arbetsmässig trygghet, dels för andra ändamål som berör verksamhet inom bildkonstens område.

Medlen fördelas av styrelsen för Sveriges bildkonstnärnsfond som är ett organ inom Konstnärsnämnden. Verksamheten regleras i förordningen (1988:831) med instruktion för Konstnärsnämnden samt i förordningen (1982:600) om Sveriges bildkonstnärnsfond.

Från anslaget lämnas vidare bidrag enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer. Bidragen kan ha formen av konstnärsbidrag, projektbidrag eller långtidsstipendier. Konstnärsbidragen kan beviljas för att ge aktiva konstnärer ekonomisk möjlighet att utveckla sitt konstnärskap. Bidrag kan även tilldelas konstnärer för andra ändamål t.ex. för resor och internationellt utbyte. Bidragen kan ges till samma konstnär i högst fem år i sänder utan omprövning. Projektbidrag avser målinriktat och kostnadskrävande konstnärligt utvecklingsarbete, som kan antas få betydelse för utvecklingen inom konstområdet eller som utgör försök att vidga användningen av konstnärlig verksamhet till nya samhällsområden. Långtidsstipendier utgår under högst tio år med ett fast belopp av tre basbelopp per år. För budgetåret 1995/96 utgår 45 långtidsstipendier. Styrelsen för Sveriges författarfond utdelar bidragen till dramatiker, författare, översättare och kulturjournalister och

Konstnärsnämnden till övriga konstnärer.

Inkomstgarantier för konstnärer fördelas enligt förordningen (1976:504) till konstnärer som står för konstnärlig verksamhet av hög kvalitet och betydelse för svenskt kulturliv. Beslut om innehavare fattas av regeringen efter gemensamt förslag av Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond eller efter yttrande av dessa organ.

Inkomstgarantin kan uppgå till högst fem gånger det basbelopp som gällde vid kalenderårets ingång. Maximibeloppet minskas med innehavarens årsinkomst upp till ett basbelopp och med 75 procent av årsinkomsten i övrigt. Regeringen har för budgetåret 1995/96 fastställt antalet garantirum till 157.

Bestämmelser om biblioteksersättning finns i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond. Ersättning ges för utlåning genom folkbibliotek och skolbibliotek av litterärt verk i original av upphovsman som skrivit på svenska eller av upphovsman som har sin vanliga vistelseort i Sverige samt för utlåning av verk översatt till svenska. Ersättning ges även för böcker som ingår i folk- och skolbibliotekens referenssamlingar.

Mellan regeringen och de upphovsmanorganisationer som berörs av biblioteksersättningen ingicks den 12 september 1985 en överenskommelse om förhandlingar angående det belopp (s.k. grundbelopp) som skall utgå för varje hemlån från bibliotek av litterärt verk i original. Enligt överenskommelsen åtar sig regeringen att som ett led i beredningen av sitt förslag till statsbudget förhandla med organisationerna om storleken av nämnda grundbelopp. När avtal träffats skall regeringen lägga fram förslag till riksdagen om anslagsberäkning på grundval av det avtalade grundbeloppet.

Styrelsen för Sveriges författarfond har till uppgift att besluta om ersättning till författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek, vidare att besluta om statliga bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker samt att tillsammans med Konstnärsnämnden avge förslag till innehavare av inkomstgaranti för konstnärer. Majoriteten i fondens styrelse tillsätts av berörda upphovsmanorganisationer.

Under anslaget beräknas slutligen ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av *talböcker* och *taltidningar* samt *medel för nordiskt författarsamarbete* och för *nordiska författarstipendier* samt för *ersättning till rättighetshavare på musikområdet* för verkningarna av privatkopiering av fonogram.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 235 051 tkr

Övrigt

I propositionen om kulturpolitik (prop.1996/97:3) redovisas förslag om att viss del av visningsersättningen skall fördelas individuellt till bild- och formkonstnärerna. Vidare anges motiv för en förstärkt bidragsgivning till konstnärer. Regeringen har träffat överenskommelse med Sveriges författarförbund m.fl. om biblioteksersättning för år 1997.

Regeringen föreslår att anslagen Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer, Bidrag till konstnärer m.m., Inkomstgarantier för konstnärer, Långtidsstipendier, Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. samt Ersättning till rättighetshavare på musikområdet redovisas under ett gemensamt ramanslag benämnt Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttrandet över detta samt Konstnärsnämndens årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av de konstnärspolitiska insatserna. Regeringens ställningstaganden redovisas i propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3).

Enligt regeringens bedömning har målen för fördelning av ersättningar och bidrag i allt väsentligt uppfyllts.

Utfallsutvecklingen för närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelse från anvisade medel.

Regeringens förslag och bedömningar i proposition 1996/97:3 föranleder följande förändringar under detta anslag.

För s.k. individuell visningsersättning beräknas 10 miljoner kronor, varav 5 miljoner utgör en överföring av befintliga medel inom Sveriges bildkonstnärsfond. För ökad bidragsgivning främst till fritt verksamma konstnärer bör anslaget tillföras 6 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor bör fördelas inom tonområdet.

Antalet långtidsstipendier bör ökas med 57 till sammanlagt 102, vilket medför en beräknad utgiftsökning med 7 miljoner kronor.

Regeringen har den 11 juli 1996 godkänt en överenskommelse med Sveriges författarförbund m.fl. om biblioteksersättningen för år 1997. Enligt denna skall grundbeloppet för hemlån av originalverk vara 96 öre vilket är en höjning med 2 öre jämfört med nivån för innevarande budgetår. Med anledning av omläggningen till fast utgiftsbudgetering skall anslagsberäkningen i fortsättningen grundas på den senaste slutligt fastställda biblioteksstatistiken. Medelsberäkningen för år 1997 utgår således från 1994 års officiella statistik över ut-

låningen i folk- och skolbiblioteken. Den totala kostnaden för biblioteksersättning år 1997 uppgår till 102 385 000 kronor.

De totala utgifterna under anslaget beräknas med angivna förslag till 235 051 000 kr.

För år 1998 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 238 453 000 kr och för år 1999 till 275 662 000 kr. Beräkningen utgår från att ersättningar och bidrag till konstnärer skall öka med 34 miljoner kronor år 1999.

9 F. Arkiv

9.1 INLEDNING

Till verksamhetsområdet Arkiv hör Riksarkivet och landsarkiven, Språk- och folkminnesinstitutet, Svenskt biografiskt lexikon samt Arkivet för ljud och bild.

Regeringen lämnar inga förslag till förändringar på arkivområdet.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultatet inom verksamhetsområdet Arkiv. Enligt regeringens bedömning är resultatet av verksamheten tillfredsställande. Den statliga arkivsektorn är nödvändig för vår rättsäkerhet men också för att föra tradition och historia vidare. Arkiven utgör i den bemärkelsen en viktig del av det nationella kulturarvet. Regeringens slutsats är att de statliga insatserna på arkivområdet bör förbli oförändrade. Regeringen utvecklar denna bedömning i propositionen om kulturpolitik samt under resp. anslag inom detta verksamhetsområde.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (mkr)

UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTS- PROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
229,9	417,8	434,5	301,9	280,6	287,4	295,6

9.2 ANSLAG

F 1. Riksarkivet och landsarkiven

1994/95	Utgift	177 963 ¹	Anslagssparande	38 409
1995/96	Anslag	332 224	Utgiftsprognos	342 968
			därav 1996	237 037
1997	Förslag	223 973		
1998	Beräknat	230 192		
1999	Beräknat	237 190		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Riksarkivet och landsarkiven är statliga arkivmyndigheter med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet som framgår av arkivlagen (1990:782), arkivförordningen (1991:446) samt av förordningen (1995:679) med instruktion för Riksarkivet och landsarkiven. I de statliga arkivmyndigheternas uppgifter ingår bl.a. att vara arkivdepåer, att främja forskning och att ge råd i arkivfrågor.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande år visar att anslaget underskrids med 24,3 miljoner kronor, bl.a. på grund av besparingar vid omförhandlingar av hyreskontrakt. Riksarkivet vidtar detta långsiktiga sparande för att kunna klara redan nu förutsedda hyresökningar under de närmast kommande åren.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för den statliga arkivverksamheten är att myndigheternas arkiv, vilka är en del av det nationella kulturarvet, skall hanteras så att de tillgodoser:

- rätten att ta del av allmänna handlingar,
- behovet av information för rättskipningen och förvaltningen,

– forskningens behov.

De övergripande målen för det statliga arkivväsendet bör således ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 223 973 tkr.

Beräknade avgiftsinkomster är 20 400 tkr varav Svensk arkivinformatiön, en verksamhet som delvis är avgiftsfinansierad, står för cirka hälften.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Riksarkivets årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Riksarkivet och landsarkiven. Utöver det som framgår i denna proposition redovisas regeringens ställningstaganden angående Riksarkivet och landsarkiven i propositionen om kulturpolitik.

Regeringen bedömer att Riksarkivet har uppfyllt verksamhetsmålen för de tre verksamhetsgrenarna Att arbeta för en god arkivhantering, Bevara och vårda samt Tillgängliggöra. Likaså har de särskilda mål som uppställts i regleringsbrevet uppnåtts. Därvid kan t.ex. nämnas att Krigsarkivet under budgetåret integrerats i Riksarkivets organisation och att samtliga statliga myndigheter har inspekterats. Flera insatser har vidare gjorts för att öka tillgängligheten till arkiven.

Riksarkivet och landsarkiven bedriver en verksamhet i enlighet med uppställda mål. Regeringen bedömer att detta sker tillfredsställande. Riksarkivets och landsarkivets verksamhetsinriktning bör därför bibehållas.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några invändningar.

De övergripande målen för det statliga arkivväsendet bör ligga fast. Målet för Riksarkivet och landsarkiven är att arkiven skall hanteras så att de tillgodoser rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen samt forskningens behov.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen följande slutsatser. Riksarkivets och landsarkivets verksamhet svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Uppdraget för myndigheten bör ligga fast.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 2 miljoner kronor år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till 500 000 kr.

De beräknade avgiftsinkomsterna för Riksarkivet och landsarkiven är 20,4 miljoner kronor, varav cirka hälften belöper på Svensk arkivinformatiön.

Regeringen föreslår att Riksarkivet och landsarkiven beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 55 miljoner kronor.

För den fortsatta mikrofilmningen och överföringen till landsarkiv av folkbokföringsmaterial bör anslaget öka med 2 113 000 kr.

F 2. Arkivet för ljud och bild

1994/95	Utgift	21 167 ¹	Anslagssparande	3 706
1995/96	Anslag	34 611	Utgiftsprognos	35 512
			därav 1996	25 314

1997 Förslag 25 213

1998 Beräknat 25 980

1999 Beräknat 26 791

¹ Beloppen anges i tusental kr

För mottagande av arkivleveranser från bl.a. Kriminalvårdsanstalten i Härnösand, Statens handikappråd, Trollhätte kanalverk, Kronofogdemyndigheten i Västerbotten, Statens institut för byggnadsforskning, Länsarbetsnämnden i Västmanland och Länsstyrelsen i Västerbotten ökar anslaget med 726 000 kr.

Anslaget har minskats med den engångsanvisning som anvisats för att etablera ett landsarkiv i Värmlands län.

Bidraget till Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv bör förbli oförändrat.

Utfallsutvecklingen närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelser från anvisade medel.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 230 192 000 kr och för år 1999 till 237 190 000 kr.

Arkivet för ljud och bild (ALB) är en central myndighet med ett nationellt ansvar för att samla in, bevara och tillhandahålla det i Sverige tillgängliga utbudet av ljud och rörliga bilder.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar ett anslagssparande om 3 706 000 kr. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar ett anslagssparande om 2 805 000 kr.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Övergripande mål

ALB skall möjliggöra forskning i svensk kultur och samhälle genom att tillhandahålla den del av medieutbudet i Sverige som offentliggörs i form av ljud och rörliga bilder.

Resurser 1997

Ramanslag 25 213 tkr

ALB har i sin årsredovisning lämnat en resultatredovisning, vilken har utvecklats i den fördjupade anslagsframställningen. Redovisningarna utvisar att ALB har bedrivit en effektiv och väl fungerande verksamhet, men också att verksamheten ökar i omfattning på grund av utvecklingen inom medieområdet. ALB har mött detta

med bl.a. rationaliseringar och interna omprioriteringar. Nya lokaler har medfört bättre förutsättningar för att bedriva en effektiv verksamhet. I ett internationellt perspektiv är verksamheten vid ALB ledande. ALB är också aktivt när det gäller olika typer av internationellt samarbete.

Grunden för ALB:s verksamhet är pliktexemplarslagen (1993:1392). Detta innebär att verksamhetens omfattning regleras av utbudet av ljud- och bildmedier, inte minst nya leveranspliktiga satellitkanaler. ALB måste även på ett adekvat sätt kunna dokumentera nya radio- och TV-kanaler liksom nytillkommande multimedieprodukter.

Kungl. biblioteket, ALB och Riksarkivet har på regeringens uppdrag utrett metoder att långsiktigt bevara elektroniska dokument. Utredningen har visat att det i dag enda säkra sättet att bevara det elektroniska arkivmaterialet är kontinuerlig omkopiering till nya system och nya informationsbärare, s.k. migrering, en personalintensiv och kostsam verksamhet. Kraven på ALB:s utrustning är höga både när det gäller ADB, ljud- och videoteknik.

För att möta de nya utmaningar som den tekniska utvecklingen och den nya mediesituationen kräver, bör ALB ges förutsättningar att ersätta utsliten och föråldrad utrustning samt utveckla verksamheten. Bland annat bör arbetet att utveckla ett system för automatisering av bevarandefunktionen påbörjas.

För att ALB skall kunna möta de krav som dagens mediesituation ställer i enlighet med Pliktexemplarslagens föreskrifter föreslås en anslagsförstärkning med 2,2 miljoner kronor.

Övriga slutsatser och förslag beträffande ALB redovisas i regeringens forskningsproposition (prop. 1996/97:5) avsnitt 3.10.

Regeringens bedömning är att de övergripande målen för den verksamhet som ALB ansvarar för bör kvarstå.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 25 980 000 kr och för år 1999 till 26 791 000 kr.

F 3. Språk- och folkminnesinstitutet

1994/95	Utgift	27 680 ¹	Anslagssparande	5 299
1995/96	Anslag	43 993	Utgiftsprognos	48 288
			därav 1996	33 738
1997	Förslag	28 021		
1998	Beräknat	27 768		
1999	Beräknat	28 056		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Språk- och folkminnesinstitutet har till uppgift att samla in, bevara, vetenskapligt bearbeta och ge ut material om dialekter, personnamn, ortnamn, folkminnen, visor, folkmusik och den svenska jazzens historia. Vidare skall institutet avge yttranden i ärenden om fastställandet av ortnamn och granska förslag till namn på allmänna kartor.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar en god överensstämmelse. Dessutom visar prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår att utgifterna i huvudsak överensstämmer med anvisade medel.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Språk- och folkminnesinstitutet är att bevara vårt kulturarv genom att på vetenskaplig grund vidmakthålla och förmedla kunskap om dialekter, personnamn, ortnamn, folkminnen, visor, folkmusik och den svenska jazzens historia.

Resurser 1997

Ramanslag 28 021 tkr

Övrigt

I propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3) gör regeringen bedömningen att Språk- och folkminnesinstitutets kansli kan flyttas från Uppsala till Linköping under år 1998. Förslaget får inga budgetkonsekvenser för det kommande budgetåret.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Språk- och folkminnesinstitutets årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Språk- och folkminnesinstitutet. Språk- och folkminnesinstitutet har i allt väsentligt uppnått de mål som ställts upp för verksamheten. Språk- och folkminnesinstitutet befinner sig i ett skede av nyorientering. Institutet har under budgetåret prioriterat bl.a. att öka tillgängligheten och spridningen av resultaten av den vetenskapliga bearbetningen genom en ökad digitalisering.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inga invändningar.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen följande slutsatser. Språk- och folkminnesinstitutets verksamhet svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Det övergripande målet för Språk- och folkminnesinstitutet skall vara följande. Språk- och folkminnesinstitutet skall bevara vårt kulturarv genom att på vetenskaplig grund vidmakthålla och förmedla kunskap om dialekter, personnamn, ortnamn, folkminnen, visor, folkmusik och den svenska jazzens historia. Om-

formuleringen av det övergripande målet innebär ingen större förändring av verksamhetsinriktningen.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 867 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till samma belopp. Vidare föreslår regeringen att Språk- och folkminnesinstitutet för år 1997 beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 4 115 000 kr.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 27 768 000 kr och för år 1999 till 28 056 000 kr.

F 4. Svenskt biografiskt lexikon

1994/95	Utgift	3 104 ¹	Anslagssparande	706
1995/96	Anslag	6 981	Utgiftsprognos	7 700
			därav 1996	5 800
1997	Förslag	3 413		
1998	Beräknat	3 425		
1999	Beräknat	3 549		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Svenskt biografiskt lexikon har till uppgift att fortsätta och slutföra utgivandet av verket Svenskt biografiskt lexikon.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar en god överensstämmelse. Dessutom visar prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår att utgifterna i huvudsak överensstämmer med anvisade medel.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Svenskt biografiskt lexikon är att ge ut publikationen Svenskt biografiskt lexikon och därigenom sprida kunskap om svensk personhistoria.

Resurser 1997

Ramanslag 3 413 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 265 tkr

Svenskt biografiskt lexikons årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Svenskt biografiskt lexikon. Svenskt biografiskt lexikon har i allt väsentligt uppnått de mål som ställts upp för verksamheten. Svenskt biografiskt lexikon redovisar en i huvudsak jämn utgivning med 2,5 häften per år och utgivning av ett band vartannat år. En mindre eftersläpning inträffade under budgetåret 1994/95, men verksamheten bedrivs så att lexikonet skall vara färdigt till år 2015. Svenskt biografiskt lexikon har börjat satsa mer på marknadsföring under de senare åren. För budgetåret 1995/96 erhöll Svenskt biografiskt lexikon 1,8 miljoner kronor för att framställa lexikonet på CD-ROM skiva. Skivan beräknas vara färdig i slutet av år 1996 och resultatet av försäljningen visar sig först under år 1997.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inga invändningar.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen följande slutsatser. Svenskt biografiskt lexikons verksamhet svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Det övergripande målet för Svenskt biografiskt lexikon skall vara följande. Svenskt biografiskt lexikon skall ge ut publikationen Svenskt biografiskt lexikon och därigenom sprida kunskap om svensk personhistoria. Omformuleringen av det övergripande målet innebär ingen förändring av verksamhetsinriktningen.

De beräknade avgiftsinkomsterna för Svensk biografiskt lexikon är 265 000 kr. Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 106 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till samma belopp. Vidare föreslår regeringen att Svenskt biografiskt lexikon för år 1997 beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 300 000 kr.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 3 425 000 kr och för år 1999 till 3 549 000 kr.

10 G. Kulturmiljö

10.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar Riksantikvarieämbetet, Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad, Utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål, Restaureringsarbeten vid de kungliga slotten och rikets fästningar samt Avgiftsfinansierad verksamhet: Riksantikvarieämbetets uppdragsverksamhet.

För arbetet med landets industriminnen anvisas Riksantikvarieämbetet 1,2 miljoner kronor i engångsmedel och för sysselsättningsskapande åtgärder och bygghytter anvisas 2,5 miljoner kronor engångsvis. Vidare föreslås att 10 miljoner kronor av anslaget Kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad m.m. får disponeras av Riksantikvarieämbetet för kunskapsuppbyggnad under år 1997. För utveckling och uppbyggnad av ett digitalt system för uppföljning av bidragsbeslut föreslås att 600 000 kr av anslaget Kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad m.m. får disponeras av Riksantikvarieämbetet under år 1997.

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik föreslår regeringen en satsning på arbetet med landets industriminnen samt sysselsättningsskapande åtgärder och bygghytter. För dessa ändamål bör Riksantikvarieämbetet anvisas 1,2 resp. 2,5 miljoner kronor i engångsmedel.

I propositionen om kulturpolitik föreslås vidare att Statens historiska museer fr.o.m. den 1 januari 1998 skiljs från Riksantikvarieämbetet och bildar en egen myndighet. Förslaget innebär inga budgetkonsekvenser för år 1997.

Riksantikvarieämbetet är den centrala förvaltningsmyndigheten för kulturmiljön. På regional nivå svarar länsstyrelserna för kulturmiljöorganisationens myndighetsarbete. De regionala museerna erhåller statsbidrag för att bl.a. på regional nivå svara för uppgifter inom den statliga kulturmiljöorganisationen. Verksamhetsgrenarna för den statliga kulturmiljöorganisationen är: myndighetsarbete, kunskapsuppbyggnad, vård samt publikarbete. Myndighetsarbete omfattar uppgifter som

syftar till statliga beslut och ställningstaganden om kulturminnen, kulturmiljöer och kulturföremål vid tillämpningen av lagar och förordningar samt de åtgärder som syftar till att följa upp besluten. Även beslut om ekonomiskt stöd ingår. Sektorssamordning på nationell och regional nivå innefattas också. Myndighetsarbetet sker genom formella beslut men också genom t.ex. samråd m.m. Även informationsinsatser i syfte att sprida kunskap om myndighetsutövning ingår. Kunskapsuppbyggnad omfattar insatser som utförs i syfte att ge ökade kunskaper om kulturarvet, dess materiella och immateriella innehåll samt dess sammanhang och förändring. Häri ingår inventeringar och dokumentationsarbete, registeruppbyggnad samt insamlingsverksamhet, forskning och utredningsverksamhet liksom kunskapsförmedling. Vård omfattar praktiska åtgärder för att vårda, underhålla och restaurera kulturföremål, kulturminnen och kulturmiljöer. Publikarbete och förmedlingsinsatser omfattar åtgärder som syftar till att visa, informera om och sprida kunskap om kulturarvets innehåll och värden.

Pågående utredningsarbete

Verksamhetsområdet Kulturmiljö är i hög grad horisontellt till sin karaktär. Åtgärder och beslut inom andra verksamhetsområden har ofta effekter som direkt eller indirekt påverkar kulturmiljön. Nedan redovisas ett antal pågående utredningar som är av särskild betydelse för verksamhetsområdet.

Kulturarvsutredningen (Ku 1994:09) skall se över vissa frågor om lagskyddet för olika kulturminnen och kulturmiljöer. I delbetänkandet (SOU 1995:128) i december 1995 redovisade utredningen överväganden och förslag rörande kulturegendomar samt utförelse av kulturföremål. Utredningens slutbetänkande kommer att behandla behovet av föreskrifter till skydd för ortnamn, skyddet för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer, skyddet för prästgårdar och de norrländska kyrkstäderna samt vissa lagtekniska frågor.

Det principbeslut som har fattats om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan innebär att ett antal delfrågor behöver utredas. En av de utredningar som har tillsatts för detta syfte är Kommittén angående

det kyrkliga kulturarvet (C 1995:13). Utredningen har bl.a. till uppgift att ta fram ett underlag till prövning av vad som är skäligen storlek på en framtida statlig ersättning för vård och underhåll av de kyrkliga kulturvärdena. Vidare skall utredningen bl.a. föreslå vilka principer, villkor och former som bör gälla för en statlig ersättning av detta slag.

Miljöbalksutredningen (M 1993:04) överlämnade sitt huvudbetänkande till regeringen den 5 juli 1996 (SOU 1996:03). Betänkandet innehåller förslag till en ny sammanhållen miljölagstiftning. Under hösten 1996 skall arbetet föras vidare med en utredning av behovet av följdlagstiftning.

Kommunikationskommittén (K 1995:01) är en parlamentarisk kommitté som har till uppgift att utarbeta en nationell plan för samtliga kommunikationer i Sverige. Av kommitténs resterande utredningsarbete kvarstår att lämna ett delbetänkande i oktober 1996 samt att den 1 mars 1997 lämna sitt slutbetänkande.

Miljövårdsberedningen (Jo 1968:A) är regeringens råd i miljöfrågor och arbetar med uppdrag som regeringen ger i form av direktiv. Beredningen behandlar för närvarande bl.a. behovet av en ökad areal skyddad skogsmark för bevarande av biologisk mångfald och kulturvärden. Miljövårdsberedningen skall även analysera miljösituationen i landets skärgårdsområden och lämna förslag som syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling i skärgårdsområdena, bl.a. avseende kulturmiljöövervakning.

Vattendragsutredningen (M 1993:12) skall redovisa förslag på vilka vattendrag som bör ges särskilt skydd enligt lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser bl.a. med hänsyn till speciella natur- och kulturvärden. Utredningen skall avsluta sitt arbete senast den 15 oktober 1996.

PBL-utredningen (M 1992:03) genomför en översyn av vissa frågor inom plan- och bygglagstiftningen, bl.a. avseende miljöhänsyn, medborgarinflytande, avreglering och förenklad lagstiftning. Utredningen har lämnat fyra delbetänkanden och skall i sitt slutbetänkande den 15 oktober 1996 huvudsakligen redovisa förslag rörande plangenomföranden.

Länsstyrelserna m.m.

Länsstyrelsens regionala ansvar för kulturmiljöorganisationens myndighetsarbete innefattar bl.a. prövning av ärenden enligt kulturmiljöområdets speciallagstiftning och fördelning av statliga bidrag till kulturmiljövård. Verksamheten har vid flera länsstyrelser till betydande del varit inriktad på aktivt deltagande i planering av beslutade utbyggnader av infrastruktur. Således har betydande resurser avsatts för att säkerställa kulturmiljövärdena i planeringsarbetet och för att bl.a. pröva ansökningar om ingrepp i fornminnen. De extra sysselsättningsmedel som har utgått till kulturmiljösektorns arbete med byggnadsvård har huvudsakligen fördelats regionalt genom länsstyrelserna. Detta arbete har i flera fall krävt omprioriteringar av länsstyrelsernas resur-

ser, vilket bl.a. har inneburit att verksamheten med att aktualisera och komplettera program och underlag för kulturmiljöarbetet i länen har senarelagts vid ett flertal länsstyrelser. Effekterna av de fördelade sysselsättningsmedlen har enligt regeringens bedömning varit mycket goda, såväl ur sysselsättnings- som kulturmiljösynpunkt.

Även Sveriges inträde i EU har medfört ökade arbetsuppgifter. Det nya kulturmiljöstödet inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikerna har givit förbättrade förutsättningar för ett aktivt bevarande av odlingslandskapets kulturvärden. EU:s strukturfonder för regional utveckling och kompetensutveckling öppnar nya möjligheter att bevara och tillgängliggöra kulturarvet, särskilt genom kulturturism. Kulturmiljöenheterna bistår vid denna typ av ärenden och bidrar genom kulturmiljöbidrag till den nationella medfinansieringen.

Från och med budgetåret 1995/96 har länsstyrelserna övertagit prövningen av ärenden om vård och underhåll av kyrkor och kyrkliga inventarier från Riksantikvarieämbetet. Regeringen bedömer att den decentralisering av uppgifter från Riksantikvarieämbetet till länsstyrelserna som genomförts under senare år har varit till gagn för kulturmiljöarbetet, bl.a. eftersom ett tydligare regionalt ansvar för kulturmiljön har åstadkommit. Arbetet med det nya kulturmiljöstödet inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikerna under budgetåret 1995/96 bör innebära att kulturlandskapskompetensen vid länsstyrelserna förstärks.

Resultatbedömning

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och yttranden över detta samt myndigheternas årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömningar vad gäller verksamhetsområdet Kulturmiljö. Enligt regeringens bedömning visar resultatet av verksamheten att statens insatser på området har givit goda resultat och resurserna har använts på ett ändamålsenligt sätt. Verksamheten har i allt väsentligt uppfyllt de uppställda målen. En samlad bedömning av verksamhetsområdet talar för att områdets huvudinriktning bör bibehållas. Regeringen utvecklar sin resultatbedömning under resp. anslag inom detta verksamhetsområde.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
395,5	625,2	672,0	487,0	422,0	421,2	425,5

10.2 ANSLAG

G 1. Riksantikvarieämbetet

1994/95	Utgift	122 364 ¹	Anslagssparande	10 786
1995/96	Anslag	197 784	Utgiftsprognos	210 000
			därav 1996	150 000
1997	Förslag	147 586		
1998	Beräknat	136 170		
1999	Beräknat	140 527		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Myndigheten Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer består av Riksantikvarieämbetet och museerna Statens historiska museum, Kungliga myntkabinettet samt Medelhavsmuseet. Myndighetens förvaltningskostnader upptas dels under detta anslag, dels under anslaget Centrala museer: Myndigheter.

Riksantikvarieämbetet är central förvaltningsmyndighet för kulturmiljön och skall bl.a. bevaka kulturmiljöintressen i samhällsplaneringen, leda arbetet med att inventera och bygga upp kunskapen om kulturmiljöer och kulturminnen, handlägga frågor om vård och bevarande av kulturmiljön och kulturminnen, utarbeta allmänna råd samt främja utbildning och information om kulturmiljön. Riksantikvarieämbetet skall också följa det regionala kulturmiljöarbetet och biträda länsstyrelserna i ärenden som rör dessa, medverka i EU-arbetet och i det internationella arbetet med kulturmiljön, svara för konservering och vård av kulturminnen och kulturföremål samt bygga upp kunskapen på området. Myndigheten skall även ha ett specialbibliotek inom området kulturmiljö, arkeologi, medeltidens konsthistoria och numismatik.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för den statliga kulturmiljöorganisationen är att bevara och förmedla kulturarvet, stärka den lokala kulturella identiteten, syfta till kontinuitet i utvecklingen av den yttre miljön, möta hoten mot kulturmiljön samt bidra till att öka medvetenheten om estetiska värden och historiska sammanhang.

Målet för Riksantikvarieämbetet är att som central myndighet arbeta för att den statliga kulturmiljöorganisationens mål uppnås.

Resurser 1997

Ramanslag 147 586 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 128 000 tkr

Övrigt

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik föreslår

regeringen att Statens historiska museer skiljs från Riksantikvarieämbetet den 1 januari 1998. Regeringen föreslår ingen förändrad organisatorisk ställning för Riksantikvarieämbetets avdelning för arkeologiska undersökningar eller för konserveringsverksamheten. I propositionen om kulturpolitik behandlas även ansvarsfördelningen inom kulturmiljöarbetet. Dessutom föreslås ökad medelstilldelning till Riksantikvarieämbetet för arbetet med landets industriminnen samt för arbetet med byggnadshyttor och sysselsättningsskapande åtgärder.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över denna samt Riksantikvarieämbetets årsredovisning och fördjupade anslagsframtällning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Riksantikvarieämbetet.

Enligt regeringens bedömning har myndigheten i allt väsentligt uppfyllt målen för verksamheten. Inom verksamhetsgrenen myndighetsarbete har Riksantikvarieämbetet verkat för att stärka sin samlade ledning av kulturmiljöarbetet och att göra kulturmiljövårdens intressen kända, förstådda och respekterade. För att bygga upp en bred och systematisk kunskap om kulturmiljöns innehåll och förändring har Riksantikvarieämbetet inlett två nya projekt, landskapsinventeringen och bebyggelseinventeringen. Riksantikvarieämbetet har fördelat sysselsättningsmedel till byggnadsvårdsprojekt. Effekterna av de fördelade medlen har varit mycket goda såväl från sysselsättningssynpunkt som från kulturmiljösynpunkt. Riksantikvarieämbetets informations- och publikarbete har stärkts för att bättre nå ut till professionella och andra intressenter.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några invändningar.

Riksantikvarieämbetet har under budgetåret 1995/96 inlett en organisationsförändring. Det är ännu för tidigt att samlat utvärdera effekterna av denna. Arbetet hittills visar på en strävan att på ett tydligt sätt svara upp mot de förändringar i omvärlden som verksamheten påverkas av.

Riksantikvarieämbetet redovisar fem programområden som bedömts som särskilt angelägna för nysattingar: kulturarvet i arkitektur och samhällsplanering, långsiktigt hållbar byggnadsvård, vårt industrihistoriska arv, historiens landskap samt kulturarvet, turism och regional utveckling. Regeringen anser att Riksantikvarieämbetet på ett tydligt sätt framhåller och analyserar områden som bör ges prioritet i kulturmiljöarbetet. Regeringen delar således i princip Riksantikvarieämbetets bedömning av programområdena.

Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att Statens historiska museer från den 1 januari 1998 skiljs från Riksantikvarieämbetet och bildar en egen myndighet. Organisationsförändringen innebär inga budgetkonsekvenser år 1997.

I betänkandet Kulturpolitikens inriktning föreslås att den arkeologiska uppdragsverksamheten skall skiljas

från Riksantikvarieämbetets verksamhet. I propositionen om kulturpolitik redovisas att regeringen inte nu är beredd att föreslå en sådan åtgärd. Regeringen tar inte heller upp frågan om organisationen för konserveringsverksamheten till behandling.

Riksantikvarieämbetet har på regeringens uppdrag tagit fram ett handlingsprogram för bevarande, vård och långsiktig förvaltning av landets industriminnen. Riksantikvarieämbetet bör nu intensifiera det påbörjade arbetet genom informations-, utvecklings- och samordningsinsatser enligt det programförslag som har utarbetats. För detta ändamål bör Riksantikvarieämbetet anvisas 1,2 miljoner kronor som ett engångsanslag.

Regeringen anser att erfarenheterna av de sysselsättningsinsatser som gjorts inom kulturarvsområdet, bl.a. genom byggnadshyttorna, är goda och att de bör utnyttjas och vidareutvecklas. Regeringen föreslår därför att 2,5 miljoner kronor anvisas engångsvis för att stödja uppbyggande, breddning och vidareutveckling av de regionala och kommunala organisationer som på flera håll utgör en bas för arbetsmarknadsinsatser och utbildningar. Riksantikvarieämbetet skall fördela medlen.

Riksantikvarieämbetet har begärt regeringens ställningstagande till en ombyggnad av myndighetens lokaler samt beslut om en inledande etapp av en sådan ombyggnad. Regeringen avser att återkomma till frågan.

För att utveckla och fördjupa kunskapsunderlaget avseende bebyggelse samt landskapets kulturvärden inom ramen för projekten bebyggelseinventeringen och landskapsinventeringen föreslås att Riksantikvarieämbetet får disponera 10 miljoner kronor av anslaget Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad m.m. under år 1997. Ett utvecklat och fördjupat kunskapsunderlag skall syfta till att långsiktigt effektivisera handläggningen av ansökningar om bidrag för kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad. Vidare föreslås att 600 000 kr av anslaget Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad får disponeras av Riksantikvarieämbetet för uppbyggnad och utveckling av ett digitalt uppföljningssystem för beslut om bidrag ur sakanslaget. Med anledning av dessa förslag ökar anslaget till Riksantikvarieämbetet under år 1997 med 10,6 miljoner kronor.

Utfallsutvecklingen för Riksantikvarieämbetet närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelse från anvisade medel.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 2 miljoner kronor år 1997. För år 1998 beräknas att 1,5 miljoner kronor tas ut i besparing.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 136 170 000 kr och för år 1999 till 140 527 000 kr.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Arkeologisk uppdragsverksamhet

Den arkeologiska uppdragsverksamheten inom Riksantikvarieämbetet har hitintills anvisats under ett s.k. 1000-kronorsanslag.

Verksamheten innefattar undersökningar och utredningar som föranleds av lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. och som på uppdrag av statlig eller kommunal myndighet eller enskild utförs av Riksantikvarieämbetets avdelning för arkeologiska undersökningar (UV) mot avgift.

Frågan om RAÄ:s arkeologiska undersökningsverksamhets framtida organisatoriska ställning behandlas i anslaget till Riksantikvarieämbetet.

Genom den arkeologiska uppdragsverksamheten har kunskapen om vårt tidiga kulturarv ökat. UV har inlett ett samarbete med olika universitet och museer för att säkra kunskapsåterföringen vid den arkeologiska uppdragsverksamheten. UV har också bedrivit metodutvecklingsarbete, bl.a. syftande till att effektivisera dokumentationsarbetet i fält och den efterföljande bearbetningen genom utveckling av digitala dokumentationsmetoder. Regeringen bedömer att UV i allt väsentligt har uppfyllt målen för verksamheten. Samtidigt anser regeringen att den kvalitetssäkring av UV:s verksamhet som har inlets bör fortsätta.

Riksantikvarieämbetet gjorde 1995 med underlag från Banverket och Vägverket samt kommunernas översiktsplaner en prognos för uppdragsvolymen för perioden 1996–1999. Denna visade en svag uppgång av uppdragsvolymen varje år, utom för år 1999 då volymen bedömdes minska något. Under år 1996 har emellertid uppdragsvolymen sjunkit kraftigt. Erfarenheterna under 1996 pekar på att effekterna av de infrastrukturella satsningarna på uppdragsarkeologin ebbar ut snabbare än beräknat. Mot denna bakgrund har avgiftsinkomsterna prognosticerats till följande belopp:

1997	128 000 000 kr
------	----------------

1998	122 000 000 kr
------	----------------

1999	122 000 000 kr
------	----------------

G 2. Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad

Nytt anslag (förslag)		224 337 ¹
1998	Beräknat	234 937
1999	Beräknat	234 937

¹ Beloppen anges i tusental kr

Bidragsbestämmelser finns i förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Dessa bestämmelser innebär i korthet att bidrag utgår för byggnadsvård samt forn- och landskapsvård. Medel får även utgå till vård

och underhåll av vissa kyrkliga inventarier. Vidare utgår också bidrag till ombyggnad, renovering och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse enligt 2 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Frågor om bidrag prövas av Riksantikvarieämbetet (RAÄ) eller, efter RAÄ:s bemyndigande, av länsstyrelsen.

Medel utgår också för ersättning enligt 2 kap. 7, 8, 14–16 §§ samt 3 kap. 10 och 12 §§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Medel får också användas för arkeologiska undersökningskostnader i samband med bostadsbyggnade enligt 7 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Medel för kulturstöd vid ombyggnad m.m. har tidigare anvisats som tilläggsån för ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse m.m. Medel anvisades t.o.m. budgetåret 1992/93 under elfte huvudtitelns förslagsanslag B 33. Tilläggsån för ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse m.m. Beviljade lån är ännu inte helt avräknade varför Boverket disponerar medel i enlighet med förordningen (1983:102) om tilläggsån för ombyggnad av bostadshus m.m. och förordningen (1991:1933) om statligt räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Boverkets återstående avräkningar mot anslaget uppgår till ca 10 miljoner kronor.

Prognosen för anslagsbelastning under innevarande budgetår visar att anslaget förväntas överskridas med ca 60 miljoner kronor. Regeringen redovisar detta i finansplanen i den samlade redovisningen av överskridanden under budgetåret 1995/96.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 224 337 tkr

Efterfrågan på medel från det generella byggnadsvårdsbidraget är mycket stor. Bostadsbyggandet har varit lågt de senaste åren. Detta innebär också att efterfrågan på medel för kulturstöd vid ombyggnad m.m. är lägre än normalt, även om efterfrågan fortfarande avsevärt överstiger tillgången. Framtidens byggsektor kan förväntas alltmer inriktas på varsam ombyggnad och förvaltning, vilket innebär att anspråken på anslaget åter ökar. De två bidragen överlappar varandra genom att bidrag till kulturmiljövård får användas generellt för byggnadsvård, inkl. vårdinsatser för bostadsbebyggelse, medan bidraget till kulturstöd vid ombyggnad m.m. är avsett enbart för bostadsbebyggelse, i den mån inte den vidare användningen särskilt meddelats.

I syfte att disponera medlen på de aktuella anslagen på ett effektivare sätt anhöll regeringen i december 1995 (prop. 1995/96:105 s. 33–35) om riksdagens bemyndigande att vid behov få använda beslutsramen under

anslaget Kulturstöd vid ombyggnad m.m. för beslut om bidrag till byggnadsvård under anslaget Kulturmiljövård. Riksdagen biföll regeringens hemställan (bet. 1995/96:BoU13, rskr. 1995/96:178).

Enligt regeringens bedömning skulle en effektivare användning av de tillgängliga medlen såväl kulturhistoriskt som från sysselsättningsynpunkt uppnås genom att bidragen till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad m.m. anvisas under ett gemensamt anslag. Bidragen har tidigare anvisats under förslagsanslag med möjligheter att inom en bestämd beslutanderam besluta om bidrag för utbetalning under kommande budgetår. Detta har medfört en viss osäkerhet när det gäller att fastställa den årliga anslagsbelastningen och anslags-tekniken har förutsatt att överskridanden vid behov kunnat göras. Regeringen föreslår därför att Riksantikvarieämbetet bemyndigas att inom anslagets ram besluta om bidrag för utbetalningar under senare budgetår och att anslaget anvisas under ett ramanslag. För att förbättra möjligheterna att följa upp och prognostisera anslagsbelastningen föreslås att 600 000 kr av anslaget får användas av Riksantikvarieämbetet för anskaffandet och utvecklingen av ett digitalt uppföljningssystem för anslaget. Detta anslag minskas således under år 1997 med nämnda belopp. I syfte att ytterligare förbättra kontrollen över anslagsbelastningen bör beslut om bidrag i framtiden tidsbegränsas. Regeringen avser att genomföra en ändring av förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård med denna innebörd. Regeringen förutsätter vidare att Riksantikvarieämbetet har en noggrann uppföljning och kontroll över anslagsutvecklingen så att anslaget inte överskrids.

Ett effektivt användande av medel ur anslaget förutsätter tillgång till ett såväl kvalitativt som kvantitativt väl utvecklat kunskapsunderlag. De senaste årens utveckling inom kulturmiljöarbetet har visat på ett behov av att utveckla och delvis förnya och fördjupa kunskapsunderlaget dels avseende landskapets kulturvärden och dels avseende bebyggelse. Kunskapsunderlaget för dessa områden är av stor betydelse för syftena med bidragsgivningen ur anslaget Kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad. För att genomföra detta föreslås att 10 miljoner kronor av anslaget för år 1997 får disponeras av Riksantikvarieämbetet. Anslaget minskas således under år 1997 med nämnda belopp. Kunskapsunderlaget skall utvecklas och fördjupas inom ramen för projekten landskapsinventeringen och bebyggelseinventeringen.

G 3. Utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96	Anslag	120	Utgiftsprognos	–
			därav 1996	–
1997	Förslag	80		
1998	Beräknat	80		
1999	Beräknat	80		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 80 tkr

Anslaget disponeras för statliga utställningsgarantier samt inköp av kulturföremål.

Regeringen har sedan år 1974 riksdagens bemyndigande att lämna garantier för lån av föremål i utländsk ägo som antingen ingår i utländska vandringsutställningar eller utställningar som statliga museer sätter upp själva. Hittills har inga garantibelopp utbetalats. Några förluster i garantisystemet beräknas därför inte. I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik föreslås bl.a. att utställningsgarantin utvidgas till att även omfatta andra icke-kommersiella utställare än statliga museer. Vidare föreslås att en avgift skall tas ut av den som ansöker om statlig utställningsgaranti samt att en självrisk införs.

Anslaget får även användas för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar. Anslaget utnyttjades senast i november 1992 med 100 000 kr.

Beslut om statliga utställningsgarantier resp. inköp av kulturföremål meddelas av regeringen efter förslag av vederbörande institutioner.

G 4. Restaureringsarbeten vid de kungliga slotten och rikets fästningar

1994/95	Utgift	50 000 ¹		
1995/96	Anslag	75 000	Utgiftsprognos	50 000
			därav 1996	50 000
1997	Förslag	50 000		
1998	Beräknat	50 000		
1999	Beräknat	50 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Regeringen har tidigare i budgetproposition 1992/93:100 bil. 8 redogjort för Statens fastighetsverks förvaltning av de kungliga slotten och rikets fästningar m.m. där omfattande restaureringsarbeten kommer att ske under den närmaste tioårsperioden. Riksdagen godkände regeringens förslag om restaurerings- och investeringsplaner om 630 miljoner kronor för de kungliga slotten och rikets fästningar. Kostnaderna för dessa arbeten skall enligt riksdagens beslut anslagsfinansieras. Fastigheterna är inte hyressatta, vilket innebär att Statens fastighetsverk inte kommer att erhålla några intäkter för dessa fastigheter.

Eftersom det eftersatta underhållet för detta fastighetsbestånd är så omfattande uppger Fastighetsverket att finansiering av åtgärderna sker dels genom anvisat anslag, dels via ianspråktagande av del av resultatet från förvaltningen av inrikes hyresfastigheter, dels via beviljade medel för sysselsättningskapande åtgärder.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 50 000 tkr

Finansieringen av dessa restaureringsarbeten och investeringar i de kungliga slotten samt rikets fästningar bör även i fortsättningen i huvudsak vara anslagsfinansierade och regeringen föreslår därför att 50 miljoner kronor anvisas för detta ändamål år 1997. För åren 1998 och 1999 föreslår regeringen oförändrat anslag.

11 H. Museer och utställningar

11.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar Centrala museer: Myndigheter, Centrala museer: Stiftelser, Bidrag till regionala museer, Bidrag till vissa museer, Stöd till icke-statliga kulturlokaler och Stiftelsen Riksställningar.

Statens konstmuseers anslag höjs med 11 545 000 kr för ökade kostnader i samband med Moderna museets inflyttning i den nya byggnaden på Skeppsholmen samt för övertagandet av NUNSKU:s verksamhet. 1,5 miljoner kronor av höjningen utgör en engångsanvisning.

Arkitekturmuseet tillförs 3 325 000 kr för sin utökade verksamhet i de nya lokalerna på Skeppsholmen, varav 2 miljoner kronor som en engångsanvisning.

Bildmuseet i Umeå förstärks med 750 000 kr och anslaget till Rooseum i Malmö höjs med 1 miljon kronor som ett led i regeringens satsning på bildkonstområdet.

Röhsska museet i Göteborg ges ett nätverksansvar på konsthantverks- och formgivningensområdet och får därför ett nytt bidrag på 500 000 kr.

Marinmuseum läggs samman med Statens sjöhistoriska museer den 1 juli 1997 och medel kommer att överföras från Statens försvarshistoriska museer.

Statens musiksamlingar tillförs 760 000 kr för ökade hyreskostnader.

Etnografiska museet i Göteborg anvisas ett bidrag på 3 750 000 kr.

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik föreslår regeringen en satsning på Moderna museet på Skeppsholmen i Stockholm. Bildkonst och konstabildning är angelägna verksamheter och i samband med förstärkningen av Moderna museet prioriteras också Rooseum i Malmö och Bildmuseet i Umeå.

Arkitekturmuseet kommer under år 1997 att flytta in i nya lokaler på Skeppsholmen. Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att arkitektur skall lyftas fram som ett angeläget kulturpolitiskt område vilket motiverar ett ökat anslag till Arkitekturmuseet.

Röhsska museet i Göteborg föreslås få ett nätverks-

ansvar för konsthantverks- och formgivningsområdet för att uppnå en ökad samverkan mellan institutioner och museer i landet och för att därigenom stärka intresset för formgivning och konsthantverk hos en bredare allmänhet.

I propositionen om kulturpolitik föreslås vidare att Marinmuseum läggs samman med Statens försvarshistoriska museer till Statens sjöhistoriska museer. Förutsättningarna för en bättre samordning av insatserna inom den sjöhistoriska museiverksamheten ökar därmed.

Delar av Statens musiksamlingar har flyttat in i nya lokaler och den högre hyran medför en nivåhöjning av myndighetens anslag.

I propositionen om kulturpolitik föreslås att ett samlat etnografiskt centralmuseum etableras i Göteborg under år 1999. Regeringen föreslår att Etnografiska museet i Göteborg anvisas ett bidrag för i första hand driftskostnader under år 1997.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU1995:84) och yttranden över detta samt myndigheternas och stiftelsernas årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömningar vad gäller området museer och utställningar. Enligt regeringens bedömning visar resultatet av verksamheten att statens insatser på området sammantaget har givit goda resultat och resurserna har använts på ett ändamålsenligt sätt. Det finns inte skäl att förändra verksamhetsområdets huvudinriktning. Regeringen utvecklar sin resultatbedömning under resp. anslag inom detta verksamhetsområde.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
788,4	1 192,6	1 201,9	821,5	862,5	895,0	933,6

11.2 ANSLAG

Centrala museer

De centrala museernas verksamhet redovisas samlat under denna rubrik. Medlen beräknas under två anslag, Centrala museer: Myndigheter och Centrala museer: Stiftelser. Anslagsposten för Stiftelsen Skansen förs över till anslaget till Centrala museer: Stiftelser.

De centrala museerna bedriver museiverksamhet och har bland annat till uppgift att samla, vårda och visa en väsentlig del av vårt kulturarv. Här ingår också viss biblioteksverksamhet knuten till institutionerna.

Följande centrala museer är statliga myndigheter: Statens historiska museer, Statens konstmuseer, Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet, Naturhistoriska riksmuseet, Statens sjöhistoriska museer, Folkens museum – etnografiska, Arkitekturmuseet, Statens musiksamlingar samt Statens försvarshistoriska museer. De specifika uppgifterna framgår av instruktionen för varje myndighet.

För stiftelsen Nordiska museet gäller stadgar som har fastställts av regeringen den 7 juni 1990. För stiftelsen Skansen gäller stadgar som har fastställts av regeringen den 15 april 1993. För stiftelsen Tekniska museet gäller stadgar som har fastställts av regeringen den 24 juni 1993. Finansieringen av verksamheten vid Tekniska museet regleras i ett mellan staten och stiftarna den 3 maj 1989 träffat avtal.

Statens historiska museum, Statens konstmuseer, Naturhistoriska riksmuseet, Folkens museum – etnografiska samt Nordiska museet har vart och ett inom sitt verksamhetsområde uppgiften att vara ansvarsmuseum.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar en god överensstämmelse. Dessutom visar prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår att utgifterna i huvudsak inte överstiger anvisade medel inkl. anslagsparande.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för museerna är att bevara vårt kulturarv. Museerna skall tillsammans utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

Resurser 1997

Ramanslag Centrala museer: Myndigheter 506 477 tkr

Anslag Centrala museer: Stiftelser 168 525 tkr

Övrigt

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik redovisar regeringen flera förslag på museiområdet. De centrala

museerna berörs framför allt av förslagen om de strukturella förändringarna av Statens sjöhistoriska museer och Statens försvarshistoriska museer, Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer samt den etnografiska museiverksamheten. Vidare berörs museerna i fråga om förändringen av de statliga utställningsgarantierna och satsningen på ett handlingsprogram om kulturarv och främlingsfientlighet.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU1995:84) och remissyttranden över detta samt myndigheternas och stiftelsernas årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens fördjupade prövning. Enligt regeringens samlade bedömning uppvisar museisektorn goda resultat och effekterna av verksamheterna är positiva. För att beskriva delar av de resultat som lyfts fram i redovisningar av skilda slag följer här ett urval av exempel.

Alla museerna är, i varierande omfattning, engagerade i SESAM-projektet där staten satsat 235 miljoner kronor av sysselsättningsmedel för att skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av kulturarvet. Detta har för museernas del inneburit en positiv fokusering på föremålssamlingarna. Arbetet med registrering, inventering, dokumentation och vård har kommit långt vid flera av museerna. Användningen av IT i samband med det mångsidiga arbetet med museernas samlingar har skapat förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet till museernas föremål. Utvecklingsprojekt inom detta område drivs av INSAM, Informationssystem i samverkan vid svenska museer, vars sekretariat är förlagt till Nordiska museet.

Flera av museerna bedriver forskningsverksamhet av varierande kvalitet. Naturhistoriska riksmuseet har en särställning bland museerna och ligger långt framme i fråga om forskningens kvalitet bland annat när det gäller systematik och evolutionshistoria.

I det mer utåtriktade arbetet förtjänar museernas strävan att nå nya grupper av besökare att framhållas. Särskilda satsningar har gjorts vid de flesta av museerna för att utveckla skolverksamheten. Folkens museum – etnografiska har t.ex. besökt ett stort antal skolor genom programmet Antropologen kommer till skolan. Tekniska museets Teknorama är med sina interaktiva utställningar och program särskilt riktade till barn och ungdomar. Medelhavsmuseet har genomfört speciella program för invandrargrupper och Nationalmuseum fick välförtjänt uppmärksamhet för sin utställning Taktilt – röra men inte se, som särskilt vände sig till synskadade. Nordiska museet har en omfattande programverksamhet för funktionshindrade, främst synskadade.

Livrustkammarens Riddarklubb har engagerat ett stort antal barn, varav många utanför Stockholm. Livrustkammaren utnämndes vid museimässan 1996 till Årets museum. Musikmuseet har under året bl.a. producerat en ny stor basutställning och bedriver en varierad verksamhet med levande musik. Antalet besökare vid Musikmuseet ökade med drygt 80 procent mellan

budgetåren 1992/93 och 1994/95. Den publikdragan- de utställningen Elvis 60 år har stor del i den markanta ökningen under budgetåret 1994/95. Statens sjöhisto- riska museer har en aktiv utåtriktad verksamhet och Vasamuseet tilldelades Stora Turismpriset 1995 för sitt arbete med marknadsföring. I den publika verksamhe- ten vid Statens historiska museum har den nya basut- ställningen Guldrummet blivit en stor framgång, med ett stort antal besökare från hela landet. För omnitea- tern Cosmonova vid Naturhistoriska riksmuseet har de nedåtgående publiksiffrorna nu vänt och andelen barn- och ungdomsbesökare har ökat.

Museernas regionala verksamhet, som för fem av centralmuseerna delvis ryms inom rollen som ansvars- museum, redovisas i bland annat utlån av föremål, råd- givning samt vandringsutställningar. Bland andra verk- samheter vid centralmuseerna som har effekter i hela landet kan nämnas Musikbiblioteket där arbetet med att ersätta förslitet notmaterial är prioriterat och för vilket särskilda medel har utgått. Statens historiska museum har prioriterat fördelningen av fynd till muse- er i landet med arkeologisk verksamhet. Många av de centrala museerna bedriver dessutom ett aktivt och va- rierande internationellt samarbete.

Flera av de centrala museerna är påverkade av lo- kalförändringar på olika sätt. Planeringen av ny- och ombyggnaden av Marinmuseum resp. Armémuseum har präglat en del av de försvarshistoriska museernas verksamhet under perioden. Detsamma gäller Arkitek- turmuseet, Moderna museet (inom Statens konstmuse- er) och Kungl. Myntkabinettet (inom Statens historis- ka museer) som alla har varit engagerade i planering och andra förberedelser för att ta nya lokaler i besitt- ning. Statens musiksamlingars kansli och Musik- biblioteket har genomfört en flyttning till nya lokaler. Detta har i varierande utsträckning påverkat myndig- heternas ordinarie verksamheter.

Tekniska museets verksamhet har påverkats av att personalomsättningen på ledande poster har varit hög. De olägenheter som detta medfört liksom de admin- istrativa problem som funnits i museets organisation har nu emellertid fått en god och stabil lösning.

Enligt regeringens samlade bedömning har de cen- trala museerna i allt väsentligt uppfyllt de mål som ställts upp för verksamheten. Det mångfasetterade arbetet med museernas föremålssamlingar är sammanfattningsvis den del av museiverksamheten som utvecklas mest för närvarande. Den publika delen av verksamheten håller en ganska konstant och genomgående god nivå. Totalt sett sker en betydande förnyelse och förbättring av museernas lokaler vilket delvis har lett till en priorite- ring av det inre arbetet med långsiktig planering.

RRV har granskat de inlämnade årsredovisningarna och har för alla myndigheter, utom Folkens museum – etnografiska, bedömt att årsredovisningarna i allt vä- sentligt varit rättvisande. I regeringens ekonomiska vår- proposition har redogjorts för de åtgärder som vidtas avseende Folkens museum – etnografiska (prop. 1995/ 96:150 s. 123).

Utöver det som framgår i denna proposition redovi- sas regeringens ställningstaganden angående de centra- la museerna i propositionen om kulturpolitik.

Utfallsutvecklingen för de centrala museerna närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelse från anvisade medel.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen slut- satsen att de centrala museernas verksamhet svarar mot en effektiv användning av insatta resurser.

Det övergripande målet för de centrala museerna skall vara att bevara vårt kulturarv. Museerna skall till- sammans utveckla och förmedla kunskap om och upp- levelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen. Omformuleringen av det över- gripande målet innebär ingen förändring av verksam- hetsinriktningen.

Övriga förslag

Statens historiska museer

Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att Statens historiska museer från den 1 januari 1998 skiljs från Riksantikvarieämbetet och bildar en egen myndighet. Organisationsförändringen har inga bud- getkonsekvenser under år 1997.

Moderna museet

Moderna museet kommer under år 1997 att flytta in i en ny byggnad på Skeppsholmen. De nya lokalerna inne- bär en utökad verksamhet. För detta föreslår regering- en att anslaget ökas med 4 830 000 kr. För inredning och utrustning av de nya lokalerna har Statens konst- museer beviljats en planeringsram på 41,5 miljoner kro- nor. Regeringen föreslår nu att Statens konstmuseer beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 42,6 miljo- ner kronor i prisläget den 1 januari 1996 för inredning och utrustning. Statens konstmuseer har hemställt om och medgivits tillstånd att utnyttja 5 miljoner kronor av denna ram under år 1996. De kostnader som upp- står för att betala ränta och amorteringar för detta lån beräknas till sammanlagt 9,2 miljoner kronor. För bud- getåret 1997 föreslås att Statens konstmuseer beviljas 3 672 000 kr för dessa kostnader. För återflyttning till Skeppsholmen föreslås att Statens konstmuseer bevil- jas ett engångsbelopp på 1,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår i propositionen om kulturpoli- tik att de uppgifter som utförs av Nämnden för utställ- ningar av svensk konst i utlandet överförs till Statens konstmuseer, Moderna museet. Anslaget bör därför öka med 1 543 000 kr.

Statens sjöhistoriska museer

Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att Marinmuseum i Karlskrona, som ingår i Statens för- svarshistoriska museer, fr.o.m. den 1 juli 1997 skall ingå som en del av Statens sjöhistoriska museer. En

organisationskommitté kommer under våren 1997 bl.a. att lämna förslag till medelsfördelningen mellan myndigheterna.

Arkitekturmuseet

Arkitekturmuseet kommer att påbörja inflyttningen i sina nya lokaler på Skeppsholmen under år 1997. För den utökade verksamhet som de nya lokalerna ger möjlighet till föreslår regeringen en ökning av anslaget med 1 325 000 kr. Därutöver föreslås en engångsanvisning till Arkitekturmuseet på 2 miljoner kronor samt en låneram i Riksgäldskontoret på 2 miljoner kronor för att kunna bygga upp nya basutställningar. Arkitekturmuseet har tidigare beviljats en planeringsram för inredning och utrustning av det nya museet med 13,5 miljoner kronor. Regeringen föreslår nu att Arkitekturmuseet beviljas en låneram i Riksgäldskontoret på 13,9 miljoner kronor i prisläget den 1 januari 1996 för inredning och utrustning. De kostnader som uppstår för att betala ränta och amorteringar för dessa lån beräknas till sammanlagt 3 630 000 kr årligen under amorteringstiden. För år 1997 anvisas 350 000 kr av detta belopp.

Statens musiksamlingar

Delar av Statens musiksamlingar har flyttat in i nya lokaler och den högre hyran medför en nivåhöjning av anslaget med 760 000 kr.

Statens försvarshistoriska museer

Statens försvarshistoriska museer har den 1 juli 1996 överförts från Försvarsdepartementet. Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att Marinmuseum i Karlskrona, inom Statens försvarshistoriska museer, läggs samman med Statens sjöhistoriska museer den 1 juli 1997. Därefter består myndigheten Statens försvarshistoriska museer av Armémuseum, Flygvapenmuseum och Försvarets traditionsnämnd. I Statens försvarshistoriska museers anslag och låneram beaktas konsekvenserna av pågående ombyggnad och inredning av Armémuseum samt pågående nybyggnad och inredning av Marinmuseum. En organisationskommitté kommer under våren 1997 att bl.a. lämna förslag till förändring av medelsfördelningen under 1997 mellan de båda berörda myndigheterna Statens försvarshistoriska museer och Statens sjöhistoriska museer.

Etnografiska museet i Göteborg

Regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik att en samlad etnografisk museimyndighet etableras i Göteborg fr.o.m. år 1999, varvid etnografiska museet i Göteborg överförs till statligt huvudmannskap. I avvaktan på denna förändring föreslår regeringen att ett bidrag anvisas till Etnografiska museet i Göteborg på 3 750 000 kronor för i första hand driftskostnader.

Skansen

Från och med år 1997 redovisas anslaget för Skansen under anslaget till Centrala museer: Stiftelser.

Minskad statlig konsumtion

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen under år 1997 tas ut med följande belopp. Den beräknade besparingen för år 1999 redovisas också.

	1997 (TKR)	1999 (TKR)
Statens historiska museer	1 295	1 295
Statens konstmuseer	–	3 803
Naturhistoriska riksmuseet	–	3 322
Folkens museum – etnografiska	435	435
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	523	523
Statens sjöhistoriska museer	561	561
Arkitekturmuseet	–	352
Statens musiksamlingar	577	577
Stiftelsen Nordiska museet	1 815	1 815
Stiftelsen Skansen	1 436	1 436

Låneramar

Regeringen föreslår att följande låneramar beviljas.

	1997 (TKR)
Statens historiska museer	29 000
Statens konstmuseer	
Ordinarie verksamhet	14 850
Inredning och utrustning av Moderna museet	42 600
Naturhistoriska riksmuseet	30 547
Folkens museum – etnografiska	1 710
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	2 230
Statens sjöhistoriska museer	3 400
Arkitekturmuseet	
Ordinarie verksamhet	700
Basutställningar	2 000
Inredning och utrustning av nya museilokaler	13 900
Statens musiksamlingar	1 500
Statens försvarshistoriska museer	71 600

Engångsanvisningar för budgetåret 1995/96

Anslaget har minskats med de engångsanvisningar som anvisades till Statens konstmuseer på 6 540 000 kr för förhyring av nytt centralförråd och till Naturhistoris-

ka riksmuseet på 7 miljoner kronor för vissa hyreskostnader för lokalerna för spritsamlingarna samt på 7 426 000 kr för uppbyggnad av basutställningar.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER MEDELSFÖRDELNINGEN TILL DE CENTRALA MUSEERNA (TKR)

	1995/96 (18 MÅN.)	REGERINGENS FÖRSLAG 1997
<i>Centrala museer</i>		
Statens historiska museer	118 442	79 190
Statens konstmuseer	148 975	108 385
Naturhistoriska riksmuseet	173 410	108 039
Folkens museum – etnografiska	35 824	23 915
Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	41 220	27 498
Statens sjöhistoriska museer	85 256	57 337
Arkitekturmuseet	11 103	10 753
Statens musiksamlingar	42 050	28 441
Statens försvarshistoriska museer	–	59 169
Etnografiska museet i Göteborg	–	3 750
Totalt för myndigheterna	656 280	506 477

	1995/96 (18 MÅN.)	REGERINGENS FÖRSLAG 1997
<i>Stiftelser</i>		
Stiftelsen Nordiska museet	127 330	84 826
Stiftelsen Skansen ¹	70 044	46 447
Stiftelsen Tekniska museet	54 346	37 252
Totalt för stiftelserna	251 720	168 525
Totalt för samtliga centrala museer	908 000	675 002

¹Budgetåret 1995/96 anslaget B6. Bidrag till vissa museer

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till ca 703 miljoner kronor och för år 1999 till ca 737 miljoner kronor.

H 1. Centrala museer: Myndigheter

1994/95	Utgift	416 911 ¹	Anslagssparande	6 957
1995/96	Anslag	656 280	Utgiftsprognos	665 052
			därav 1996	463 693
1997	Förslag	506 477		
1998	Beräknat	530 190		
1999	Beräknat	563 953 ²		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Preliminärt beräknat i avvaktan på regeringens förslag, som skall lämnas till riksdagen under år 1997, angående bl.a. ett samlat etnografiskt centralmuseum i Göteborg

H 2. Centrala museer: Stiftelser

1994/95	Utgift	157 432 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	251 720	Utgiftsprognos	251 322
			därav 1996	167 548
1997	Förslag	168 525		
1998	Beräknat	172 738		
1999	Beräknat	173 433		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Inkl. bidraget till Skansen

H 3. Bidrag till regionala museer

1994/95	Utgift	101 555 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	152 520	Utgiftsprognos	153 421
			därav 1996	102 916
1997	Förslag	105 680		
1998	Beräknat	109 590		
1999	Beräknat	113 207		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Inkl. anslagsposten Kostnader för lönebidragsanställda vid regionala museer, anslaget Bidrag för vissa museer m.m.

Statsbidrag utgår enligt förordningen (1977:547) om statsbidrag till regionala museer till regionalt verksamt museum som regeringen har förklarat berättigat till sådant bidrag. Museet skall bedriva insamling och dokumentation samt utställningsverksamhet, informationsverksamhet och annan utåtriktad verksamhet. I sin utåtriktade verksamhet skall museet eftersträva att verksamheten blir tillgänglig inom olika delar av regionen och att den når olika publikkategorier. Museet ansvarar också för uppgifter inom den statliga kulturmiljöorganisationen. Statsbidrag utgår endast till museum som också får bidrag från landstingskommun eller kommun.

Enligt beslut av regeringen är 26 museer berättigade till bidrag. Underlaget för beräkningen av statsbidraget är det antal grundbelopp som varje år fastställs för museerna. Antalet grundbelopp för budgetåret 1995/96 har fastställts till 729. Grundbeloppet för innevarande budgetår har fastställts till 204 300 kr. Statsbidraget uppgår till 55 procent av grundbeloppet. Statens kulturråd fördelar grundbeloppen mellan de bidragsberättigade museerna efter samråd med Riksantikvarieämbetet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 105 680 tkr

Övrigt

I propositionen 1996/97:3 om kulturpolitik föreslås ett förändrat bidragssystem för de regionala kulturinstitutionerna. I propositionen behandlas vidare roll- och ansvarsfördelningen inom det regionala kulturmiljöarbetet.

Anslaget till regionala museer ingår fr.o.m. år 1997 i det nya bidragssystem för regional kulturverksamhet som föreslås i propositionen om kulturpolitik. Medlen till regionala museer beräknas för år 1997 uppgå till 84 793 000 kr. Dessa medel indelas i s.k. stödenheter om 100 000 kronor. Sålunda kommer 847 stödenheter att fördelas till regionala museer för år 1997. Dessutom föreslås att 2 procent av medlen för 1997 skall användas för riktade tidsbegränsade insatser och att denna andel ökar till 4 procent 1998 och till 6 procent 1999. Dessa riktade bidrag bör för de regionala museernas del under år 1997 gälla arbete för nya publikgrupper samt granskningen av museernas samlingar med utgångspunkt i teman som klass, kön, generation och kulturell bakgrund.

Regeringen bedömer att bidraget till regionala museer har varit ändamålsenligt. Till grund för bedömningen ligger Statens kulturråds årsredovisning och fördjupade anslagsframställning. Uppföljningen och utvärderingen av bidraget bör dock fördjupas, bl.a. mot bakgrund av regeringens förslag avseende roll- och ansvarsfördelningen inom det regionala kulturmiljöarbetet.

Under det nuvarande anslaget Bidrag till vissa museer m.m. har anvisats medel för kostnader för lönebidragsanställda vid regionala museer. Regeringen föreslår att dessa medel anvisas under detta anslag för att få en mer sammanhållen bild av bidragen till länsmuseum. Anslaget ökar således med 20 887 000 kr inkl. viss prisomräkning.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 109 590 000 kr och för år 1999 till 113 207 000 kr.

H 4. Bidrag till vissa museer

1994/95	Utgift	35 580 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	52 715	Utgiftsprognos	52 715
			därav 1996	35 294
1997	Förslag	37 951		
1998	Beräknat	38 881		
1999	Beräknat	38 556		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Exkl. bidragen till Stiftelsen Skansen och Bidrag till lönebidragsanställda vid regionala museer. Bidragen redovisas under anslagen Centrala museer: Stiftelser resp. Bidrag till regionala museer.

Från anslaget lämnas bidrag till ett antal museer och andra institutioner, de flesta med viss formell anknytning till staten. Regeringen har fastställt stadgar för stiftelserna Dansmuseifonden (Dansmuseet), Drottningholms teatermuseum, Carl och Olga Milles Lidingöhem (Millesgården), Thielska galleriet och Föremålsvård i Kiruna. Av de övriga står stiftelserna Strindbergsmuseet och Rooseum delvis under kommunalt huvudmannaskap, medan stiftelserna Arbetets museum och Judiska museet bildats av organisationer och andra intressenter. Statens mål med att ge bidrag till de museer och övriga institutioner som ryms under detta anslag är att de skall bevara vårt kulturarv. De skall tillsammans utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER MEDELSFÖRDELNINGEN (TKR)

	1995/96 (18 MÅN.)	REGERINGENS FÖRSLAG 1997
1. Arbetets museum	16 189	11 076
2. Dansmuseifonden för Dansmuseet	11 461	7 815
3. Drottningholms teatermuseum	7 425	5 178
4. Carl och Olga Milles Lidingöhem	1 827	1 211
5. Thielska galleriet	1 884	2 272
6. Föremålsvård i Kiruna	9 103	6 223
7. Röhsska museet	–	500
8. Rooseum	1 500	2 000
9. Strindbergsmuseet	639	426
10. Judiska museet	450	300
11. Bildmuseet		750
12. Vissa kostnader för centrala museer m.m.	2 237	–
13. Zornmuseet	–	200
Totalt	52 715	37 951

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för statens bidrag till de museer och institutioner som ryms under anslaget är att de skall bevara vårt kulturarv. Museerna och institutionerna skall tillsammans utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

Resurser 1997

Anslag 37 951 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttrandet över detta samt de under anslaget

inrymda museernas och institutionernas fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av dem. Utöver det som framgår i denna proposition redovisas regeringens ställningstaganden angående ifrågavarande museer och institutioner i propositionen om kulturpolitik.

Enligt regeringens bedömning har de museer och övriga institutioner som samlas under detta anslag i allt väsentligt uppfyllt målen för resp. verksamhet.

Statens mål med att ge bidrag till de museer och övriga institutioner som ryms under detta anslag är att de skall bevara vårt kulturarv. De skall tillsammans utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen för år 1997 tas ut med följande belopp. Den beräknade besparingen för år 1999 redovisas också.

	1997 (TKR)	1999 (TKR)
Arbetets museum	–	665
Dansmuseifonden för Dansmuseet	–	328
Drottningholms teatermuseum	110	110
Carl och Olga Milles Lidingöhem	37	37
Thielska galleriet	17	17
Föremålsvård i Kiruna	–	373

Som ett led i en regionalpolitisk satsning på samtidskonsten och konsthundningen bör Rooseum i Malmö förstärkas med en miljon kronor och ytterligare 750 000 kr föreslås anvisas till Bildmuseet i Umeå. Röhsska museet i Göteborg föreslås få ett nätverksansvar för konsthantverk och formgivning. För detta uppdrag anvisas Röhsska museet ett särskilt bidrag på 500 000 kr. I regeringens proposition om kulturpolitik utvecklas ovan nämnda uppgifter ytterligare.

Thielska galleriet har under en följd av år fått bidrag från Statens kulturråd för bevakningskostnader från anslagsposten Vissa kostnader för centrala museer m.m. Kulturrådet föreslår nu att medlen för Thielska galleriets bevakning i stället anvisas direkt till galleriet. Regeringen instämmer i Kulturrådets förslag och föreslår att 855 000 kr anvisas för detta ändamål.

Statens kulturråd har föreslagit att anslagsposten Vissa kostnader för centrala museer upphör och att medlen anvisas under särskilda anslagsposter. Som redovisats ovan föreslås att 855 000 kr anvisas till Thielska galleriet. Vidare föreslås att 200 000 kr anvisas till Zornmuseet för fastighetsunderhåll under en särskild anslagspost under detta anslag. Regeringen föreslår att återstående del av anslagsposten under år 1997, 436 000 kr, får användas för omprioriteringar inom kulturområdet.

Under anslaget Nationella uppdrag redovisas regeringens förslag om att inrätta ett tidsbegränsat natio-

nell uppdrag inom museiområdet och att uppdraget för perioden 1997–1999 ges till Stiftelsen Arbetets museum. Vidare föreslås att museet med anledning härav tilldelas ett bidrag på en miljon kronor.

Stiftelsen Skansen föreslås, som tidigare nämnts, få sitt anslag redovisat under anslaget Centrala museer: Stiftelser. Slutligen föreslår regeringen att anslagsposten Kostnader för lönebidragsanställda vid regionala museer anvisas under anslaget Bidrag till regionala museer.

Utfallsutvecklingen närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelser från anvisade medel.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen slutsatsen att de verksamheter som bedrivs av museer och övriga institutioner som återfinns under detta anslag svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Uppdragen för dem bör ligga fast.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 38 881 000 kr och för år 1999 till 38 556 000 kr.

H 5. Stöd till icke-statliga kulturlokaler

1994/95	Utgift	43 520 ¹		
1995/96	Anslag	27 500	Utgiftsprognos	27 500
			därav 1996	17 466
1997	Förslag	10 000		
1998	Beräknat	10 000		
1999	Beräknat	10 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Bidraget används enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler. Det innebär att stöd kan ges i form av bidrag till ny- eller ombyggnad av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Bidrag kan också ges till standardhöjande reparationer och handikappanpassning av sådana lokaler. Beslut om bidrag fattas av Boverkets samlingslokalsdelegation efter samråd med Statens kulturråd. Beslut om bidrag fattas innan aktuella byggnadsarbeten påbörjas, och utbetalas när arbetena är avslutade, vilket kan ta flera år. Av denna anledning varierar storleken på utbetalningarna år från år och kan vara betydligt större eller mindre än beslutsramen, beroende på beslut som ligger flera år bakåt i tiden.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar att utbetalningar gjorts av under tidigare budgetår beslutade bidrag, vilket lett till ett överskridande på ca 8,5 miljoner kronor. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att utgifterna i huvudsak överensstämmer med anvisade medel.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 10 000 tkr

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Boverkets årsredovisning och anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av stödet till icke-statliga kulturlokaler. Utöver det som framgår i denna proposition redovisas regeringens ställningstaganden angående stödet till icke-statliga kulturlokaler i propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3).

Enligt regeringens bedömning är resultatet av verksamheten tillfredsställande. Vid handläggningen har kulturpolitiskt angelägna projekt beaktats. Resultatredovisningen visar att under budgetåret 1994/95 inkom ansökningar om stöd för ett 90-tal kulturlokalsprojekt med sammanlagt 250 miljoner kronor i sökt bidragsbelopp. Boverket har under budgetåret 1994/95 fördelat 75 miljoner kronor i stöd till icke-statliga kulturlokaler, inkl. 50 miljoner kronor som anvisats som särskilt arbetsmarknadsstöd. Ur det ordinarie anslaget på 25 miljoner kronor beviljades 15 miljoner kronor till museer och 10 miljoner kronor till konsertlokaler. Stödet har i huvudsak använts för ändring, tillbyggnad och handikappanpassning av icke-statliga kulturlokaler.

Bidraget har tidigare anvisats under ett förslagsanslag med möjligheter att inom en bestämd beslutanderam besluta om bidrag för utbetalning under kommande budgetår. Detta innebär en viss osäkerhet när det gäller att fastställa anslagsbeloppet och en risk för överskridande. Införandet av ett utgiftstak för staten innebär också att möjligheterna till överskridande minskar. Regeringen föreslår därför att Boverket bemyndigas att inom anslagets ram besluta om bidrag för utbetalning under senare budgetår och att anslaget anvisas under ett ramanslag. Regeringen förutsätter att Boverket har en noggrann uppföljning och kontroll över anslagsutvecklingen så att anslaget inte överskrids.

Utfallsutvecklingen närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelser från anvisade medel.

Regeringen vill för riksdagens kännedom nämna att stödet till allmänna samlingslokaler, finansierat genom anslaget N 1. Bidrag till allmänna samlingslokaler, anpassas till den nya budgetordningen vilket bl.a. innebär att det tidigare kösystemet för stöd till allmänna samlingslokaler upphör att gälla. Regeringen avser även att ändra samlingslokalsdelegationens sammansättning så att opartiskhet garanteras vid myndighetsutövningen.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen slutsatsen att stödet till icke-statliga kulturlokaler i allt väsentligt används på ett effektivt sätt och ger önskat resultat.

För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna uppgå till oförändrat 10 miljoner kronor.

H 6. Stiftelsen Riksställningar

1994/95	Utgift	33 355 ¹		
1995/96	Anslag	51 848	Utgiftsprognos	51 848
			därav 1996	34 565

1997 Förslag 33 849

1998 Beräknat 33 648

1999 Beräknat 34 422

¹ Beloppen anges i tusental kr

Riksställningar har enligt sina stadgar, fastställda av regeringen den 23 juni 1976, till uppgift att främja utställnings- och konstbildningsverksamheten genom att förmedla och anordna utställningar, biträda med rådgivning och annan service samt i övrigt utveckla och förnya utställningen som medium för kunskapsförmedling, debatt och upplevelse.

Riksställningar skall samarbeta och samråda med statliga och kommunala myndigheter, kulturinstitutioner, organisationer och enskilda som är verksamma i samhälls- och kulturlivet.

Vidare skall Riksställningar producera, distribuera och förmedla vandringsutställningar, förmedla kunskap och erfarenhet samt erbjuda tekniska tjänster till andra som vill arbeta med utställningar. Riksställningars verksamhet skall vara internationell men med tyngdpunkt lagd på Sverige och övriga Norden.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Riksställningar är att bevara vårt kulturarv. Riksställningar skall tillsammans med bl.a. museer utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

Resurser 1997

Anslag 33 849 tkr

Övrigt

I propositionen om kulturpolitik (prop. 1996/97:3) redovisar regeringen förslag om att Riksställningar den 1 januari 1998 skall omvandlas till myndighet.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU:1995:84) och remissyttranden över detta samt Riksställningars årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Riksställningar. Regeringens ställningstaganden angående Riksställningar redovisas i propositionen om kulturpolitik.

Enligt regeringens bedömning har Riksställningar

i allt väsentligt uppfyllt målen för verksamheten.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inga invändningar.

De övergripande målen för Riksutställningar är att bevara vårt kulturarv. Riksutställningar skall tillsammans med bl.a. museer utveckla och förmedla kunskap om och upplevelser av kulturarvet och härigenom ge perspektiv på samhällsutvecklingen.

Mot bakgrund av ovanstående drar regeringen slutsatsen att Riksutställningars verksamhet svarar mot en effektiv användning av insatta resurser. Uppdraget för Riksutställningar bör ligga fast.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att besparingen tas ut med 1 047 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till samma belopp. Utfallsutvecklingen för Riksutställningar närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelse från anvisade medel.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 33 648 000 kr och för år 1999 till 34 422 000 kr.

12 I. Film och medier

12.1 INLEDNING

Inom detta verksamhetsområde redovisas bl.a. statens stöd till svensk filmproduktion, stöd till filmkulturell verksamhet, statens insatser för TV-utbyte med Finland och Statens biografbyrå.

Vid sidan av de ändamål som finansieras över statsbudgeten finansieras radio och TV i allmänhetens tjänst med TV-avgiftsmedel. För kalenderåret 1997 föreslås att ca 4,8 miljarder kronor (i 1994 års prisläge) anvisas för verksamheten.

Stödet till filmområdet ökar med 2,5 miljoner kronor under år 1997, till följd av regeringens förslag i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik. I propositionen föreslås att ett särskilt stöd till regionala resurscentrum för film och video skall inrättas. För år 1998 och år 1999 ökas stödet till filmområdet ytterligare till följd av utökade satsningar på de regionala resurscentrumen för film och video. Som en följd av mervärdesskattebeläggningen av handel med vissa upphovsrätter m.m. fr.o.m. den 1 januari 1997 förändras medelstilleddelningen för Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

I betänkandet (SOU 1995:84) Kulturpolitikens inriktning föreslås att Svenska Filminstitutet skall tillföras statliga medel för stöd till regionala filmproduktionsfonder och regionala film- och medicentrum, i syfte att främja regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på barn och ungdom. Regeringens ställningstaganden redovisas i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik. Regeringen föreslår i propositionen att ett särskilt stöd till regionala resurscentrum för film och video skall inrättas.

Statens biografbyrå har i sin fördjupade anslagsframställning begärt att byråns roll samt nuvarande lagstiftning skall ses över. Det kan ifrågasättas om Biografbyråns verksamhet är anpassad till dagens situation med flera distributionsvägar för film och andra rörliga bilder, nya TV-kanaler, videofilmer, video-on-demand och annan ny teknik. Regeringen överväger att tillsätta en

parlamentarisk utredning som skall utreda frågorna om filmcensur och Biografbyråns framtida inriktning m.m.

I propositionen 1996/97:10 om mervärdesskatt inom kultur-, utbildnings- och idrottsområdet föreslås vissa ändringar i mervärdesskattelagstiftningen till följd av Sveriges medlemskap i EU. Ändringarna innebär bl.a. att 6 % mervärdesskatt införs för upplåtelse eller överlåtelse av vissa upphovsrätter, samt att framställning, kopiering eller annan efterbehandling av kinematografisk film beläggs med 25 % mervärdesskatt innevarande år. Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB hör till de icke skattskyldiga personer som saknar avdragsrätt för ingående skatt och som därför kan komma att påverkas av införande av mervärdesskatt på handel med vissa upphovsrätter och på framställning etc. av kinematografisk film. Regeringen gör bedömningen att medelsanvisningen till public service-företagen bör öka som en följd av mervärdesskattebeläggningen. Detta finansieras via en TV-avgiftshöjning med ytterligare tolv kronor till 1 536 kr per år.

Betänkandet (SOU 1995:84) Kulturpolitikens inriktning och remissyttranden över detta, årsredovisningar, verksamhetsberättelser och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultatet inom verksamhetsområdet. Regeringens ställningstaganden angående Filminstitutets verksamhet redovisas i propositionen om kulturpolitik. Enligt regeringens bedömning är resultatet av verksamheten i allt väsentligt tillfredsställande. Regeringen utvecklar denna bedömning i propositionen om kulturpolitik samt nedan under resp. anslag.

UTGIFTSUTVECKLINGEN FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
161,1	240,6	241,3	98,3	165,2	170,5	175,8

12.2 ANSLAG

I 1. Filmstöd

Nytt anslag (förslag)		125 338 ¹
1998	Beräknat	129 838
1999	Beräknat	134 338

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget beräknas kostnader för statens stöd till svensk filmproduktion m.m., filmkulturell verksamhet (inkl. Konstnärsnämndens filmstöd) samt regionala resurscentrum för film och video.

Syftet med statens stöd till filmområdet är att bidra till att uppfylla de åtaganden och ändamål som anges i 1993 års finansieringsavtal för Stiftelsen Svenska Filminstitutets stöd till värdefull svensk filmproduktion. Syftet är också att genom Filminstitutet främja spridning och visning av värdefull film, främja regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på barn och ungdom, främja bevarandet och tillgängliggörandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse för forskning och allmänhet samt verka för internationellt samarbete på filmområdet samt att genom Konstnärsnämnden främja produktion av kortfilm.

Stödet till svensk filmproduktion finansieras genom avtal mellan staten och berörda branscher. Avtalet mellan staten, film- och videobranchen samt Sveriges Television AB och Nordisk Television AB (numera TV4 AB) trädde i kraft den 1 januari 1993 och gäller t.o.m. den 31 december 1998. Avtalet reglerar utformningen av Filminstitutets stöd till svensk filmproduktion jämte vissa övriga branschrelaterade stöd samt parternas finansiering av denna verksamhet. Enligt riksdagens beslut våren 1996 (prop. 1995/96:191, bet. 1995/96:SkU28, rskr. 1995/96:290) skall mervärdesskatt tas ut med 6 procent på entréavgifter till biografreställningar fr.o.m. den 1 juli 1996. I samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition hölls överläggningar med avtalsparterna i syfte att klargöra hur avtalet påverkas av denna mervärdesskatt.

Finansieringsavtalet för Filminstitutets stöd till svensk filmproduktion m.m. genererade under budgetåret 1994/95 ca 197,2 mkr, varav ca 161,4 mkr utgick till stöd till svensk filmproduktion.

Utöver att fördela stödet till svensk filmproduktion skall Filminstitutet utföra uppdrag åt staten på det filmkulturella området. Stödet till filmkulturell verksamhet finansieras helt och hållet av statliga medel.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 125 338 tkr

Övrigt

Regeringen har i prop. 1996/97:3 Kulturpolitik redovisat ställningstaganden vad gäller inriktningen på den framtida statliga filmpolitiken. I propositionen föreslår regeringen att ett särskilt stöd till regionala resurscentrum för film och video skall inrättas, för att främja regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på barn och ungdom.

Betänkandet (SOU 1995:84) Kulturpolitikens inriktning och remissyttrandena över detta samt Filminstitutets verksamhetsberättelse jämte fördjupade anslagsframställning ligger till grund för regeringens fördjupade prövning av den statliga filmpolitiken. Regeringens ställningstaganden i dessa frågor redovisas i prop. 1996/97:3 Kulturpolitik. I kulturpropositionen föreslår regeringen att ett särskilt stöd till regionala resurscentrum för film och video skall inrättas, för att främja regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på barn och ungdom. Inrättandet av stödet föranleder en ökning av det totala stödet till filmområdet med 11,5 miljoner kronor, varav 2,5 miljoner kronor år 1997 och 4,5 miljoner kronor för vardera åren 1998 och 1999. Av de medel som i dag används för motsvarande ändamål inom stödet till filmkulturell verksamhet överförs 2 miljoner kronor till det nya stödet.

Regeringen föreslår att stöden till svensk filmproduktion m.m., filmkulturell verksamhet (inkl. Konstnärsnämndens filmstöd) samt stödet till regionala resurscentrum för film och video redovisas under ett gemensamt ramanslag benämnt Filmstöd. Av det ramanslag för stöd till filmområdet som regeringen föreslår beräknar regeringen att 61 500 000 kr anvisas för stöd till svensk filmproduktion m.m., 57 110 000 kr anvisas för stöd till filmkulturell verksamhet, 4 500 000 kr, uppdelat i 45 stödenheter, anvisas för stöd till regionala resurscentrum för film och video och 2 228 000 kr anvisas för Konstnärsnämndens stöd till produktion av kortfilm.

För 1998 beräknas utgifterna uppgå till 129 838 000 kr. För år 1999 beräknas utgifterna till 134 338 000 kr. Beräkningen utgår från en ökning av det stöd till regionala resurscentrum för film och video som regeringen föreslår i propositionen om kulturpolitik. I beräkningen för år 1999 antas att ett nytt film- och videoavtal inte skall föranleda någon utgiftshöjning för staten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 125 338 000 kr bör anvisas till Filmstöd för år 1997.

I 2. Statens biografbyrå

1994/95	Utgift	7 920 ¹	Anslagssparande	80
1995/96	Anslag	11 589	Utgiftsprognos	11 365
			därav 1996	7 781
1997	Förslag	7 591		
1998	Beräknat	7 542		
1999	Beräknat	7 620		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens biografbyrå skall enligt lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram samt enligt sin instruktion (1990:994) granska filmer och videogram avsedda för offentlig visning. Biografbyrån är också tillsynsmyndighet för videogrammarknaden och skall yttra sig till Justitiekanslern i vissa åtalsärenden rörande våldsskildringar i filmer.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Statens biografbyrå är att förhindra förekomsten av filmer som innehåller framställningar som kan verka skadliga.

Resurser 1997

Ramanslag 7 591 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 7 000 tkr

Övrigt

Regeringen föreslår sänkningar av Biografbyråns olika avgifter.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt Statens biografbyrås årsredovisning och fördjupade anslagsframställning har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av Biografbyrån.

Enligt regeringens bedömning uppfyller Biografbyrån i allt väsentligt målen för verksamheten. Granskningsverksamheten innebär att samtliga filmer som visas offentligt skall vara försedda med av Biografbyrån beslutad åldersgräns och även på videomarknaden har Biografbyråns verksamhet en återhållande effekt. Under kommande budgetår skall Biografbyråns verksamhet fortsätta i enlighet med ovan nämnda mål. Det kan dock ifrågasättas om Biografbyråns verksamhet är anpassad till dagens situation med fler distributionsvägar för film och andra rörliga bilder, nya TV-kanaler, videofilmer, video-on-demand och annan ny teknik. Regeringen överväger för närvarande att tillsätta en parlamentarisk kommitté som skall utreda frågorna om filmcensur och Biografbyråns framtida inriktning m.m.

Biografbyråns granskningsverksamhet bekostas med avgifter som redovisas på statsbudgetens inkomstsida under rubriken 2522 Avgifter för granskning av filmer och videogram. Budgetåret 1994/95 var intäkterna av granskning 9 756 000 kr. Granskningsavgifterna skall motsvara kostnaderna för Biografbyråns granskningsverksamhet. Trots att granskningsavgifterna sänktes från den 1 juli 1994 visar Biografbyråns ekonomiska redovisning att intäkterna vida överstigit kostnaderna under de senaste fyra budgetåren. RRV och Biografbyrån har på uppdrag av regeringen gjort en översyn av nivån på de olika avgifterna och inkommit med ett förslag om sänkta avgifter. Detta har remitterats och de flesta instanserna tillstyrker förslaget. Regeringen föreslår sänkningar av de olika avgifterna inom Biografbyråns verksamhet motsvarande totalt ca 20 % av Biografbyråns intäkter. Förslaget föranleder ändringar av lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Förslag till lag om sådana ändringar finns i avsnitt 2.1. Eftersom det endast är fråga om en sänkning av beloppen för granskningen anser regeringen att lagändringarna är av sådan beskaffenhet att lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

RRV har lämnat invändning i revisionsberättelsen angående att styrelsen vid granskningstillfället inte hade fattat beslut om årsredovisningen. Detta beslut fattade styrelsen kort därefter. RRV bedömer dock att Biografbyråns årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande.

Målet för Statens biografbyrå är att förhindra förekomsten av filmer som innehåller framställningar som kan verka skadliga.

Regeringen föreslår att Biografbyrån för nästa budgetår beviljas en låneram på sammanlagt 2 miljoner kronor.

Utfallsutvecklingen för Biografbyrån närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen avvikelser från anvisade medel.

Mot bakgrund av det som nämnts ovan drar regeringen följande slutsatser. Biografbyråns verksamhet svarar mot ett effektivt bruk av de insatta resurserna. Uppdraget för byrån bör tills vidare ligga kvar.

För 1998 beräknas utgifterna uppgå till 7 542 000 kr. Beräkningen utgår från att verksamheten förblir oförändrad. För år 1999 beräknas utgifterna uppgå till 7 620 000 kr med oförändrad verksamhet.

Med hänvisning till vad regeringen föreslagit om besparing på statlig konsumtion i inledningen till utgiftsområdet i Kulturdepartementets avsnitt föreslås att en besparing tas ut med 235 000 kr år 1997. För år 1998 beräknas besparingen till samma belopp. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att 7 591 000 kr bör anvisas Statens biografbyrå för år 1997.

I 3. Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland

1994/95	Utgift	28 125 ¹		
1995/96	Anslag	43 666	Utgiftsprognos	43 666
			därav 1996	24 323
1997	Förslag	30 744		
1998	Beräknat	31 574		
1999	Beräknat	32 332		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget bekostas de kostnader TERACOM Svensk Rundradio AB (Teracom) har för rundradiosändning i Storstockholmsområdet av finländska TV-program och för tillhandahållande och överföring av en svensk programkanal till Finland, de kostnader Svenska Kabel-TV AB, som bytt namn till Telia Infomedia Television AB, har för överföring av den finländska programkanalen till kabelnät på ett antal orter i Sverige, samt Sverigefinska Riksförbundets kostnader i samband med utsändning av den finländska programkanalen i Sverige. De sistnämnda kostnaderna baserar sig på överenskommelser mellan riksförbundet och förhandlingsorganisationen Copyswede såsom företrädare för vissa rättighetshavarorganisationer.

Utsändningen av ett finländskt TV-program i Sverige sker för närvarande med stöd av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram. Denna lag upphör att gälla den 1 december 1996 men motsvarande regler har inarbetats i radio- och TV-lagen (1996:844) som träder i kraft vid samma tidpunkt.

Regeringen har den 2 februari 1996 meddelat Sverigefinska Riksförbundet tillstånd att också under år 1996 bedriva sådana sändningar.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 30 744 tkr

Övrigt

Förhandlingar pågår för närvarande om ett motsvarande avtal för kalenderåret 1997 mellan Sverigefinska Riksförbundet och företrädare för berörda rättighetshavarorganisationer avseende ersättning för utsändningen och något avtal har ännu inte redovisats för regeringen. Regeringen avser att senare redovisa om utfallet av förhandlingarna.

Till grund för regeringens prövning ligger avtal mellan staten och Svenska Kabel-TV AB (nu Telia Infomedia Television AB), Teracom och Sverigefinska Riksförbundet. Bidraget till Sverigefinska Riksförbundet utbetalas

av regeringen. Regeringen tilldelade i februari 1996 Sverigefinska Riksförbundet 3 580 549 kr för verksamheten under kalenderåret 1996.

Förhandlingar pågår för närvarande om ett motsvarande avtal för kalenderåret 1997 mellan Sverigefinska Riksförbundet och företrädare för berörda rättighetshavarorganisationer avseende ersättning för utsändningen. Regeringen avser att senare redovisa om utfallet av förhandlingarna har inneburit ändringar i bidraget till förbundet.

Enligt regeringens bedömning har målen för bidraget i allt väsentligt uppfyllts. Med en framtida digital sändningsteknik kan förutsättningarna för detta TV-utbyte komma att ändras. Regeringen gör dock den bedömningen att verksamheten för 1997 skall vara oförändrad.

För 1998 beräknas utgifterna uppgå till 31 574 000 kr. Beräkningen utgår från att verksamheten förblir oförändrad. För år 1999 beräknas utgifterna uppgå till 32 332 000 kr med oförändrad verksamhet.

Mot bakgrund av det som nämnts ovan föreslår regeringen att 30 744 000 kr bör anvisas till Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland för år 1997.

I 4. Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete

Nytt anslag (förslag) 1 510¹

1998	Beräknat	1 510
1999	Beräknat	1 510

¹ Beloppen anges i tusental kr

Inom anslaget bekostas för svensk medverkan i vissa europeiska utredningsprojekt och samarbete inom det s.k. Audiovisuella Eureka.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 1 510 tkr

Audiovisuella Eureka etablerades 1989 och är ett mellanstatligt forum med syfte att underlätta etableringen av transnationella audiovisuella projekt. Nya arbetsuppgifter har fastställts genom en deklaration som skall gälla under tiden den 1 januari 1996 till den 31 december 1999. Insatserna skall koncentreras till att stödja och initiera projekt inom områdena utbildning, utveckling och distribution av europeisk film, TV och video.

Rollen som förmedlare mellan de deltagande länder som inte är medlemmar i EU och de som är EU-medlemmar betonas.

Det s.k. Audiovisuella Observatoriet etablerades 1992 och är ett forsknings- och statistikinstitut som samlar och distribuerar information om den europeiska film-, TV- och videoindustrin.

Sverige har ett starkt intresse av att följa utvecklingen på detta område.

Enligt regeringens bedömning har målen för bidraget i allt väsentligt uppfyllts.

Mot bakgrund av det som nämnts ovan föreslår regeringen att 1 510 000 kr bör anvisas till Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete för år 1997.

För 1998 och 1999 beräknas utgifterna uppgå till 1 510 000 kr för vardera året. Beräkningarna utgår från oförändrad verksamhet.

Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

Tillståndsperioden 1997–2001

Med anledning av propositionen En radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001 beslutade riksdagen i juni 1996 om bestämmelser och villkor som skall gälla under tillståndsperioden den 1 januari 1997–den 31 december 2001 för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten samt om medelstillelningen för år 1997 till Sveriges Television, Sveriges Radio, Radio Sweden och Sveriges Utbildningsradio (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297).

Regeringen avser att under år 1997 återkomma till riksdagen med förslag avseende bl.a. public service-företagens organisation och verksamhetsuppdrag vid krig och krigsfara.

Ändrad medelstillelning till Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB

Regeringens förslag: Som en följd av mervärdesskattebeläggningen av handel med vissa upphovsrätter samt framställning etc. av kinematografisk film fr.o.m. den 1 januari 1997 förändras medelstillelningen för Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Bakgrund: I proposition 1996/97:10 om mervärdesskatt inom kultur-, utbildnings- och idrottsområdet föreslås sådana ändringar i den svenska mervärdesskattelagstiftningen för kultur-, utbildnings- och idrottsområdet som behöver genomföras till följd av Sveriges medlemskap i EU. Ändringarna innebär bl.a. att 6 % mervärdesskatt införs för upplåtelse eller överlåtelse av upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk samt för upplåtelse eller

överlåtelse av rättighet till ljud- eller bildupptagning av en utövande konstnärs framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk. Förslaget innebär att även framställning, kopiering eller annan efterbehandling av kinematografisk film momsbeläggs med 25 %. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

I propositionen konstateras att Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB hör till de icke skattskyldiga personer som saknar avdragsrätt för ingående skatt och som därför kan komma att påverkas av införande av mervärdesskatt på handel med ovan angivna upphovsrätter och på framställning etc. av kinematografisk film. Priset exkl. mervärdesskatt på upphovsrätter till svenskproducerade verk, såsom filmer, musik m.m., kan visserligen förväntas falla i samband med mervärdesskattebeläggningen, som en följd av utökade möjligheter till avdrag för ingående skatt i film- och musikproduktion och annan produktion. Större delen av de upphovsrätter som public service-företagen förvärvar är dock utländska varför avlyftseffekten får begränsad betydelse. Regeringen gör bedömningen att en viss kostnadsökning för public service-företagen därmed kommer att uppstå som en följd av mervärdesskattebeläggningen.

Skälen för regeringens förslag: En stark public service-verksamhet kräver att företagen ges förutsättningar att finansiera sin verksamhet. I enlighet med 1996 års riksdagsbeslut om en radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001 (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297) skall Sveriges Television, Sveriges Radio inkl. Radio Sweden och Sveriges Utbildningsradio, samt Radiotjänst i Kiruna AB finansieras i huvudsak med TV-avgifter under den kommande tillståndsperioden.

Enligt regeringens beräkningar bör public service-företagen fr.o.m. den 1 januari 1997 kompenseras med 15,1 miljoner kronor per år (1994 års prisläge) för de kostnader som kommer att uppstå som en följd av mervärdesskattebeläggningen av handel med ovan angivna upphovsrätter och framställning etc. av kinematografisk film. Medlen för momskompensation bör fördelas med 11,0 miljoner kronor till Sveriges Television, 3,9 miljoner kronor till Sveriges Radio och 0,2 miljoner kronor till Sveriges Utbildningsradio. Finansieringen bör ske via en TV-avgiftshöjning.

För närvarande är TV-avgiften 1 476 kr eller 369 kr per tremånadersperiod. 1996 års riksdagsbeslut om en radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001 (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297) innebar att TV-avgiften skall höjas med 48 kr till 1 524 kr fr.o.m. den 1 januari 1997. Med hänsyn till att Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) i enlighet med lagen (1989:41) om TV-avgift har rätt att bedriva en försöksverksamhet med olika former för betalning av TV-avgiften, exempelvis månadsvisa automatiska överföringar från lönekonto eller andra bankkonton, bör TV-avgiften vara jämnt delbar med tolv.

Regeringen beräknar att en TV-avgiftshöjning är nödvändig för att finansiera momskompensationen till

programbolagen.

Regeringen föreslår därmed att TV-avgiften höjs med ytterligare 12 kr till totalt 60 kr vilket motsvarar 1 536 kr per helår fr.o.m. den 1 januari 1997. Avgiften för en tremånadersperiod blir därmed 384 kr.

Regeringens förslag om TV-avgiften förutsätter en ändring i lagen (1996:852) om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift. Förslag till lag om en sådan ändring finns under avsnitt 2.2.

Lagförslaget berör i och för sig ett sådant ämne som avses i 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen. Eftersom det endast är fråga om en ändring av beloppets storlek anser regeringen att lagändringen är av sådan beskaffenhet att lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

Med hänsyn till att de ökade kostnaderna för moms fördelas olika mellan Sveriges Television, Sveriges Radio och Sveriges Utbildningsradio bör fördelningsnyck-

eln justeras till 60,57 % för Sveriges Television, 34,67% till Sveriges Radio och 4,76 % till Sveriges Utbildningsradio och gälla för tillståndsperioden 1997–2001. I enlighet med 1996 års riksdagsbeslut om en radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001 skall programbolagen även fortsättningsvis i samförstånd kunna justera fördelningsnyckeln om bolagen exempelvis kommer överens om att omfördela ansvaret för olika gemensamma funktioner.

De samlade medlen för år 1997 kommer därmed att fördelas med 2 891,6 miljoner kronor till Sveriges Television, 1 655,2 miljoner kronor till Sveriges Radio och 227,2 miljoner kronor till Sveriges Utbildningsradio (1994 års prisläge enligt kompensationsindex). Därutöver skall, enligt riksdagsbeslut (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:297) 36,4 miljoner kronor i 1994 års prisläge tilldelas Radio Sweden.

13 J. Forskning

13.1 INLEDNING

Verksamhetsområdet omfattar statens stöd till forskning inom kultur- och medieområdet. Medlen beräknas under två anslag: Forsknings- och utvecklingsfrågor inom kulturområdet och Forskning och dokumentation om medieutvecklingen.

Anslaget Forskning och dokumentation om medieutvecklingen tillförs resurser vilket möjliggör en fortsatt utgivning av rapporten Mediebarometern.

I betänkandet massmedieforskning – för bransch och samhälle behandlades bl.a. frågan om Mediebarometerns framtid. I remissvaren har flera instanser uttryckt att NORDICOM liksom tidigare bör vara ansvarig för utgivningen av Mediebarometern. Regeringen anser att det är av stort värde att utgivningen av Mediebarometern kan fortsätta.

I proposition 1996/97:5 Forskning och Samhälle anmäler regeringen sin avsikt att ge Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) i uppdrag att, i samverkan med berörda myndigheter och institutioner, utreda och föreslå åtgärder för uppbyggnad och utveckling av sektorsforskningen inom kulturområdet. Regeringen avser att tillföra HSFR 2,5 miljoner kronor från anslaget Forsknings- och utvecklingsfrågor inom kulturområdet för detta ändamål.

I övrigt föreslår regeringen ingen ändring av verksamheten och de statliga insatserna på området föreslås vara oförändrade.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens bedömning av resultaten inom verksamhetsområdet kultur- och medieforskning. Enligt regeringens bedömning är resultatet av forskningsverksamheten tillfredsställande. I övrigt har regeringen gjort den bedömningen att det statliga stödet för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet fyller en viktig funktion och har haft goda effekter på utvecklingen. Regeringen vill dock särskilt

understryka vikten av att långsiktigt utveckla forskningsinformationen i det svenska samhället och efterlyser också en aktivare samverkan mellan kulturinstitutioner, folkbildning, organisationer och universitet och högskolor.

Regeringen bedömer att anslagen är värdefulla för kunskapen kring och utvecklingen av kultur- och mediesektorernas verksamhet och möjliggör uppbyggnad och spridning av kunskap inom kultur- och mediesektorerna. Staten bör därför lämna fortsatt stöd till forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet samt stöd till forskning och dokumentation om medieutvecklingen. Sammantaget leder regeringens bedömning till slutsatsen att insatserna på området varit ändamålsenliga och därför bör förbli i huvudsak oförändrade. Regeringen utvecklar denna bedömning i proposition 1996/97:5 Forskning och Samhälle.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
35,0	56,0	57,4	41,9	37,9	38,9	40,0

13.2 ANSLAG

J 1. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

1994/95	Utgift	34 400 ¹	Anslagssparande	6 487
1995/96	Anslag	55 100	Utgiftsprognos	56 530
			därav 1996	41 332
1997	Förslag	37 131		
1998	Beräknat	38 052		
1999	Beräknat	39 190		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Myndigheter som disponerar medel för forsknings- och

utvecklingsinsatser inom kulturområdet skall

- stödja långsiktig kunskapsuppbyggnad inom sitt ansvarsområde. Forskning som myndigheterna stöder eller själva bedriver skall hålla hög kvalitet och vara relevant för myndigheternas ansvarsområde,
- beakta behovet av att forskningsresultat av betydelse för myndighetens ansvarsområde återförs till verksamheten,
- verka till förmån för ökad rörlighet av forskare mellan forsknings- och utbildningsväsendet och samhället i övrigt,
- vidga det internationella samarbetet.

De utgifter som belastar anslaget är medel för verksamhetsforskning och utvecklingsarbete inom kultursektorn. Medlen utnyttjas för projekt inom Statens kulturråds, ansvarsmuseernas (Statens historiska museum, Statens konstmuseer, Naturhistoriska riksmuseet, Folkens museum – etnografiska och Stiftelsen Nordiska museet), Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Språk- och folkminnesinstitutets ansvarsområden. Vidare betalas kostnader för grundforskning vid Naturhistoriska riksmuseet.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar en god överensstämmelse. Dessutom visar prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår att utgifterna i huvudsak överensstämmer med anvisade medel.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER MEDELSFÖRDELNINGEN (TKR)

	1995/96 (18 MÅN.)	REGERINGENS FÖRSLAG 1997
1. Statens kulturråd	3 481	2 188
2. Ansvarsmuseerna	3 219	2 023
3. Riksarkivet	15 426	9 695
4. Riksantikvarieämbetet	24 136	15 170
5. Naturhistoriska riksmuseet	8 030	5 047
6. Språk- och folkminnesinstitutet	808	508
7. Till regeringens disposition	–	2 500
Totalt	55 100	37 131

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 37 131 tkr

Övrigt

I proposition 1996/97:5 Forskning och Samhälle redovisar regeringen bedömningar om anslagets inriktning och hantering. Regeringen avser att ge Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) i uppdrag att, i samverkan med berörda myndigheter och

institutioner, utreda och föreslå åtgärder för uppbyggnad och utveckling av sektorsforskningen inom kulturområdet.

Betänkandet Kulturpolitikens inriktning (SOU 1995:84) och remissyttranden över detta samt myndigheternas årsredovisningar och fördjupade anslagsframställningar har legat till grund för regeringens fördjupade prövning av anslaget. Utöver det som framgår i denna proposition redovisas regeringens ställningstaganden i proposition 1996/97:5 Forskning och Samhälle.

Enligt regeringens bedömning har målen för bidraget i allt väsentligt uppfyllts. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet bör vara långsiktiga och hålla en hög kvalitet. Myndigheterna har i sina årsredovisningar i stor utsträckning redovisat kvalitet-smått på sin forsknings- och utvecklingsverksamhet. Regeringen bedömer dock att gränsdragningen mellan vad som är insamlings-, dokumentations-, utrednings- och publiceringsverksamhet och vad som i strikt mening kan beskrivas som forskning bör förtydligas, särskilt vad gäller museerna. De myndigheter som har forskning som del i sitt uppdrag har ett ansvar för att föra ut ny kunskap både till de verksamma inom kultursektorn och till allmänheten. Detta arbete bör enligt regeringens mening förstärkas.

Genom anslaget har angelägen museiforskning kunnat genomföras som normalt inte får stöd av forskningsråden. Dokumentationen av och tillgängligheten till samlingarna har förbättrats.

För den kommande planeringsperioden skall de övergripande målen för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet ligga fast.

Utfallsutvecklingen närmast föregående och innevarande budgetår innebär ingen anmärkningsvärd avvikelser från anvisade medel.

Mot bakgrund av detta drar regeringen slutsatsen att bidraget i allt väsentligt används på ett effektivt sätt och ger önskade resultat.

I enlighet med regeringens förslag i proposition 1996/97:5 Forskning och Samhälle anmäler regeringen sin avsikt att Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet anvisas 2,5 miljoner kronor för att, i samverkan med berörda myndigheter och institutioner, utreda och föreslå åtgärder för uppbyggnad och utveckling av sektorsforskningen inom kulturområdet. Detta möjliggörs genom en proportionell minskning av varje anslagspost med sammanlagt 2,5 miljoner kronor.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 38 052 000 kr och för år 1999 till 39 190 000 kr.

J 2. Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

1994/95	Utgift	600 ¹		
1995/96	Anslag	900	Utgiftsprognos	900
			därav 1996	600
1997	Förslag	820		
1998	Beräknat	832		
1999	Beräknat	832		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utgår stöd till svenska avdelningen av Nordiska Dokumentationscentralen för masskommunikationsforskning (NORDICOM) vid Göteborgs universitet i Göteborg för information om forskningsresultat och för att utarbeta mediestatistik m.m.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 820 tkr

Övrigt

Forskning och dokumentation om medieutvecklingen tillförs resurser vilket möjliggör en fortsatt utgivning av rapporten Mediebarometern.

Verksamhetsberättelsen med ekonomisk redovisning för NORDICOM – Sveriges dokumentation av medieutvecklingen och betänkandet (SOU 1994:146) Massmedieforskning – för bransch och samhälle har legat till grund för regeringens ställningstagande. I nämnda betänkande behandlades bl.a. frågan om Mediebarometerns framtid. I remissvaren över betänkandet har flera instanser, däribland Statens kulturråd, Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet och Föreningen för Svensk Medie- och Kommunikationsforskning m.fl. uttryckt att NORDICOM liksom tidigare bör vara ansvarig för utgivningen av Mediebarometern. Regeringen föreslår mot den bakgrunden att medel bör beräknas under anslaget till Forskning och dokumentation om medieutvecklingen m.m. för fortsatt genomförande av arbetet med den årliga räckviddsundersökningen av de svenska medievanorna och publiceringen av undersökningen i rapporten Mediebarometern.

Regeringen bedömer att bidraget i allt väsentligt används på ett effektivt sätt och att Nordicoms uppgift att göra information tillgänglig om medie- och kommunikationsforskning tillgodoser ett allmänt intresse.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 832 000 kr. För år 1999 beräknas utgifterna uppgå till 832 000 kr. Beräkningarna utgår ifrån oförändrad verksamhet.

Mot bakgrund av det som nämnts ovan föreslår regeringen att 820 000 kr bör anvisas till Forskning och dokumentation om medieutvecklingen .

14 K. Trossamfund

14.1 INLEDNING

Regeringen lämnar inga förslag till förändringar. Stödet till trossamfunden är föremål för utredning inom ramen för arbetet att ändra relationerna mellan staten och Svenska kyrkan.

Sedan år 1971 har statsbidrag utgått till andra trossamfund än Svenska kyrkan.

Enligt förordningen (1987: 271) om statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan kan statsbidrag lämnas för religiös verksamhet (verksamhetsbidrag), lokaler till religiös verksamhet (lokalbidrag) och teologiska seminarier m.m. (utbildningsbidrag). Statsbidrag får beviljas de trossamfund som regeringen angett i förordningen. Vid bedömningen av om ett trossamfund skall kunna få statsbidrag har hänsyn tagits både till verksamhetens omfattning och till dess karaktär, dvs. om verksamheten uppfyller de villkor som anges i förordningen och om det är ett allmänt intresse att stödja verksamheten.

Frågor om bidrag till de trossamfund som anges i förordningen prövas av Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund. Nämnden består av företrädare för de bidragsberättigade samfunden. Ledamöterna i samarbetsnämnden utses av regeringen efter förslag från samfunden.

Ett principbeslut har fattats om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan (prop. 1995/96:80, bet. 1995/96:KU12, rskr. 1995/96:84). Med anledning härav ses bl.a. stödet till trossamfunden över av Utredningen om kyrkans personal och om samfundsstöd (C 1995:14, dir. 1995:162). Utredningsarbetet skall redovisas senast den 31 mars 1997.

Samarbetsnämnden har redovisat hur bidragen till trossamfunden har fördelats. Regeringen gör bedömningen att den nuvarande ordningen för fördelning av bidrag skall vara oförändrad i avvaktan på den nämnda utredningen.

UTGIFTSUTVECKLINGEN FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT 1994/95	ANSLAG 1995/96	UTGIFTS- PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
70,0	91,2	91,5	47,7	57,3	56,3	56,3

14.2 ANSLAG

K 1. Stöd till trossamfund

1994/95	Utgift	70 055 ¹	Reservation	261
1995/96	Anslag	91 200	Utgiftsprognos	91 461
			därav 199	47 726
1997	Förslag	57 300		
1998	Beräknat	56 300		
1999	Beräknat	56 300		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Ur anslaget betalas bidrag enligt förordningen om statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan. Som framgår av föregående avsnitt utgår bidragen i form av verksamhetsbidrag, lokalbidrag och utbildningsbidrag.

Ur anslaget betalas även efter beslut av regeringen statsbidrag till de danska, norska och isländska församlingarna i Sverige samt till ekumenisk verksamhet, kyrklig beredskap och restaurering av äldre domkyrkor m.m.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 57 300 tkr

Anslaget föreslås anvisas som ramanslag utan kreditmöjlighet.

Utöver bidrag från detta anslag har av arbetsmarknadspolitiska skäl för budgetåren 1992/93, 1993/94 och 1994/95 anvisats sammanlagt 80 miljoner kronor till lokaler åt trossamfund. En stor del av samfundens byggprojekt har kunnat tidigareläggas genom de extra anslagen, som fått en mycket god sysselsättningseffekt. Regeringen gjorde i budgetpropositionen 1994/95:100 (bil. 14) bedömningen att tidigareläggandet av dessa projekt medförde att medelsbehovet för lokalbidrag skulle komma att minska under de närmaste åren. Regeringens föreslog därför att besparingarna under detta anslag för såväl budgetåret 1995/96 som budgetåren 1997 och 1998 huvudsakligen skulle omfatta bidragen till lokaler. Besparingarna för budgetåren 1997 och 1998 avsåg beloppen 0,5 miljoner kronor resp. en miljon kronor. Riksdagen godkände inriktningen på bespa-

ringsåtgärderna (bet. 1994/95:KrU12, rskr. 1994/95:206).

Med hänsyn till regeringens program för sanering av de statliga finanserna anser regeringen att det är rimligt att ytterligare en besparing görs beträffande detta anslag med 3 miljoner kronor utöver den tidigare aviserade besparingen på 0,5 miljoner kronor under budgetåret 1997. Även denna besparing bör huvudsakligen avse lokalbidragen med tanke på de satsningar som tidigare gjorts av arbetsmarknadspolitiska skäl på trossamfundens lokaler.

För åren 1998 och 1999 beräknas anslaget uppgå till 56,3 miljoner kronor. Beräkningen utgår från att anslaget minskas med den aviserade besparingen om 1 miljon kronor fr.o.m. budgetåret 1998.

15 L. Folkbildning

15.1 INLEDNING

Inom verksamhetsområdet folkbildning ges bidrag till Folkbildningsrådet att fördelas på studieförbund och folkhögskolor, bidrag till Nämnden för vårdartjänst för att möjliggöra för elever med funktionshinder att studera vid folkhögskolor samt bidrag till Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet för teckenspråksutbildning, teckenspråkstolkutbildning och teckenspråkslärarutbildning vid folkhögskolor samt för kontakttolkutbildning vid folkhögskolor och studieförbund.

Folkbildningens roll inom den särskilda statliga vuxenutbildningssatsningen behandlas. Resurser för 10 000 platser i folkhögskolan anvisas. Ett särskilt stöd till uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor bör ges.

Folkbildningens roll i kulturpolitiken

Folkbildningens uppgift är att bidra till att stärka demokratin, ge medlemsskolning, ge utrymme för studier som växer fram ur deltagarnas egna erfarenheter, intressen och behov samt inte minst att svara för kulturverksamhet av olika slag.

Regeringen har denna dag beslutat att överlämna till riksdagen proposition om kulturpolitik. I propositionen betonas att folkbildningen och särskilt studieförbunden med sin breda verksamhet behöver spela en än mer aktiv och förnyande roll i kulturpolitiken. Folkbildningen bidrar till att utbudet av kulturaktiviteter kan komma hela landet och hela befolkningen till del, att fler får utrymme för ett eget kulturellt skapande och att folkbildningen för många, inte minst ungdomar, utgör en viktig introduktion till fortsatta kulturupplevelser. Dessutom är folkbildningen som arrangör och beställare en betydelsefull försörjningskälla för professionella kulturutövare.

Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen med en närmare redovisning av sin syn på folkbild-

ningen och statens ansvar för utvecklingen. I detta sammanhang kommer även folkbildningens kulturverksamhet och dess roll i ett större kultursammanhang att behandlas.

Folkbildningens roll inom vuxenutbildningssatsningen

Riksdagen har beslutat (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307) att en särskild statlig vuxenutbildningssatsning skall göras under fem år för att under denna period åstadkomma ett kraftigt kunskapslyft för den grupp vuxna som har störst behov av utbildning och som hittills har fått minst av samhällets utbildningsinsatser. Målgruppen för den särskilda utbildningsinsatsen är i första hand vuxna arbetslösa som helt eller delvis saknar treårig gymnasiekompetens. Därutöver skall satsningen också vända sig till anställda som helt eller delvis saknar denna kompetens. Övriga vuxna skall få delta i mån av plats. Satsningen skall också bidra till att utveckla nya former för att möta vuxnas utbildningsbehov i framtiden.

Staten lämnar särskilt bidrag för denna satsning med medel som beräknas täcka kostnaderna för minst 100 000 helårsplatser per år och satsningen skall vara fullt utbyggd från hösten 1997. Inom ramen för denna satsning har 10 000 platser per år, med början den 1 januari 1997, avsatts för folkhögskolorna att fördelas via Folkbildningsrådet. Första halvåret 1997 bör därvid för folkhögskolans del ses som en övergångsperiod under vilken de 10 000 platserna får utnyttjas i första hand för att möjliggöra fortsatta studier för de elever som studerar under höstterminen 1996 i särskilda kurser för arbetslösa. Under anslaget L1. Bidrag till folkbildningen har regeringen beräknat statsbidrag för de 10 000 platserna.

Med undantag av den satsning som görs på folkhögskolan och i kvalificerad yrkesutbildning skall kommunerna, med start den 1 juli 1997, ha ansvaret för att vuxenutbildningssatsningen genomförs. Regeringen räknar med att kommunerna därvid utnyttjar flera olika utbildningsanordnare utöver sin egen utbildningsorganisation. Genom uppdrag från kommuner bör därför folkhögskolorna kunna utnyttjas i vuxenutbildnings-

satsningen i större utsträckning än vad de 10 000 platserna medger. Motsvarande gäller även i hög grad studieförbundsavdelningarna i kommunerna. I prop. 1995/96:222 betonas särskilt studieförbundens goda förutsättningar att ta sig an orienteringskurser eller pröva-på-kurser och aktiv rekryteringsverksamhet bland studieovana vuxna. Kommunerna ges således den helt övervägande delen av ansvaret för vuxenutbildningssatsningen men ges samtidigt frihet att välja den organisation och utnyttja de utbildningsanordnare som är effektivast och bäst svarar mot målgruppens behov. Genom de erfarenheter som såväl studieförbund som folkhögskolor skaffat sig genom sin långa erfarenhet av särskilda kurser för arbetslösa bör dessa anordnare vara ett attraktivt alternativ för kommunerna.

Eftersom medel för satsningen fördelas till kommunerna i särskild ordning först fr.o.m. andra halvåret 1997 är det angeläget att studieförbundens verksamhet med särskilda kurser för arbetslösa fortsätter även under första halvåret 1997. Därigenom ges studieförbunden förutsättningar att upprätthålla den verksamhet och kompetens som inom området byggts upp under tidigare år inför kommande uppdrag från kommunerna. Folkbildningsrådet bör vid sin prövning av statsbidrag till studieförbund och folkhögskolor bedöma vilka resurser som behöver avdelas för sådan verksamhet och tilldela studieförbunden dessa resurser.

Stöd till uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor

De fackliga organisationerna har länge bedrivit utbildningsverksamhet för förtroendevalda och medlemmar. Verksamheten har varit av stor betydelse för den enskilde medlemmen och för den fackliga organisationen, men även för samhället i stort. En del av den fackliga utbildningen har bedömts så viktig ur samhällets synvinkel att de fackliga centralorganisationerna fått bidrag från staten för den. Det har gällt utbildning för förtroendevalda inom områden som t.ex. arbetsmiljö, medbestämmande, arbetsmarknad, socialpolitik, miljö, samhällsekonomi och internationella frågor. Många förtroendevalda inom de fackliga organisationerna har därigenom fått en god utbildning inom viktiga samhällsområden. Det har även gällt utbildning till stöd för uppsökande verksamhet för att stimulera till studier. Fram t.o.m. budgetåret 1991/92 fick förutom de fackliga organisationerna även Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges fiskares riksförbund och Företagarnas riksförbund bidrag till viss central kursverksamhet. Det statliga stödet för denna utbildning upphörde därefter. Detta har fått konsekvenser för utbildningen, eftersom organisationerna inte har haft ekonomiska förutsättningar att fortsätta bedriva den i nödvändig omfattning.

För att lyckas med det nationella kunskapslyft som nu behövs i samhället och i arbetslivet, krävs att man når ut till alla grupper och särskilt till dem med låg utbildning. Det är därvid väsentligt att så brett som möjligt föra ut idéerna om betydelsen av god utbild-

ning och livslångt lärande. Inte minst de fackliga organisationerna har goda förutsättningar att bidra genom olika former av uppsökande verksamhet bl.a. som ett led i det lokala folkbildningsarbetet.

Riksdagen har beslutat om en särskild vuxenutbildningssatsning (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307) fr.o.m. den 1 juli 1997. Målgruppen är vuxna, främst arbetslösa, som saknar treårig gymnasiekompetens. Regeringen fäster i detta sammanhang stor vikt vid betydelsen av uppsökande verksamhet och aktiv rekrytering för att stimulera dessa vuxna så att de vill och vågar börja studera. Regeringen betonar i propositionen såväl studieförbundens som de lokala parternas viktiga roll i detta arbete. Kommunerna skall ha ett huvudansvar för en stor del av satsningen. I propositionen anger regeringen att de bör etablera nära samarbete med parterna på arbetsmarknaden och tillsammans med dem utveckla nya former för uppsökande verksamhet och studie- och yrkesvägledning bland målgrupperna för att kartlägga individernas utbildningsbehov och önskemål. På samma sätt bör strävan vara att gemensamt hitta former för att inventera den lokala arbetsmarknadens utbildnings- och kompetensbehov. Organisationerna kan här göra en viktig insats.

Mot den bakgrunden bör därför särskilda medel utgå till utbildnings- och folkbildningsinsatser i de fackliga organisationerna och vissa andra organisationer. Bidraget skall avse utbildningsinsatser för att stimulera och utveckla uppsökande verksamhet så att intresset för studier och utbildning kan breddas. Det är därvid angeläget att utveckla formerna för denna uppsökande verksamhet så att det blir möjligt att nå de i den särskilda vuxenutbildningssatsningen prioriterade grupperna.

Bidraget skall också avse stöd till utbildning i samhällsfrågor. Detta är en viktig del av vuxenutbildningen. De förtroendevalda inom organisationerna kan på så sätt fördjupa sina kunskaper inom för samhällsutvecklingen centrala områden. Mot bakgrund av de senaste årens samhällsekonomiska utveckling och de utmaningar Sverige står inför framöver är det av särskild vikt att belysa och bredda kunskapen om de samhällsekonomiska sammanhangen.

Bidraget föreslås uppgå till 40 miljoner kronor.

Medlen skall fördelas till de fackliga organisationerna LO, TCO och SACO samt Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges fiskares riksförbund och Företagarnas riksförbund. Utgångspunkten för fördelningen av medlen bör bl.a. vara medlemstal i organisationerna, utbildningsnivån bland medlemmarna och med beaktande av syftet med den särskilda vuxenutbildningssatsningen. För att få del av medlen bör organisationerna redovisa en utbildningsplan för den verksamhet de avser att genomföra. Verksamheten bör i lämpliga delar genomföras i samverkan med folkbildningens organisationer, studieförbund eller folkhögskolor. Även den nu föreslagna verksamheten bör bli föremål för uppföljning och utvärdering.

Regeringen kommer senare att ta ställning till vem som lämpligen bör handha medelsfördelningen.

Den statliga utvärderingen av folkbildningen

Utredningen för statlig utvärdering av folkbildningen (U 1994:03), SUFO 96, är nu inne i slutskedet av sitt arbete och beräknas avge sitt slutbetänkande till regeringen under slutet av oktober månad 1996. Som ett led i sitt arbete har utredningen startat flera forskningsprojekt. Tre av projekten har nu slutförts och redovisats till Utbildningsdepartementet i form av delbetänkanden: Folkbildning och vuxenstudier (SOU 1995:141), Cirkelsamhället (SOU 1996:47) och Värden i folkhögskolevärlden (SOU 1996:75).

Utredningens slutbetänkande bör kunna utgöra en viktig utgångspunkt för en bredare debatt om folkbildningen och statens roll i förhållande till folkbildningen. Utredningens slutbetänkande bör kunna utgöra en viktig utgångspunkt för en bredare debatt om folkbildningen och statens roll i förhållande till folkbildningen. Folkbildningsrådet bör ges förutsättningar att tillsammans med studieförbund och folkhögskolor utnyttja utvärderingen till en ingående debatt om folkbildningens framtid. Regeringen anser det också väsentligt att utvärderingen ges en egen omfattande behandling i studieförbund och folkhögskolor för att kunna ge underlag för folkbildningens egna åtgärder utifrån bl.a. de resultat utvärderingen kommit fram till. Regeringens avsikt är att därefter återkomma till riksdagen med en närmare redovisning av regeringens syn på folkbildningens roll och statens ansvar för utvecklingen av folkbildningen.

Resultatinformation

Enligt regeringens bedömning är resultatet sammanfattningsvis att den verksamhet som Folkbildningsrådet, Nämnden för vårdartjänst och Tolks- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet ansvarar för har genomförts i enlighet med regeringens prioriteringar. Regeringen utvecklar denna bedömning under respektive anslag.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTS- PROGNOS	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996 1997	1998	1999
2 445,9	3 815,3	3 815,3	2 536,8 2 434,6	2 483,3	2 537,2

15.2 ANSLAG

L 1. Bidrag till folkbildningen

1994/95	Utgift	2 374 278 ¹		
1995/96	Anslag	3 702 357	Utgiftsprognos	3 702 357
			därav 1996	2 471 531
1997	Förslag	2 357 533		
1998	Beräknat	2 404 135		
1999	Beräknat	2 455 888		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statsbidrag utbetalas till Folkbildningsrådet, som ett samlat finansiellt stöd till folkbildning. Enligt förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen lämnar Folkbildningsrådet statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund. Folkbildningsrådet beslutar vilka som skall tilldelas statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem.

Syftet med statsbidrag till folkbildningen är att stödja en verksamhet som gör det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

Verksamheter som syftar till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildningsnivån i samhället skall prioriteras liksom verksamheter som anordnas för utbildningsmässigt, socialt eller kulturellt eftersatta grupper.

Från detta anslag utbetalas även bidrag till föreningen Nordisk folkhögskola i Genève.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 2 357 533 tkr

Övrigt

De resurser som behövs för studieförbundens kurser för arbetslösa under första halvåret 1997 skall fördelas från anslaget.

Resultatbedömning

Antalet studietimmar inom studieförbundens cirkelverksamhet under budgetåret 1994/95 uppgick till ca 12,2 mijoner, vilket innebar en ökning med drygt 4 %. Andelen kvinnor bland cirkeldeltagarna utgjorde 59 %. Andelen invandrare och handikappade utgjorde 6 % respektive 8 % av det totala antalet deltagare. Cirkelstudierna inom området beteendevetenskap och humaniora svarade för ca 7 %, samhällsvetenskap och information ca 18 %, matematik och naturvetenskap ca 5 % och språk ca 9 %. De estetiska ämnena svarade för

hela 47 % av antalet studietimmar och slutligen övriga ämnen för ca 14 %.

Antalet kulturprogram ökade med 22 % och antalet arrangemang i form av övrig folkbildningsverksamhet med 34 %. Verksamhetsökningarna kan till viss del förklaras av att studieförbunden höjt sin ambitionsnivå vad gäller att redovisa sina aktiviteter.

Även med beaktande av detta visar redovisningen att studieförbunden genom organisatoriska förändringar och omfattande rationaliseringar på det administrativa området kunnat omdisponera medel för att bibehålla och t.o.m. utöka folkbildningsaktiviteterna.

De arbetsmarknadsanpassade utbildningarna var av ungefär samma omfattning som under budgetåret 1993/94.

För folkhögskolans del har den verksamhet för vilken reguljärt statsbidrag getts haft i stort sett oförändrad volym jämfört med föregående budgetår. Mätt i deltagarveckor svarade de långa kurserna för ca 85 % och de korta kurserna (inklusive de folkhögskollärarledda studiecirkelarna) för 15 % av verksamheten. Ca 23 500 studerande har deltagit i folkhögskolans långa kurser varav ca 11 700 i allmänna kurser. Ca 154 000 har deltagit i korta kurser.

De allmänna behörighetsgivande kurserna (1–3 år långa) svarade för ca 55 % av verksamheten, de yrkesinriktade kurserna (i regel 1–2 år långa) för ca 14 %, de estetiska kurserna för ca 12 %, de övriga långa kurserna för ca 9 % och de korta kurserna för ca 10 %. Andelen kvinnor på de långa kurserna var drygt 61 % och ca 58 % på de korta kurserna. Invandrarnas andel var ca 13 %. Deltagare med funktionsnedsättningar och övriga handikapp utgjorde ca 22 % av samtliga deltagare på de långa kurserna och 7 % på de korta kurserna.

För budgetåret 1994/95 har folkhögskolorna av arbetsmarknadsskäl fått resurser för att möjliggöra 8 900 extra utbildningsplatser på helårsbasis. Som särskilda villkor har Folkbildningsrådet krävt att verksamheten skall kännetecknas av samma kvalitet som gällt för det allmänna bidraget, bl.a. när det gäller lärarmedverkan. Kurserna skall vara minst 10 veckor långa och genomföras som heltidsstudier eller som lägst halvtidsstudier. 1 035 kurser har anordnats med 13 583 deltagare, varav 8 349 kvinnor. Totalt har 331 263 deltagarveckor genomförts. De arbetsmarknadsanpassade utbildningarna har svarat för ca 28 % av folkhögskolornas totala utbildningsverksamhet. Närmare 63 % av kurserna har bestått av allmänt kompetenshöjande utbildningar på främst grundskole- och gymnasienivå med tyngdpunkt på basämnen, språk samt datakunskap. Ca 39 % av deltagarna hade högst grundskoleutbildning och ca 77 % högst motsvarande tvåårig gymnasieskola. Jämfört med deltagarna på de reguljära långa folkhögskolekurserna var medelåldern högre.

Slutsatser

Enligt regeringens mening har folkhögskolorna och studieförbunden bedrivit en verksamhet som väl uppfyller de syften som regeringen ställt upp för statsbidrag för folkbildningen under budgetåret 1994/95. Motsvarande gäller för de särskilda resurser som anvisats av arbetsmarknadspolitiska skäl.

Från anslaget har förts bort 739 miljoner kronor som av arbetsmarknadspolitiska skäl anvisats för budgetåret 1995/96. Vidare har förts bort 30 miljoner kronor som anvisats för försöksverksamhet med distansutbildning vid folkhögskola eller studieförbund under samma budgetår.

För fortsatt utvecklingsarbete med distansutbildning vid studieförbund och folkhögskolor, enligt bestämmelser som regeringen avser att senare meddela, beräknar regeringen en kostnad på 10 000 000 kr.

För de 10 000 folkhögskoleplatserna ingående i den särskilda vuxenutbildningssatsningen, för vilken närmare redogjorts för under inledningen till verksamhetsområdet Folkbildning, beräknar regeringen en kostnad på 370 800 000 kr.

För stöd till uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor, för vilken närmare redogjorts under inledningen, beräknar regeringen en kostnad på 40 000 000 kr.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att, av skäl som framgår av inledningen, resurser som behövs för verksamhet med särskilda kurser för arbetslösa vid studieförbund första halvåret 1997 skall fördelas ur anslaget.

Till föreningen Nordisk folkhögskola i Genève föreslås ett anslag på 410 000 kr.

Av statsfinansiella skäl föreslår regeringen att på anslaget tas ut en besparing på 100 miljoner kronor.

Det totala medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1997 blir därmed 2 357 533 000 kr (inkl. pris- och löneomräkning).

L 2. Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen

1994/95	Utgift	61 850 ¹		
1995/96	Anslag	102 140	Utgiftsprognos	102 140
			därav 1996	56 244
1997	Förslag	68 416		
1998	Beräknat	70 332		
1999	Beräknat	72 316		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utbetalas statsbidrag till Nämnden för vårdartjänst (NV) för vissa handikappåtgärder inom folkbildningen.

De övergripande målen för nämndens verksamhet är att förbättra förutsättningarna för utbildning och studier för i första hand unga och vuxna personer med funktionshinder samt administrera och utveckla olika stöd som behövs i och omkring studiesituationen.

Tolk- och översättarinstitutet (TÖI) vid Stockholms universitet ansvarar för fördelningen av statsbidrag till folkhögskoleförlagd teckenspråksutbildning, tolkutbildning för döva, dövblinda och vuxendöva samt teckenspråkslärarutbildning. Dessa utbildningar skall planeras i samverkan med berörda handikapporganisationer.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 68 416 tkr

Övrigt

Högst 600 000 kr av anslaget får användas till att ge verksamma teckenspråkslärare kompletterande utbildning i teckenspråk vid institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet.

Resultatbedömning

Nämnden för vårdartjänst (NV)

Antalet studerande med funktionshinder i folkhögskolans långa kurser uppgick under budgetåret 1994/95 till 2 705 och i korta kurser till 9 232. Detta innebär en kraftig ökning av antalet deltagare i korta kurser medan antalet deltagare i långa kurser varit i stort sett oförändrat.

Andelen deltagare med funktionshinder är fortfarande generellt sett relativt låg. Av totalt 37 152 deltagare i långa kurser fanns ca 2 700 (7,3 %) med funktionshinder.

Budgetåret 1994/95 anordnades 223 s.k. anpassningskurser vid 28 folkhögskolor. Antalet deltagare med olika funktionshinder var 2 340. Dessutom deltog 232 anhöriga.

Tolk- och översättarinstitutet (TÖI)

Teckenspråksutbildning och utbildning av tolkar för döva, dövblinda och vuxendöva samt teckenspråkslärarutbildning bedrivs vid f.n. 10 folkhögskolor.

TÖI har inkommit till Utbildningsdepartementet med en långtidsplan för tolkutbildning samt teckenspråks-

utbildning. Av planen framgår att antalet elever i teckenspråksutbildningen har ökat mycket kraftigt mellan budgetåren 1992/93 och 1994/95, från 56 till 94. Intresset för utbildningen är mycket stort med många sökande. Någon motsvarande ökning av teckenspråks- tolkutbildningen har dock inte kunnat ske. TÖI har gjort en enkätundersökning hos samtliga berörda skolor för att få fram uppgifter om planerad grundutbildning t.o.m. år 2001. Av denna framgår att skolorna har stora ambitioner att öka antalet utbildningsplatser för teckenspråkstolkar/dövblindtolkar under kommande år. Möjligheten att bygga ut kapaciteten torde därför i och för sig vara goda.

För att komma in på teckenspråkstolkutbildningen krävs ett godkänt teckenspråkstest. Hittills har det visat sig att endast ca 20 % av dem som genomgått den tvååriga teckenspråksutbildningen, som normalt föregår teckenspråkstolkutbildningen, klarat testet. Trots den kraftiga utbyggnaden av teckenspråksutbildningen, som gjorts under senare år, blir därför inte elevunderlaget större än 15–20 tolkstuderande per år, vilket är för lågt för att möta behovet av tolkar på arbetsmarknaden. TÖI har för avsikt att bl.a. analysera teckenspråkstestetets roll i antagningen till tolkutbildningen

TÖI bedömer att en betydande satsning på fördjupade kunskaper i teckenspråk för redan verksamma teckenspråkslärare är en förutsättning och ett av de mest effektiva sätten för att på sikt öka antalet presumtiva tolkelever. TÖI vill därför utnyttja medel ur anslaget för att på uppdragsbasis låta institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet under en tvåårsperiod anordna en anpassad kompletterande utbildning för vardera 10 elever om 20 + 20 poäng. Varje 20-poängskurs beräknas kosta ca 300 000 kr.

Slutsatser

Regeringen anser att de riktlinjer för handikappåtgärder inom folkbildningen som angavs i 1993 års budgetproposition samt i prop. 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade bör gälla även för budgetåret 1997.

Statsbidraget till Nämnden för vårdartjänst för vissa handikappåtgärder inom folkbildningen beräknas till 36 345 000 kr.

Statsbidraget till TÖI för tolkutbildning samt teckenspråkslärarutbildning beräknas till 31 586 000 kr.

Regeringen ser med oro på att tillgången på teckenspråkstolkar inte motsvarar behovet på arbetsmarknaden. Som en första åtgärd för att förbättra situationen bör därför den av TÖI föreslagna kompletterande utbildningen av teckenspråkslärare i teckenspråk komma till stånd. Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner att högst 600 000 kr av anslaget får användas för att ge teckenspråkslärare kompletterande utbildning i teckenspråk på sätt tidigare redovisats. Regeringen bedömer det dock sannolikt att mera omfattande förändringar behöver vidtas för att förbättra situationen. Regeringen kommer därför att noga följa

frågan och ta de initiativ till ytterligare åtgärder som kan visa sig nödvändiga.

Bidraget till Stockholms universitet för förvaltningskostnader vid TÖI beräknas till 485 000 kr.

L 3. Bidrag till kontakttolkutbildning

1994/95	Utgift	9 777 ¹		
1995/96	Anslag	10 806	Utgiftsprognos	10 806
			därav 1996	9 001
1997	Förslag	8 608		
1998	Beräknat	8 797		
1999	Beräknat	8 987		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Kammarkollegiet som utbetalar medlen till studieförbund och folkhögskolor efter särskilt beslut av Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI). TÖI fördelar statsbidrag för kontakttolkutbildning till studieförbund och folkhögskolor enligt förordningen (1991:976) om statsbidrag till kontakttolkutbildning.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 8 608 tkr

Övrigt

Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet får besluta inom vilka huvudområden kontakttolkutbildning får anordnas.

Redovisning av rapport

Regeringen gav den 23 juni 1994 TÖI och Statens invandrarverk (SIV) i uppdrag att kartlägga och analysera vissa frågor rörande verksamhet för kontakttolkar. Uppdraget gavs mot bakgrund av riksdagens beslut att, i avvaktan på att regeringen närmare klarlägger vissa frågor om kontakttolkverksamheten, statsbidrag i sin nuvarande form borde utgå för kontakttolkutbildning och inte upphöra som föreslogs i 1994 års budgetproposition (prop. 1993/94:100 bil. 9 s. 76, bet.1993/94:KrU13, rskr. 1993/94:177). TÖI och SIV har den 27 januari 1995 i en rapport redovisat sitt uppdrag till Utbildningsdepartementet. Av rapporten framgår i sammanfattning följande.

Samtliga myndigheter som TÖI och SIV samrått med är eniga om att ett indraget statsbidrag skulle få mycket negativa konsekvenser för utbildningen och för kvalitén på tolkservicen. Nuvarande finansieringsform bör därför behållas. Andra finansieringssätt skulle innebära en högre kostnad för staten eller kräva större insatser för samordning och kvalitetskontroll. Om tolkanvändarna eller kommunerna skulle finansiera utbildningen skulle det bli svårare att få överblick och samordning och det vore likafullt offentliga medel som skulle användas. Den direkta administrationskostnaden är låg, 5 % av budgeten. TÖI erinrar om att inför överförandet av kontakttolkutbildningen från dåvarande Skolöverstyrelsen till TÖI år 1991 beräknades att det skulle bli en merkostnad på ca 1,7 miljoner kronor om utbildningen skulle anordnas som uppdragsutbildning i stället för som nu med statsbidrag.

Behovet av kontakttolkar och därmed kontakttolkutbildning är mycket svårt att förutse. Detta kräver en flexibel utbildningsform. Folkbildningen har bäst beredskap att snabbt tillgodose nya behov av tolkutbildning över hela landet samt anpassa utbildningen efter deltagarnas skilda förutsättningar. Folkbildningen har också en lång tradition och kompetens inom området. Kvalitén på utbildningen bör höjas genom en utökning av tolklärares/handledarutbildningen. Kontakttolkutbildningen bör på sikt förlängas.

Tolkar i sammanlagt 134 olika språk finns tillgängliga på landets tolkförmedlingar. Antalet registrerade tolkar är ca 5 500. De största tolkspråken är serbokroatiska, arabiska och albanska. Dessa språk svarade budgetåret 1993/94 för närmare 60 % av tolkningsvolymen i landet och inom flyktingomhändertagandet för hela 84 %. Bristen på kvinnliga tolkar är mycket stor i de språk där kvinnliga tolkar av kulturskäl efterfrågas mest. Bristen på auktoriserade tolkar är mycket stor i främst de för närvarande mest efterfrågade språken.

Enligt gällande bestämmelser (SFS 1991:976) lämnas statsbidrag till utbildning av kontakttolkar inom huvudområdena socialtolkning, sjukvårdstolkning, arbetsmarknadstolkning, arbetsplatstolkning och rättstolkning. TÖI föreslår att institutet skall få besluta inom vilka huvudområden kontakttolkutbildning skall ske för att därigenom få en bättre anpassning till behoven.

Slutsatser

Regeringen bedömer att den rapport som TÖI och SIV lämnat visar att den kontakttolkutbildning som nu bedrivs vid studieförbund och folkhögskolor bör fortsätta i nuvarande form och att statsbidrag bör lämnas till verksamheten. Regeringen anser att TÖI bör få besluta inom vilka huvudområden kontakttolkutbildning skall anordnas och avser att göra en ändring av bestämmelserna av denna innebörd.

Statsbidraget beräknas till 8 608 000 kr.

16 M. Ungdomsfrågor

16.1 ALLMÄNT

Regeringen anser att det är viktigt att ungdomspolitiken leder till att ungdomars kreativitet och engagemang ställs i fokus och att ungdomars egna resurser bättre tas tillvara inom en rad samhällsområden.

Ungdomspolitiska kommittén (C 1995:10) har under året till uppgift att presentera förslag som kommer att ha avgörande betydelse för den framtida ungdomspolitikens inriktning och innehåll.

Ungdomars egna organisationer har stor betydelse såväl när det gäller demokratisk fostran som att stärka ungdomars delaktighet i samhället. De statliga bidragen skall fungera på ett sådant sätt att det uppmuntrar utvecklingen av föreningslivet. Det är viktigt att så många ungdomar som möjligt kan ta del av och medverka i den verksamhet föreningslivet bedriver.

Den svenska ungdomspolitiken

Ungdomspolitiken omfattar frågor som påverkar dels ungdomars villkor under uppväxttiden och dels ungdomars förutsättningar inför vuxenlivet, men är inte relaterad till en särskild sektor av samhället. Ungdomspolitik syftar istället till att anlägga ett ungdomsperspektiv på allmänna åtgärder inom olika sektorer, utifrån ungdomars behov och livssituation.

Riksdagen godkände i maj 1994 ett antal riktlinjer för ungdomspolitiken (prop. 1993/94:135, bet. 1993/94:KrU31, rskr. 1993/94:354), som skall ge vägledning för statliga och kommunala insatser för ungdomar. Regeringen anser att dessa är alltför vaga och att de bör ersättas av mer konkreta mål för ungdomspolitiken. Regeringen har därför tillsatt en kommitté (C 1995:10) som bl.a. skall föreslå mål för ungdomspolitiken samt metoder för styrning, uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen. Regeringen avser senare återkomma till riksdagen i dessa frågor.

Prioriteringar inom ungdomspolitiken

Ungdomsstyrelsen överlämnade till regeringen den 28 maj 1996 rapporten Krokig väg till vuxen. Rapporten bygger på en kartläggning av ungdomars villkor och av ungdomspolitiken inom ett antal viktiga områden; utbildning, arbete, ekonomi, boende, fritid respektive inflytande. Kartläggningen visar att dagens ungdomsgeneration möter allt större svårigheter när det gäller att etablera sig på vuxenlivets olika arenor. Samtidigt har ungdomar svårt att utöva inflytande över såväl sin egen situation som i samhället i stort. Regeringen har överlämnat rapporten till Ungdomspolitiska kommittén.

Ungdomspolitiska kommittén skall, förutom vad som tidigare nämnts, analysera ungdomars situation på bostads- och arbetsmarknaden samt föreslå åtgärder för att underlätta ungdomars inträde på dessa områden. Härutöver skall kommittén föreslå åtgärder för att stärka ungdomars möjligheter till inflytande på olika nivåer i samhället. Kommitténs arbete skall vara avslutat i början av våren 1997.

Regeringen anser att det är viktigt att ungdomspolitiken leder till att ungdomars kreativitet och engagemang ges ett ökat utrymme och att ungdomars egna resurser bättre tas tillvara. Nya generationer måste känna att det finns positiva förväntningar på såväl deras idéer som deras förmåga. Ungdomar är främst skapare av nya möjligheter. Därför måste ungdomars konstruktiva engagemang välkomnas och deras vilja att ta sin del av makten och ansvaret stödjas.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET (MKR)

UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTS- PROGNOS	FÖRSLAG ¹ DÄRAV	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998
119,0	190,1	190,1	117,8	109,8	110,1
					110,4

¹ Under budgetåret 1995/96 avvecklas anslaget EU:s utbytesprogram Ungdom för Europa vilket påverkar anslagsnivån för budgetåret 1997.

16.2 ANSLAG

M 1. Ungdomsstyrelsen

1994/95	Utgift	8 292 ¹	Anslagssparande	675
1995/96	Anslag	14 148 ²	Utgiftsprognos	14 148
			därav 1996	8 332
1997	Förslag	11 819		
1998	Beräknat	12 083		
1999	Beräknat	12 375		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Varav 1,65 miljoner kronor beslutats på tilläggsbudget till statsbudgeten (prop. 1995/96:144, bet. 1995/96:KrU10, rskr. 995/96:216).

Ungdomsstyrelsen är en central förvaltningsmyndighet för ungdomsfrågor. Riksdagen beslutade i maj 1994 om myndighetens övergripande mål och verksamhetsinriktning för perioden 1994/95–1996/97 (prop. 1993/94:135, bet. 1993/94:KrU31, rskr. 1993/94:354). Förändringarna av målen innebar bl.a. att myndighetens sektorsövergripande arbete och uppföljningsansvar för statliga och kommunala insatser för ungdomar lyftes fram.

De övergripande målen för Ungdomsstyrelsen är att främja goda uppväxtvillkor för ungdomar samt att verka för att unga människor görs delaktiga i samhällsutvecklingen. Ungdomsstyrelsen skall arbeta sektorsövergripande och ha en kontinuerlig kontakt med kommunerna när det gäller att följa ungdomars villkor i samhället. Myndigheten handlägger vidare frågor om stöd till ungdomsorganisationer enligt förordningen (1994:641) om statsbidrag till ungdomsorganisationer.

Riksdagen beslutade i april 1996 att Ungdomsstyrelsen fr.o.m. den 1 juli 1996 skall ansvara för EU:s ungdomsutbytesprogram Ungdom för Europa samt ha ett övergripande ansvar för samordningen av information om internationellt ungdomsutbyte (prop. 1995/96:144, bet. 1995/96: KrU10, rskr. 1995/96:216). Stiftelsen för internationellt ungdomsutbyte, som tidigare svarade för dessa arbetsuppgifter, har därefter lagts ner.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen som gäller för perioden 1994/95–97 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 11 819 tkr

Myndigheten genomgick inför budgetåret 1994/95 en större förändring, vilken bl.a. innebar en delvis ny inriktning och ledningsstruktur. Ungdomsstyrelsens årsredovisning visar att de nya övergripande mål som for-

mulerats har varit vägledande för myndigheten samt att de resultatkrav som ställts i regleringsbrevet till övervägande del har uppnåtts och myndigheten kan idag bättre än tidigare redovisa en samlad bild av ungdomars uppväxtvillkor. Myndigheten redovisar ett anslagssparande på ramanslaget för 1994/95 på 675 000 kronor.

Myndighetens resultatredovisning är mer resultat-inriktad än tidigare, men har fortfarande alltför mycket formen av verksamhetsbeskrivning. Myndigheten har emellertid under året börjat utveckla en modell för resultatuppföljning varför regeringen förutsätter att nästa årsredovisning kommer att fokusera kring ett antal väsentliga slutprestationer.

Den administrativa hanteringen av bidragsgivningen har hanterats på ett effektivt sätt. Regeringen noterar särskilt att myndigheten har vidtagit åtgärder för att förstärka kontrollen av underlaget från bidragstagande ungdomsorganisationer.

Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Ungdomsstyrelsen.

I avvaktan på att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till mål för ungdomspolitik bör de övergripande mål som lades fast för Ungdomsstyrelsen genom propositionen 1993/94:135 Ungdomspolitik även gälla för budgetåret 1997.

Riksdagens beslut att fr.o.m. den 1 juli 1996 överföra ansvaret för vissa internationella ungdomsfrågor till Ungdomsstyrelsen medför behov av nya medel. Med anledning av detta föreslår regeringen att 3,3 miljoner kronor omfördelas från anslaget Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m. till anslaget Ungdomsstyrelsen.

M 2. Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.

1994/95	Utgift	108 600 ¹	Reservation	6 600
1995/96	Anslag	172 953 ^{2,3}	Utgiftsprognos	172 953
			därav 1996	106 500
1997	Förslag	97 989		
1998	Beräknat	97 989		
1999	Beräknat	97 989		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Varav 1,85 miljoner kronor beslutats på tilläggsbudget till statsbudgeten (prop. 1995/96:144, bet. 1995/96:KrU10, rskr. 1995/96:216 och prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304).

³ För 1996 beräknades totalt 106 289 000 kronor.

Anslaget disponeras för statsbidrag till ungdomsorganisationer enligt förordningen (1994:641) om statsbidrag till ungdomsorganisationer samt för stöd till viss annan nationell ungdomsverksamhet. Vidare omfattar anslaget också stöd för internationell verksamhet till

Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU). Landsrådets verksamhet rör ungdomssamarbete inom Norden, Europa och med tredje världen. År 1992 ändrades LSU:s ändamålsparagraf till att även gälla nationellt arbete.

Statsbidragen består av grundbidrag och särskilt bidrag. Grundbidrag fördelas till rikstäckande barn- och ungdomsorganisationer utifrån antalet aktiviteter, medlemmar och lokalavdelningar. Det särskilda bidraget skall främst användas för att stödja förnyelse och utveckling inom föreningslivet för såväl ungdomars riksorganisationer som lokala ungdomsföreningar.

Bidragen till ungdomsorganisationerna hänger samman med att organisationerna och deras verksamhet medverkar till att vissa mål, som är angelägna för samhället i stort, uppfylls. Under de senaste åren har ett antal åtgärder därför vidtagits för att bidragsgivningen i ökad utsträckning skall relateras till de statliga målen för bidragen.

Ungdomsstyrelsen har i sin årsredovisning redovisat utvecklingen för och fördelningen av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas verksamhet. Tendensen är en viss minskning av antalet ungdomsmedlemmar i de ungdomsorganisationer som erhåller grundbidrag. Av det särskilda bidraget fördelades cirka två tredjedelar till föreningar för förnyelse och utveckling inom föreningslivet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 97 989 tkr

De statliga bidragen till ungdomsorganisationer har mycket stor betydelse för ungdomars möjligheter att bedriva föreningsverksamhet. Bidragen är ett konkret sätt att stödja ungdomars eget engagemang. Genom att ungdomar själva har inflytande över och styr en omfattande verksamhet stärks den demokratiska fostran av samhällets unga.

I enlighet med tidigare prioriteringar i prop. 1995/

96:150 Ekonomisk vårproposition föreslås att anslaget minskas med 5 miljoner kronor. Besparingen bör främst hämtas hem genom en minskning av grundbidraget bl.a. till följd av minskningen av antalet ungdomsmedlemmar i de ungdomsorganisationer som erhållit grundbidrag. Anslaget minskas därmed sammanlagt med 8,3 miljoner kronor varav 3,3 miljoner kronor avser EU:s utbytesprogram Ungdom för Europa och omfördelas till anslaget Ungdomsstyrelsen.

För verksamhetsåret 1994/95 avsattes särskilda medel till Ungdomsstyrelsen för att dela ut utmärkelser inom ungdomsområdet. Dessa medel har använts först under år 1996 för att utse en kommun som arbetar med ungdomspolitik på ett framgångsrikt sätt. Regeringen anser att denna metod för att lyfta fram goda exempel även bör användas under kommande år, och har därför beräknat medel för detta ändamål även för budgetåret 1997.

Ungdomsstyrelsen har under tre år fått särskilda medel för att uppmuntra flickor att engagera sig i föreningslivet. Utredningen Fritid i förändring (SOU 1996:3) visar att det fortfarande finns behov av sådana satsningar för flickor. Särskilt bör invandrarflickors situation uppmärksammas. Regeringen har därför beräknat medel för detta ändamål för budgetåret 1997.

Sedan budgetåret 1993/94 har regeringen i anslaget beräknat medel för ungdomsforskning. I den forskningspolitiska propositionen föreslås vissa förändringar avseende inriktning och form för denna. Regeringen har i anslaget beräknat medel på oförändrad nivå att överföras till den kommande satsningen på ungdomsforskning.

Dagens ungdomsgeneration präglas av ett starkt internationellt engagemang. I det internationella samarbetet fyller Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer en viktig roll som företrädare för svenska ungdomar. Bidrag till LSU:s internationella verksamhet bör under 1997 lämnas på oförändrad nivå. Vidare anser regeringen att det särskilda bidraget, som fördelas av Ungdomsstyrelsen, fortsättningsvis också bör kunna ges till projekt med internationell anknytning, bl.a. inom ramen för EU:s utbytesprogram Ungdom för Europa.

Härutöver beräknas 1 100 000 kronor för aktiviteter inom ungdomsområdet. Dessa medel bör disponeras av regeringen.

17 N. Folkrörelse- och idrottsfrågor

17.1 ALLMÄNT

Folkrörelse- och idrottsverksamheten inriktas på att stärka medborgarnas engagemang i samhällsutvecklingen och att stimulera en utveckling och förnyelse av föreningslivet genom att:

- förändra stödet till allmänna samlingslokaler så att det anpassas till det moderna samhällets behov av möteslokaler,
- stimulera en utveckling av föreningsliv och folkrörelser genom lokala demokratiprojekt,
- utarbeta förslag till modeller för styrning av statsbidrag till föreningslivet,
- utvärdera det statliga stödet till idrottsrörelsen.

Sverige har en mycket föreningsaktiv befolkning. Medborgarnas föreningsaktivitet skiftar och varierar beroende på utbildningsnivå och socioekonomisk tillhörighet. Bilden av det svenska föreningslivet är därför mycket heterogen. Föreningslivet genomgår för närvarande stora förändringar. Den försämrade offentliga ekonomin har lett till att statliga och kommunala bidrag till föreningar har minskat. Samtidigt har en nödvändig förnyelse och omprövning av föreningslivet skett.

Många medborgare väljer nu att engagera sig i andra former och grupperingar än tidigare t.ex. aktionsgrupper, byautvecklingsgrupper och nätverk. På den lokala nivån leder detta ofta till en utveckling där man som medborgare vill ta ett större ansvar för en verksamhet och få ett ökat inflytande över denna. Samtidigt finns det en stor del av befolkningen – varav många invandrare – som inte vill eller kan delta i föreningslivet och därmed saknar kanaler för att komma till tals. Medborgarsammanslutningar av olika slag skapar ett betydande socialt kapital i samhället och utgör samtidigt grunden för det demokratiska styrelseskicket. Därför är det angeläget att fler medborgare blir delaktiga i samhällsutvecklingen och får möjlighet att utveckla former för sitt engagemang.

Regeringen tillkallade våren 1995 en kommitté, Demokratiutvecklingskommittén (C1995:05), med uppgift att föreslå åtgärder som kan öka medborgarnas

möjligheter till inflytande och delaktighet i samhällsutvecklingen för att på sikt bidra till en vitalisering av den demokratiska processen. En central uppgift för kommittén är att peka på hinder för demokratiutveckling och föreslå åtgärder som kan undanröja dessa. Kommittén skall även belysa medborgarnas förändrade organisationsmönster samt föreslå förändringar av stödformer som kan ge förutsättningar för föreningslivet att utvecklas och som kan bidra till ett ökat medborgarengagemang. Utredningen skall lämna sitt slutbetänkande under hösten 1996.

Det statsfinansiella läget ställer också ökade krav på att stödet till föreningslivet används effektivt. En interdepartemental arbetsgrupp, Föreningsbidragsgruppen (C 1995:C), har därför fått i uppdrag att bl.a. utveckla förslag till modeller för styrning av statsbidrag till föreningslivet.

En förutsättning för medborgarnas engagemang är att det finns tillgång till möteslokaler. Som en följd därav skall statens stöd till samlingslokaler anpassas efter de skiftande behov av mötesplatser som medborgarna i ett modernt samhälle har.

Regeringen finner det också angeläget att uppmuntra och stimulera medborgarnas lokala engagemang för att ta tillvara den samhällsbyggarvilja och sociala gemenskap som därmed växer fram. Därför skall ett antal strategiskt värdefulla lokala demokratiprojekt stödjas.

Idrottsrörelsen

Idrottsrörelsen har stor betydelse för barns och ungdomars inställning till fysisk aktivitet. En vital och levande idrottsrörelse är en förutsättning för en god folkhälsa. För många barn och ungdomar innebär också möjligheten att vara med i ett lag och delta i en gemenskap kanske mer än själva idrottsprestationen. Regeringens uppfattning är att statens stöd till idrotten skall prioritera den lokala motions- och breddidrotten för barn och ungdomar. Regeringen konstaterar också att idrottsrörelsen inte uppnått de jämställdhetsmål som Riksidrottsförbundet satte som mål till år 1995. Det är därför angeläget att jämställdhetsarbetet inom idrottsrörelsen påskyndas.

Målen för statens stöd till idrottsrörelsen har inte genomgått någon övergripande prövning eller översyn sedan år 1970. Regeringen kommer därför att inom kort tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppgift att föreslå tydligare mål för statens stöd till idrotten.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETS- OMRÅDET (MKR)

UTGIFT	ANSLAG	UTGIFTS- PROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
640,4	893,7	900,3	591,9	546,3	541,8	542,4

17.2 ANSLAG

N 1. Bidrag till allmänna samlingslokaler

1994/95	Utgift	81 915 ¹		
1995/96	Anslag	60 000	Utgiftsprognos	60 000
			därav 1996	25 100
1997	Förslag	40 000		
1998	Beräknat	40 000		
1999	Beräknat	40 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Det övergripande målet för bidraget är att skapa förutsättningar för medborgarna att få tillgång till bra och ändamålsenliga samlingslokaler så att de kan utöva sitt samhällsengagemang och delta i det offentliga livet inom orten.

Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1989:288) om stöd till allmänna samlingslokaler och förordningen (1987:317) om bidrag till handikappanpassning av folkparksteatrar.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar att hela anslaget för allmänna samlingslokaler tagits i anspråk. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att hela anslaget är in-tecknat av utbetalningsbehov för redan beviljade bidrag. Inga nya beslut kan därför fattas.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 40 000 tkr

Övrigt

Stödets inriktning skall vara oförändrat men stödet anpassas till den nya budgetordningen vilket bl.a. innebär att det tidigare kösystemet för stöd till allmänna samlingslokaler upphör att gälla.

Under budgetåret 1994/95 har 81,9 miljoner kronor utbetalats i första hand till befintliga och lämpligt lokaleriserade allmänna samlingslokaler. Endast i undantagsfall, och då i fall där det inte finns någon annan ändamålsenlig lokal för föreningslivet att tillgå, beviljas bidrag för köp eller nybyggnad av samlingslokaler. Stora krav ställs på behovsprövning både för befintliga lokaler och i synnerhet för stöd till nya samlingslokaler.

Under budgetåret 1994/95 fattades beslut om bidrag med totalt 25 miljoner kronor till 34 projekt. Boverket hade den 1 juli 1995 127 bidragsansökningar avseende köp, ny- och ombyggnad samt standardhöjande reparationer som erhållit förhandsgranskningsbeslut till en sammanlagd projektkostnad av 980 miljoner kronor. Enligt Boverkets bedömning kommer utbetalningarna att uppgå till 60 miljoner kronor under budgetåret 1995/96. För budgetåret 1997 finns inga beräkningar i avvaktan på regeringens förslag om förändringar av anslaget.

Det tidigare systemet för stöd till allmänna samlingslokaler stämmer inte överens med de regler som gäller för budgetarbetet fr.o.m. budgetåret 1997. Den nya budgetprocessen kräver en starkare koppling mellan beslut och faktisk utgift. Regeringens bedömning är att det finns behov av att förändra stödet till allmänna samlingslokaler, så att det stämmer med det krav som ställs enligt den nya budgetordningen, och så att användningen av stödet effektiviseras för att bättre stämma överens med det moderna samhällets behov av lokaler att medborgarna. Detta innebär att det gamla kösystemet, som i praktiken upphört att fungera, försvinner. Istället skall alla ansökningar som vid en given tidpunkt kommit in till Boverket behandlas vid ett och samma tillfälle. Regeringen avser även att ändra Samlingslokalsdelegationens sammansättning så att opartiskhet inte kan ifrågasättas vid myndighetsutövningen. Samlingslokalsdelegationen får som uppgift att prioritera mellan olika ansökningar. Riksorganisationerna för samlingslokaler skall även fortsättningsvis få bidrag för tekniskt utredningsarbete och för rådgivning till de föreningar som söker stöd till en samlingslokal. Detta bidrag liksom Bidrag till handikappanpassning till samlingslokal skall ingå som en del i anslaget. Den förändrade beslutsordningen medför även att Boverkets beslut inte kommer att kunna överklagas.

Med stöd i förordningen (1989:288) har Boverket i ett fyrtiotal fall lämnat dispens för igångsättning av samlingslokalprojekt, dvs. projekt som givits möjlighet att påbörja byggnadsarbetena utan att därför vara diskvalificerade för att komma ifråga för ett eventuellt framtida stöd. Situationen för dessa dispenser kan komma att ändras som en följd av den förändring som görs av anslaget. Regeringen avser därför att ge Boverket i uppdrag att närmare analysera situationen för dessa dispenserprojekt.

Den föreslagna ändringen innebär att den tidigare anslagsstrukturen med dels en ram för Boverkets beslut samt ett förslagsanslag som belastas i efterhand ändras till ett ramanslag. Anslagets mål och inriktning

skall i övrigt vara oförändrade. Även anslagsnivån för budgetåren 1998 och 1999 beräknas vara oförändrad.

N 2. Stöd till demokratiutveckling

1994/95	Utgift	23 500 ¹	Reservation	8 400
1995/96	Anslag	19 700 ³	Utgiftsprognos	20 800 ²
			därav 1996	16 200 ²
1997	Förslag	8 133		
1998	Beräknat	8 133		
1999	Beräknat	8 133		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Anslaget Utveckling av ideell verksamhet, förordningen (1993:568) om statsbidrag till ideell verksamhet

³ Anslaget minskades med 3 miljoner kronor efter Riksdagens beslut (prop. 1995/96:82, bet. 1995/96:LU10, rskr. 1995/96:81)

Det övergripande målet för stödet är att via folkrörelser och föreningar stimulera en utveckling av nya former och strukturer för medborgarnas engagemang i samhällsutvecklingen i syfte att fördjupa den demokratiska processen.

De utgifter som belastar anslaget är bidrag till utvecklingskostnader för att projekt skall kunna bedrivas.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar en differens mellan utfall och anslag. Detta förklaras av att det fanns beslut motsvarande anslagets storlek men differensen har uppstått som en följd av den eftersläpning av utbetalningar till redan beviljade medel som uppkommit. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar en liknande differens.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 8 133 tkr

Från anslaget Utveckling av ideell verksamhet har bidrag beviljats till ideella föreningar, ekonomiska föreningar och stiftelser som bedriver utvecklingsarbete. Ett stort antal organisationer har sökt bidrag för utveckling av ideell verksamhet. I huvudsak har stödet använts för att fullfölja tidigare beslutade satsningar på två- och treårsprojekt. Stödet har utvärderats och av utvärderingsrapporten framgår att stödet skapat förutsättningar för utveckling av den ideella sektorn och också ökat kunskapen om hinder och framgångsnycklar i ideellt arbete. Samtidigt framhålls i utvärderingen behovet av mer sammanhållna och resultatnriktade projektsatsningar.

Regeringen anser att det behövs ett mer riktad stöd för föreningslivets utveckling så att också nya former

av lokala medborgaraktiviteter stimuleras i syfte att stärka den demokratiska processen. Många människor, inte minst nyanlända invandrare, behöver förbättrade kunskaper om det demokratiska samhällets uppbyggnad och struktur. Men det behövs också ett stöd för att stimulera medborgarna att engagera sig, bilda nya folkrörelser och driva på den lokala utvecklingen. Erfarenheterna från det hittillsvarande stödet för utveckling av ideell verksamhet visar att regeringen bör ha en mer aktiv roll när det gäller att initiera vissa projekt. Stödet bör därför främst ges till sådana projekt som bedöms som strategiskt intressanta för en demokratisk utveckling. Erfarenheterna från projekten skall dokumenteras och utvärderas så att ny kunskap om demokratiutveckling kan vinnas. Regeringen är särskilt intresserad av att få till stånd ett sådant utvecklingsarbete i storstädernas förortsområden.

Med hänsyn till vad som framförts bör anslaget Utveckling av ideell verksamhet få en förändrad inriktning och benämnas Stöd till demokratiutveckling.

Regeringen bedömer att anslagsnivån för år 1998 och år 1999 skall vara oförändrad.

N 3. Stöd till idrotten

1994/95	Utgift	526 779 ¹	Reservation	406
1995/96	Anslag	787 900	Utgiftsprognos	788 300
			därav 1996	530 600
1997	Förslag	480 240		
1998	Beräknat	475 240		
1999	Beräknat	475 240		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Ett övergripande mål för anslaget är att stödja och utveckla den nationellt organiserade idrottsverksamheten i Sverige. Från anslaget utgår bidrag till Sveriges riksidrottsförbund (RF) för den verksamhet som bedrivs av förbundet och till förbundet anslutna organisationer samt bidrag till vissa utanför RF stående organisationer. För anslagets användning gäller i huvudsak de av 1970 års riksdag beslutade riktlinjerna för organisationsstöd till idrotten (prop. 1970:79, bet. 1970:SU122, rskr. 1970:291, prop. 1992/93:100 bil.8, bet. 1992/93:KrU14, rskr. 1992/93:254). Från anslaget lämnas också bidrag till riksanslagningar för den samlade idrottsrörelsens behov. Ett mål för anslaget är att genom bidrag stödja den lokala ungdomsverksamheten på idrottens område (prop. 1989/90 bil. 13, s. 80, bet. 1989/90:KrU15, rskr. 1989/90:161). Bidrag lämnas vidare till RF som stöd för den forskning och utveckling m.m. som bedrivs av förbundet. Ytterligare ett angeläget mål med stödet är att ge möjlighet för idrottande ungdomar att kombinera sin idrottsliga utveckling med studier vid riksrekryterande idrottslyceer. RF an-

svarar för fördelningen av statsbidrag till denna verksamhet med stöd av lag (prop. 1994/95:100 bil.14, bet. 1994/95:KrU14, rskr. 1994/95:224).

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 480 240 tkr

Regeringen avser att inom kort tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté för att utifrån en samlad analys utvärdera målen för det statliga stödet till idrotten och föreslå nya och tydligare mål för stödet. Detta främst mot bakgrund av att de nuvarande målen och resultatuppföljningen för anslaget Stöd till idrotten inte längre i tillräcklig utsträckning svarar mot de riktlinjer för prövning av statens utgifter som sker i övrigt.

Riksidrottsförbundet har redovisat till regeringen att man under budgetåret 1994/95 haft intäkter uppgående till sammanlagt drygt 620 miljoner kronor. Av dessa intäkter utgjorde statsanslaget 511 miljoner kronor. Från AB Tiptjänst utgick till RF det av riksdagen godkända bidraget på 55 miljoner kronor. RF redovisar att bl.a. följande bidrag har lämnats. Specialidrottsförbunden har fått 228 miljoner kronor, bidraget för lokala barn- och ungdomsaktiviteter har uppgått till sammanlagt 215 miljoner kronor och bidraget till distriktsidrottsförbunden uppgick till närmare 27 miljoner kronor. De organisationer som inte är anslutna till RF samt studentkårorterna som fått bidrag över anslaget Stöd till idrotten har sammanlagt fått det av regeringen fastställda beloppet på 20 miljoner kronor. I övrigt har bidrag lämnats till mindre föreningsanläggningar och till riksidrottsanläggningen vid Bosöns idrottsinstitut. Därutöver har verksamhet inom Riksidrottsförbundet och forsknings- och utvecklingsverksamhet bedrivits. Under året har en fortsatt rationalisering vid RF:s kansli genomförts. Årsredovisningar för de sex utanför RF stående organisationerna har inhämtats.

RF och övriga organisationer har inlämnat sina anslagsframställningar till regeringen. RF:s verksamhetsinriktning för åren 1996–97 innebär att följande områden skall fokuseras: 1) Stärk idrottens trovärdighet, 2) Anläggningstillgänglighet och lokal utveckling, 3) Jämställd idrott, 4) Idrottslig utveckling, 5) Internationellt arbete.

Idrottsrörelsen är aktivt engagerad för att föreningslivet skall vara en positiv kraft i samhället och dess utveckling. Bland de aktiviteter som kan nämnas finns projektet "Allas rätt" som syftar till att öka medvetenheten och kampen mot mobbning och rasism bland såväl barn och ungdomar som ledare och föräldrar. Under projektnamnet "Landslag mot våld" bedrivs ett nationellt arbete för att mobilisera idrottsrörelsen på alla nivåer i kampen mot det ökade våldet i samhället.

Regeringen anser att idrottsrörelsen har ett stort ansvar och en angelägen roll i arbetet för att motverka våld och rasism. Kampen mot våld och rasism måste föras på bredast möjliga front. Idrottsrörelsen ingår i den av Inrikesdepartementet inrättade arbetsgruppen för insatser mot det idrottsanknutna våldet (In 1996:A). Arbetsgruppen kommer att senast den 1 juli 1998 redovisa förslag till åtgärder i syfte att bekämpa denna typ av våldshandlingar.

Riksdagen har beslutat om vissa besparingar, vilket medför att anslaget Stöd till idrotten minskas i förhållande till tidigare med 55 miljoner kronor (prop. 1994/95:100 bil. 14, bet. 1994/95:KrU12, rskr. 1994/95:206, prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:Fi10, rskr. 1995/96:304). Den huvudsakliga besparingen bör göras på bidraget till idrottens gemensamma verksamhet, i första hand från bidraget till idrottsrörelsens egna organisationer; RF, specialidrottsförbunden, distriktsidrottsförbunden, idrottsrörelsens studieförbund (SISU) och de utanför RF stående organisationerna. I detta sammanhang bör dock noteras värdet av att också de små specialidrottsförbunden ges möjlighet att delta i den internationella idrottsverksamheten.

Riksidrottsförbundet har redovisat till regeringen att antalet aktiviteter som uppbär statligt bidrag till lokal ungdomsverksamhet på idrottens område under budgetåret 1994/95 minskat något. Flest bidragsberättigade aktiviteter redovisas inom fotboll, ridsport och ishockey. Regeringen vill särskilt betona vikten av att det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet kan utvecklas positivt. De mer än 7 miljoner bidragsberättigade idrottsaktiviteter för barn och ungdom som genomförs varje år utgör en viktig del av den grundläggande bredd- och motionsidrott som är ett av huvudmålen med anslaget Stöd till idrotten. Bidraget till lokal ungdomsverksamhet på idrottens område bör således värnas från större besparingar. Regeringen har beräknat ett bidrag för detta ändamål om minst 185 miljoner kronor.

Idrottens forskning och utveckling m.m. utgör en viktig del av anslaget Stöd till idrotten. Regeringen har här beräknat ett oförändrat stöd till verksamhet inom Centrum för idrottsforskning om 5 miljoner kronor.

Den av riksdagen nyligen beslutade reformen med riksrekryterande idrottsgymnasier har nu genomförts. Bidraget för denna verksamhet har för det kommande budgetåret beräknats till 37 miljoner kronor.

Jämställd idrott

Riksidrottsförbundet antog vid riksidrottsmötet (RIM) år 1989 en jämställdhetsplan. Enligt denna plan är målet att idrotten skall vara jämställd när det nya seklet börjar. Ett antal delmål skulle enligt planen uppnås under år 1995. Vid RIM i november 1995 presenterades en utvärdering av jämställdhetsplanen. Riksidrottsstyrelsen (RS) konstaterar där att delmålen inte uppnåtts. Detta trots omfattande och i vissa avseenden framgångsrika insatser inom idrottsrörelsen för att stärka och ut-

veckla jämställdhetsarbetet. I enlighet med överväganden i planen fattade RIM beslut om stadgeändringar som en väg att påskynda jämställdhetsarbetet. Dessa stadgeändringar innebär att idrottens olika organisationer åläggs att garantera representationen från bägge könen i vissa stadgereglade organ. Styrelserna för RF och distriktsidrottsförbunden skall dessutom bestå av lika representation av kvinnor och män. RS konstaterar att det behövs ett fortsatt tålmodigt och målmedvetet jämställdhetsarbete på alla nivåer inom idrottsrörelsen. Beslutet innebär att vid nästa RIM (i framtiden kallad RF-stämman) skall RS lägga fram en rapport om utvärdering av delmålen i idrottens jämställdhetsplan.

Jämställdhetsarbetet är ett prioriterat verksamhetsområde för idrottsrörelsen under den kommande tvåårsperioden. Målet beskrivs som att "Idrotten skall formas utifrån ett medvetet könsperspektiv där flickors/kvinnors villkor i likhet med pojkar/mäns är utgångspunkt för normer i verksamhet, organisation, arbetsformer, forskning och utbildning".

Arbetet med att påskynda idrottens jämställdhetsarbete är mycket viktigt. Den utvärdering och de beslut som fattats av riksidrottsmötet visar att ytterligare åtgärder är nödvändiga. Regeringen är för sin del angelägen att statens stöd till idrotten används för att påskynda utvecklingen mot en ökad jämställdhet. Idrottsrörelsen bör framgent särskilt uppmärksamma jämställdhetsaspekten vid användandet av det statliga stödet till idrotten.

Fritidsutredningen (C1995:06) har haft i uppdrag att utreda fördelningen av offentliga resurser till fritidsverksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv. Utredningen avlämnade sitt slutbetänkande Fritid i förändring (SOU 1996:3) i början av året. Utredningen har varit föremål för en bred remiss och remissammanställningen pågår för närvarande i Inrikesdepartementet. De överväganden och förslag rörande idrottsstödet som lagts fram av Fritidsutredningen kommer att ingå i idrottsutredningens arbete. Med hänvisning till de vidtagna åtgärderna avstår regeringen från att nu föreslå ytterligare åtgärder.

Övrigt

Riksdagen har beslutat att ett vinstdelningssystem skall införas vad gäller överskottet från det statliga spelbolaget. Detta överskott skall komma det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet till del. I avvaktan på att det nya vinstdelningssystemet tas i bruk föreslår regeringen, liksom riksdagen vid flera tidigare tillfällen uttalat (prop. 1991/92:100 bil. 8, bet. 1991/92:KrU15, rskr. 1991/92:150), att AB Tipstjänsts bolagsstämma år 1997 ges möjlighet att besluta om stöd till idrotten i form av ett samlat bidrag om 55 miljoner kronor till Riksidrottsförbundet.

Riksdagen har i samband med behandlingen av regeringens proposition Statlig garanti för olympiska sommarspel i Sverige (prop. 1995/96:189, bet. 1995/96:KrU15, rskr. 1995/96:273) uttalat önskemål om att,

om Stockholms kommun tilldelas de olympiska spelen år 2004, få en redovisning av vissa frågor i samband med budgetpropositionen år 1997. Detta är med hänsyn till proceduren för behandlingen av OS-ansökan inte möjligt. Regeringen avser i stället att så snart det är möjligt redovisa de av riksdagen efterfrågade uppgifterna.

Riksdagens revisorer har överlämnat vissa överväganden och förslag rörande idrottsstödet utformning till regeringen. Revisorerna har därvid föreslagit att statliga revisorer i Riksidrottsförbundet bör utses. Regeringen avser att överföra revisorernas skrivelse till idrottsutredningen för fortsatta överväganden.

Som en följd av de beslut om besparingar som tidigare redovisats beräknar regeringen att anslaget för budgetåren 1998 och 1999 kommer att uppgå till 475 240 000 kr.

N 4. Lotteriinspektionen

1994/95	Utgift	8 205 ¹	Anslagssparande	5 045
1995/96	Anslag	26 124	Utgiftsprognos	31 169
			därför 1996	20 000
1997	Förslag	17 935		
1998	Beräknat	18 416		
1999	Beräknat	19 026		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Lotteriinspektionen är central förvaltningsmyndighet för frågor om spel och lotterier. Myndigheten bildades den 1 januari 1995. Regeringen beslutade den 8 december 1994 att bevilja Lotteriinspektionen ett ramanslag på 10 900 000 kr för första halvåret 1995.

Myndighetens uppgift är att utöva den centrala tillsynen över i Sverige bedriven lotteriverksamhet i enlighet med lotterilagen och lotteriförordningen. Lotteriinspektionen skall svara för en enhetlig tillämpning av lotterilagstiftningen och för en ändamålsenlig tillsyn och kontroll över efterlevnaden av lotterilagstiftningen, följa och underrätta regeringen om utvecklingen på spelmarknaden, nationellt och internationellt, främja allmän kännedom om lotterilagstiftningen och verka för en sund utveckling inom tillsynsområdet.

Lotteriinspektionens verksamhet finansieras genom anslag. Inspektionen skall vara självfinansierad genom uttag av avgifter, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttitel.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar att myndigheten har ett högt anslagssparande. Detta förklaras i huvudsak av att myndighetens kompetensutveckling inför uppbyggnaden av den nya verksamheten inte genomfördes i prognosticerad takt. Därmed uppstod också en eftersläpning av utvecklingskost-

naderna avseende ADB-program för kontroll av de statliga spelbolagens spelprodukter. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar dock att hela anslaget inklusive anslagssparande kommer att tas i anspråk.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Målet för Lotteriinspektionen som ansvarig förvaltningsmyndighet för verksamhetsområdet skall vara att i enlighet med lotterilagen och lotteriförordningen verka för en sund lotteri- och spelverksamhet i Sverige.

Resurser 1997

Ramanslag 17 935 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 500 tkr

Lotteriinspektionens årsredovisning redovisar resultaten från en verksamhet som pågått i sex månader. Den nya myndigheten har fått ett utökat ansvarsområde och svarar nu även för tillsyn och kontroll av de statliga spelbolagen. Verksamhetens resultat redovisas uppdelad på verksamhetsgrenarna tillstånd, tillsyn, kontroll, typgodkännanden, information och utbildning. På myndighetsnivå råder balans mellan intäkter och kostnader. Alla de olika verksamhetsgrenarna bär dock ännu inte sina egna kostnader och regeringen kommer därför noga följa dessas utveckling. Av årsredovisningen

framgår att myndigheten prioriterat kompetensutvecklingen avseende tillsyn och kontroll av de statliga bolagen och ADB-utveckling.

Regeringen konstaterar att Riksrevisionsverket inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Lotteriinspektionen. RRV hade dock vissa synpunkter på bl.a. resultatredovisningen i förhållande till målen för verksamheten. Myndigheten har därför fått i uppdrag att för innevarande budgetår arbeta fram prestationsmått så att verksamhetens resultat kan jämföras med de uppställda målen.

Den snabba tekniska utvecklingen på spel- och lotterimarknaden har medfört att lotterilagen i vissa delar måste ändras. En proposition om vissa ändringar i lotterilagen kommer att föreläggas riksdagen hösten 1996. Regeringen kommer också att ta initiativ till en vidare översyn av lotterilagen.

Regeringen konstaterar att omvärldsförändringar, som en allt snabbare teknisk utveckling och en ökande internationalisering, ställer krav på en kompetent och effektiv kontroll. Lotteriinspektionen befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede och de förändringar avseende spelmarknaden som regering och riksdag nyligen beslutat påverkar inspektionens verksamhet. Inom ramen för de övergripande mål för verksamheten som gäller idag kommer regeringen särskilt verka för att myndigheten utvecklar metoder för att planera sin tillsyns- och kontrollverksamhet. Regeringen anser att Lotteriinspektionen skall bedriva sin verksamhet med oförändrad anslagsnivå.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till 18 416 000 kr och för år 1999 till 19 026 000 kr. Beräkningen utgår från att anslagsnivån är oförändrad, i löpande priser.